

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 4. junija 2008

o državni pomoči C 41/05, ki jo je Madžarska dodelila v obliki sporazumov o nakupu električne energije

(notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 2223)

(Besedilo v madžarskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/609/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

Komisija posumila, da SNEE vključuje nezakonite elemente državne pomoči.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z zgoraj navedenimi določbami ⁽¹⁾ in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Z dopisom z dne 31. marca 2004, evidentiranim istega dne, so madžarski organi obvestili Komisijo o Uredbi vlade 183/2002 (VIII.23.) ⁽²⁾ v okviru postopka iz pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Pogodbi o pristopu Češke republike, Estonije, Cipra, Latvije, Litve, Madžarske, Malte, Poljske, Slovenije in Slovaške k Evropski uniji („začasni postopek“). Priglašena uredba določa sistem nadomestil za stroške, ki jih je imel grosist za dobavo električne energije, ki je v lasti države (*közüzemi nagykereskedelmi engedélyes*), podjetje Magyar Villamos Művek Zrt. (v nadaljevanju „MVM“). Komisija je evidentirala obvestilo pod številko primera državne pomoči HU 1/2004.
- (2) Madžarski organi so s Komisijo izmenjali več uradnih pisem v zvezi z ukrepom ⁽³⁾. Komisija je prejela tudi pripombe tretjih oseb ⁽⁴⁾. Med začasnim postopkom je Komisija ugotovila, da je madžarski veleprodajni trg z električno energijo v bistvu temeljil na dolgoročnih sporazumih o nakupu električne energije (v nadaljevanju: SNEE) med MVM in določenimi proizvajalci električne energije. Na podlagi takrat dostopnih informacij je

(3) Z dopisom z dne 13. aprila 2005, evidentiranim 15. aprila 2005, so madžarski organi umaknili uradno objavo Uredbe vlade 183/2002. Komisija je 4. maja 2005 v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽⁵⁾ (v nadaljevanju: Postopkovna uredba), na lastno pobudo evidentirala dokument o državni pomoči (številka NN 49/05), ki se nanaša na SNEE.

(4) Z dopisom z dne 24. maja 2005 (D/54013) je Komisija madžarske organe zaprosila za dodatne informacije. Odgovor z dne 20. julija 2005 je Komisija evidentirala 25. julija 2005. Madžarski organi so dodatne informacije predložili z dopisom z dne 28. septembra 2005, evidentiranim 30. septembra 2005.

(5) Z dopisom z dne 9. novembra 2005 je Komisija obvestila Madžarsko, da bo začela postopek iz člena 88(2) Pogodbe ES v zvezi s SNEE (v nadaljevanju: Sklep o začetku postopka). Sklep o začetku postopka je bil objavljen v Uradnem listu Evropske unije ⁽⁶⁾.

(6) V Sklepu o začetku postopka je Komisija izrazila svoje dvome glede skladnosti SNEE s skupnim trgom in pozvala zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe.

(7) Po prošnji za podaljšanje roka za oddajo pripomb, ki jo je prejela Komisija ⁽⁷⁾, je Madžarska posredovala svoje pripombe glede Sklepa o začetku postopka dne 31. januarja, Komisija pa jih je evidentirala 1. februarja 2006.

⁽¹⁾ UL C 324, 21.12.2005, str. 12.

⁽²⁾ Uredba vlade 183/2002 (VIII.23.) o podrobnih pravilih za opredelitev in upravljanje naslednjih stroškov.

⁽³⁾ Dopisa madžarskih organov z dne 4. junija 2004, evidentiranega istega dne, in z dne 20. oktobra 2004, evidentiranega 21. oktobra 2004.

⁽⁴⁾ Dopis elektrarne AES-Tisza Erőmű Kft z dne 21. decembra 2004.

⁽⁵⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ UL C 324, 21.12.2005, str. 12.

⁽⁷⁾ Prošnja z dne 14. decembra 2005, ki jo je Komisija prejela 20. decembra 2005.

- (8) Po številnih prošnjah za podaljšanje roka za oddajo pripomb, ki jih je prejela Komisija ⁽⁸⁾, je Komisija evidentirala pripombe tretjih strank kot sledi: pripombe, ki jih je poslal MVM dne 11. januarja 2006; pripombe, ki jih je poslala tretja stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije, dne 20. januarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna Marta dne 20. januarja in 6. marca 2006; pripombe, ki jih je poslala banka [...] dne 10. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna AES-Tisza 13. in 14. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala banka [...] dne 13. februarja 2006; pripombe, ki sta jih poslala Electrabel S.A. in njegova podružnica elektrarna Dunament dne 14. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna Budapest dne 21. februarja 2006; ter pripombe, ki jih je poslala elektrarna Csepel dne 21. februarja 2006.
- (9) Po potrditvi madžarskih organov, da bodo zaupno obravnavali informacije, ki so jih v okviru tega postopka poslale tretje stranke ⁽⁹⁾, je Komisija posredovala zgornje pripombe Madžarski z dopisom z dne 25. aprila 2006.
- (10) Madžarski organi so posredovali prvi del svojih opažanj glede pripomb tretjih strank z dopisom z dne 28. junija 2006, evidentiranim 29. junija 2006, drugi del pa z dopisom z dne 24. julija 2006, evidentiranim 25. julija 2006.
- (11) Ob upoštevanju načrtovanih sprememb zakonodaje v energetskega sektorja na Madžarskem je komisar Kroes 17. oktobra 2006 ministru Kóka poslal dopis, v katerem je madžarsko vlado opomnil, naj v novi zakonodaji uredi vprašanje glede SNEE in možnih kompenzacijskih ukrepov v skladu z zakonodajo EU.
- (12) Podjetje AES-Tisza je dne 19. decembra 2006 poslalo nadaljnje pripombe, v katerih je podalo svojo pritožbo glede več vidikov postopka Komisije,
- (13) Z dopisoma z dne 21. novembra 2006 (evidentiranim 23. novembra 2006) in 15. januarja 2007 (evidentiranim istega dne) ter na sestankih s Komisijo dne 18. decembra 2006 in 8. marca 2007 so madžarski organi potrdili svoj namen glede uvedbe zakonodajnih sprememb v zvezi z liberalizacijo energetskega sektorja in spremembe obstoječih razmer na veleprodajnem trgu z električno energijo.
- (14) Komisija je dne 23. aprila 2007 poslala zahtevo po dodatnih informacijah. Madžarska je odgovorila 5. junija 2007 in poslala dodatne informacije dne 6. avgusta 2007.
- (15) Z dopisom z dne 4. maja 2007 so madžarski organi Komisijo obvestili, da pripravljajo delovni odbor, ki bo z vsemi zadevnimi proizvajalci vodil pogajanja glede ukinitve ali korenite spremembe SNEE. V skladu s tem je vlada 11. maja 2007 sprejela Odločbo št. 2080/2007 (V.11.) o dolgoročnih sporazumih o nakupu električne energije v energetskega sektorja ⁽¹⁰⁾, ter tako vzpostavila prej omenjeni delovni odbor (ki mu predseduje Urad ministrskega predsednika) z namenom takojšnje razrešitve težave s SNEE v skladu z določili EU o državni pomoči, in odredila odprtje uradnih pogajanj v zvezi s tem z zadevnimi proizvajalci električne energije. Z dopisom z dne 3. julija 2007 so madžarski organi obvestili Komisijo o rezultatih prvih pogajanj, ki so potekala junija 2007.
- (16) V okviru procesa liberalizacije je bil 2. julija 2007 objavljen nov zakon o električni energiji ⁽¹¹⁾, ki je delno začel veljati 15. oktobra 2007 in delno 1. januarja 2008. Z dopisom z dne 25. julija 2007 so madžarski organi obvestili Komisijo o dosežkih novega zakona o električni energiji glede odpiranja madžarskega trga z električno energijo. Kljub temu pa novi zakon ni spremenil samih SNEE, ki so ostali enaki in so še naprej veljali med MVM in proizvajalci električne energije, ki so navedeni v Sklepu o začetku postopka.
- (17) Z dopisom z dne 26. julija 2007 je Komisija madžarskim organom posredovala nadaljnja vprašanja.
- (18) 7. septembra 2007 je Komisija evidentirala dopis madžarske vlade s prošnjo za podaljšanje časovnega roka, v katerem bi uspešno zaključili pogajanja s proizvajalci.
- (19) 24. septembra in 31. oktobra 2007 je Komisija evidentirala odgovore Madžarske na njena vprašanja z dne 26. julija 2007.
- (20) 14. decembra 2007 je Komisija v skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 659/1999 (v nadaljevanju „Postopkovna uredba“), madžarskim organom poslala opomnik, v katerem je navedla vprašanja, glede katerih še vedno ni prejela vseh informacij. Madžarski organi so odgovorili z dopisom z dne 16. januarja 2008.
- (21) Ker podjetji Dunament in AES-Tisza nista zagotovili vseh informacij, so madžarski organi zatrjevali, da niso mogli oblikovati popolnega odgovora na vprašanja Komisije.

⁽⁸⁾ Prošnje, evidentirane 9. januarja 2006 (Budapesti Erőmű), 16. januarja 2006 (AES-Tisza, [...]) ^(*), 17. januarja 2006 (Electrabel), 19. januarja 2006 [...] in 20. januarja 2006 (Csepeli Erőmű), ki jih je Komisija prejela z dopisi z dne 13., 18., 20., in 24. januarja ter 27. februarja 2006.

^(*) Podatki, ki so predmet obveznosti varovanja poslovne skrivnosti, so v besedilu Odločbe označeni z znakom [...].

⁽⁹⁾ Dopis, evidentiran 3. aprila 2006.

⁽¹⁰⁾ 2080/2007 (V.11.) Korm. Határozat a villamos energia iparban kötött hosszú távú szerződés rendezéséről.

⁽¹¹⁾ Akt LXXXVI iz leta 2007.

- (22) Na podlagi omenjenega je Komisija 15. februarja 2008 sprejela odredbo o informacijah, v kateri je Madžarski odredila, naj v roku petnajstih dni zagotovi podatke, ki so navedeni v odločbi.
- (23) 27. februarja je elektrarna Dunament Komisiji poslala kopijo svojega odgovora madžarskim organom in pojasnila vzroke, zaradi katerih ni mogla odgovoriti na zastavljena vprašanja. Madžarski organi so odgovorili 4. in 13. marca 2008. V odgovor na izrecno prošnjo elektrarne Dunament so madžarski organi v svojem odgovoru priložili dopise, ki jih je elektrarna Dunament poslala Ministrstvu za finance in Madžarskemu uradu za energetiko dne 14. maja 2007, 21. avgusta 2007, 13. septembra 2007, 7. decembra 2007, 14. januarja 2008 in 20. februarja 2008. Madžarski organi na začetni stopnji Komisiji niso posredovali kopije omenjenih dopisov⁽¹²⁾; vendar pa so v svoje odgovore na vprašanja Komisije med postopkom vključili vse informacije, ki so se jim zdele pomembne.
- (24) Iz odgovorov madžarskih organov je razvidno, da podjetje AES-Tisza Madžarski ni odgovorilo. AES-Tisza je dne 10. marca 2008 po faksu poslal dopis komisarju Kroesu, v katerem je pojasnil, da so madžarski organi že prejeli vse potrebne informacije, ki jih je zahtevala Komisija.
- (25) Madžarski organi so v svojem odgovoru z dne 13. marca 2008 na podlagi informacij, ki so jim bile na voljo, poslali Komisiji zadevne podatke glede vprašanj od (1)(a) do (d) iz Poglavlja III odredbe o informacijah. Vendar pa niso predložili dodatnih podatkov, ki bi se nanašali na vprašanje, ki je bilo zastavljeno v okviru točke (1)(e) Poglavlja III odredbe o informacijah glede naložb zgoraj omenjenih proizvajalcev električne energije.
- (26) Glavni del informacij, ki so se izmenjale v obdobju od evidentiranja primera HU1/2004 je povezanih z razlago in neposredno uporabo obvestila Komisije, ki se nanaša na metodologijo za analizo državne pomoči, povezane z naslednimi stroški („Metodologija za nasledle stroške“)⁽¹³⁾. Na podlagi dokumentov, posredovanih v zadevnem postopku, bi lahko sklepali, da so madžarski organi načrtovali uvedbo sistema nadomestil za nasledle stroške, katerih ocena bi lahko bila vključena v to odločbo. Posledično so se v zadevnem postopku odvijali številni pogovori med Komisijo in madžarskimi organi glede podrobnosti o sistemu nadomestil, ki bi ga Madžarska lahko sprejela in bi izpolnjeval merila te metodologije.
- (27) Navkljub tehničnim pogovorom o možnem prihodnjem mehanizmu nadomestil madžarski organi do datuma te odločbe Komisiji še vedno niso predložili celovitega mehanizma za nadomestila, ki bi ga uradno potrdila madžarska vlada. Z dopisom z dne 13. marca 2008 so madžarski organi izrecno potrdili, da trenutno ne želijo dodeliti nadomestila za nasledle stroške, vendar pa so si pridržali pravico do kasnejše dodelitve takšnega nadomestila določenim proizvajalcem električne energije.
- (28) Komisija je z dopisom z dne 7. aprila 2008 madžarsko vlado zaprosila za potrditev nekaterih podatkov. Madžarski organi so zahtevane informacije predložili z dopisom, evidentiranim 22. aprila 2008.
- (29) Z dopisom z dne 20. maja 2008 so madžarski organi Komisijo obvestili, da so podpisniki dne 31. marca 2008 prekinili SNEE elektrarne Paks. Kljub temu, da sta elektrarni Csepel in Pannon aprila 2008 podpisali sporazum o prenehanju, je datum začetka veljavnosti omenjenih sporazumov na dan te odločbe še vedno odvisen od odobritve delničarjev in bančnih ustanov.
- Drugi zadevni postopki, ki jih je treba še izvesti**
- (30) Sklep o začetku postopka je elektrarna Budapest izpodbijala že pred sodiščem prve stopnje s pritožbo, vloženo 3. marca 2006 in evidentirano kot zadeva T-80/06. 6. junija 2006 je elektrarna Csepel prosila za dovoljenje za posredovanje pri postopku v podporo elektrarne Budapest. Dovoljenje je bilo dodeljeno z odredbo sodišča 11. marca 2008.
- (31) Nadalje je treba izvesti dva mednarodna arbitražna postopka na Mednarodnem centru za reševanje investicijskih sporov v Washingtonu D.C., ki sta ju proti Republiki Madžarski sprožili podjetji za proizvodnjo elektrike [...] in [...], obe delničarja elektrarn v okviru SNEE na Madžarskem. Postopki temeljijo na uredbah o zaščiti naložb, ki so vključene v Pogodbo o energetski listini.
- 2. OPIS UKREPA**
- Zgodovinsko ozadje SNEE**
- (32) Od 31. decembra 1991 do 31. decembra 2002 je bil madžarski trg z električno energijo organiziran okoli „pooblaščenega kupca“, podjetja Magyar Villamos Művek (MVM). 99,9 % MVM je v lasti države, med

⁽¹²⁾ Z izjemo dopisov z dne 7. decembra 2007 in 14. januarja 2008.

⁽¹³⁾ Sprejela Komisija dne 26. julija 2001. Metodologija je na voljo na spletni strani Komisije http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/specific_rules.html

njegove dejavnosti pa spadajo pridobivanje električne energije, veleprodaja, prenos in maloprodaja. V okviru modela „pooblaščenega kupca“ lahko proizvajalci električne energije dobavljajo električno energijo samo neposredno MVM (razen če je MVM prekinil pogodbo s podjetji, ki se ukvarjajo z regionalno distribucijo) in MVM je edino podjetje, ki je pooblaščen za oskrbo z električno energijo podjetij za regionalno distribucijo. V okviru Zakona XLVIII iz leta 1994 o električni energiji („Zakon o električni energiji I“) je moral MVM zagotoviti varnost dobave električne energije na Madžarskem po najnižji možni ceni.

- (33) Zakon CX iz leta 2001 o električni energiji („Zakon o električni energiji II“, ki nadomešča Zakon o električni energiji I) je začel veljati 1. januarja 2003. Vzpostavlja dvojni model madžarskega trga električne energije, ki je veljal do 1. januarja 2008, ko je začel veljati Zakon LXXXVI iz leta 2007 o električni energiji („Zakon o električni energiji II“, ki nadomešča Zakon o električni energiji II). V okviru omenjenega dvojnega modela sta obstajala segment javne porabe in konkurenčni segment, upravičeni kupci (področje, ki se je postopoma večalo) pa so se lahko preusmerili na konkurenčni segment. V segmentu javne porabe je MVM ostal edini prodajalec na debelo, medtem ko so se v segmentu prostega trga pojavili tudi drugi trgovci. Z Zakonom o električni energiji III je prenehal obstajati segment javne porabe, vendar so se kljub temu ohranile stranke iz gospodinjstev in nekatere komercialne stranke – kot to dopušča Druga direktiva o električni energiji ⁽¹⁴⁾ – v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalnih storitev.
- (34) Zakon o električni energiji I je zahteval, da MVM oceni celotno povpraševanje po električni energiji v državi in vsaki dve leti pripravi nacionalni načrt za gradnjo elektrarn (*Országos Erőműépítési Terv*). Načrt je bilo treba kasneje posredovati madžarski vladi in parlamentu, ki sta ga nato sprejela.
- (35) Iz Zakona o električni energiji I in ugotovitev madžarske vlade je razvidno ⁽¹⁵⁾, da so bili sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja prednostni cilji na madžarskem trgu z električno energijo varnost dobave po najnižji možni ceni, modernizacija infrastrukture, zlasti glede prevladujočih standardov okoljevarstva, in potrebna rekonstrukcija energetskega sektorja. Z namenom doseganja omenjenih splošnih ciljev so bili tujim investitorjem predlagani dolgoročni sporazumi o nakupu, ki bi investitorje zavezali k naložbam v gradnjo in modernizacijo elektrarn na Madžarskem. SNEE so na eni strani podpisali proizvajalci električne energije, na drugi strani pa podjetje MVM.

SNEE

- (36) SNEE med MVM in posameznimi elektrarnami ⁽¹⁶⁾ so vzpostavili portfelj uravnotežene proizvodnje, ki je omogočal, da je MVM izpolnjeval svojo obveznost zagotavljanja varnosti dobave. MVM omogočajo, da zadosti tako povpraševanju po osnovni obremenitvi (elektrarne na lignit in jedrske elektrarne) kot tudi obremenitvi ob konični porabi (plinske elektrarne).
- (37) SNEE od proizvajalcev električne energije zahtevajo, da ustrezno vzdržujejo in upravljajo svoje obrate. Za MVM rezervirajo vse ali večino zmogljivosti proizvodnje elektrarne (MW). Dodelitev zmogljivosti ni odvisna od dejanske porabe elektrarne. Ko so rezervirane zmogljivosti presežene, SNEE zahteva od MVM, da od vsake izmed elektrarn kupi določene najmanjše količine električne energije (MWh).
- (38) Nekateri SNEE vključujejo tako imenovane „sistemske storitve“ ⁽¹⁷⁾ v primeru, da imajo elektrarne tehnične zmogljivosti in jih lahko nudijo, MVM pa jih omogoča sistemskemu operaterju MAVIR.
- (39) SNEE, ki so bili podpisani v letih 1995–1996 (sedem od desetih SNEE v okviru presoje), so bili dodeljeni zaradi privatizacije elektrarn. SNEE so bili osnovani po modelu sporazumov, ki ga je zasnovalo mednarodno pravno podjetje na zahtevo madžarske vlade. Za podpis omenjenih SNEE ni bilo razpisnega postopka. Razpisni postopek se je izvedel za privatizacijo elektrarn. SNEE (podpisani pred privatizacijo) so bili del privatizacijskega svežnja. Nekateri izmed omenjenih sporazumov (večinoma sporazumi Máttra, Tisza in Dunament) so podpisniki po privatizaciji delno spremenili.
- (40) SNEE elektrarne Csepel je bil podpisan leta 1997 in je sledil nekoliko drugačnemu modelu. Kljub temu pa tudi v tem primeru ni bilo razpisnega postopka in podpis SNEE je bil na podoben način povezan s privatizacijo elektrarne.
- (41) SNEE elektrarne Újpest (enega izmed treh obratov elektrarne Budapest) je bil podpisan leta 1997, prav tako brez posebnega razpisnega postopka.
- (42) Samo SNEE elektrarne Kőszeg (še en, zastarel, obrat elektrarne Budapest, ki je bil takrat temeljito preurejen) je bil podpisan leta 2001 kot posledica razpisnega postopka.

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL L 176, 15.7.2003, str. 37).

⁽¹⁵⁾ Pripombe z dne 20. julija 2005, evidentirane 25. julija 2005.

⁽¹⁶⁾ V nekaterih primerih so obstajali ločeni SNEE za različne proizvodne bloke elektrarn, kot npr. za elektrarno Máttra in Dunament.

⁽¹⁷⁾ Kot npr. izravnalna energija, terciarne rezerve, zmogljivost zagona brez zunanje vira napajanja itd.

- (43) Od leta 2000 do 2004 so zmogljivosti, rezervirane s SNEE, pokrivale približno 80 % celotnega madžarskega povpraševanja po električni energiji (MW). Od leta 2005 do datuma te odločbe je bil delež okoli 80–70 %. Pričakovano je bilo, da se bo delež v obdobju med letoma 2011 in 2024 postopoma znižal ⁽¹⁸⁾.
- (44) Od skoraj dvajset podpisanih SNEE med letoma 1995 in 2001 jih je bilo na dan pristopa Madžarske k EU (1. maja 2004) veljavnih še deset.
- (45) Ta odločba se nanaša samo na tiste SNEE, ki so bili veljavni 1. maja 2004. Ne vključuje SNEE, ki so se iztekli pred tem datumom. Čeprav so nekatere SNEE (glej

uvodno izjavo 29) podpisniki zaključili pred aprilom 2008, jih ta odločba vključuje ter presoja njihovo naravo glede državne pomoči in skladnosti s skupnim trgom v obdobju med 1. majem 2004 in njihovim datumom izteka (april 2008).

Elektrarne v okviru SNEE in trajanje SNEE

- (46) Elektrarne v okviru SNEE, ki jih vključuje ta odločba, so navedene na spodnjem seznamu. Navedeno trajanje se nanaša na prvotno načrtovani datum prenehanja veljavnosti SNEE, kot je bil določen v samih SNEE.

Tabela 1:

Pregled podjetij proizvajalcev v okviru SNEE, večinskih delničarjev in trajanje SNEE

Naziv podjetja proizvajalca	Skupina večinskih delničarjev	Elektrarna v okviru SNEE	Trajanje SNEE
Budapesti Erőmű Rt.	EDF	Kelenföldi Erőmű	1996–2011
		Újpesti Erőmű	1997–2021
		Kispesti Erőmű	2001–2024
Dunamenti Erőmű Rt.	Electrabel	Dunament F bloki	1995–2010 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
		Dunament G2 blok	1995–2015 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
Mátrai Erőmű Rt.	RWE	Mátrai Erőmű	1995–2022 (začetno trajanje do leta 2015, leta 2005 podaljšan do leta 2022)
AES-Tisza Erőmű Kft.	AES	Tisza II Erőmű	1995–2016 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996) ([...])
Csepeli Áramtermelő Kft.	ATEL	Csepel II Erőmű	1997–2020 (podpisan leta 1997, začel veljati leta 2000)
Paksi Atomerőmű Rt.	MVM	Paksi Atomerőmű	1995–2017 (*) (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
Pannonpower Holding Rt.	Dalkia	Pécsi Erőmű	1995–2010 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)

(*) Zaključen s skupnim sporazumom marca 2008.

⁽¹⁸⁾ Te stopnje temeljijo na izračunu rezerviranih proizvodnih zmogljivosti (MW) in ne na količini prodane električne energije (MWh). Madžarski organi so jih Komisiji posredovali z dopisom z dne 4. junija 2004. Iste številke so navedene v poročilu o raziskavi madžarskega trga z električno energijo, ki jo je izvedel madžarski organ za konkurenco (15. maja 2006).

Cene

- (47) V Uredbi vlade 1074/1995. (VIII.4.) o uravnavanju cen električne energije se je vlada obvezala, da bo od 1. januarja 1997 (začetek t. i. prvega cikla uravnavanja cen) „poleg kritja upravičenih operativnih stroškov, z veleprodajnimi in maloprodajnimi cenami zagotavljala 8-odstotni dobiček na lastniški kapital“. Vlada je tako zagotovila 8-odstotno stopnjo dobička na kapital elektrarnam v okviru SNEE.
- (48) Od 1. januarja 2001 (začetek drugega cikla uravnavanja cen) so uradne cene vključevale 9,8-odstotni dobiček na kapitalna sredstva (*eszközarányos megtérülés*) za elektrarne. Povišanje v odstotkih ni nujno privedlo do spremembe dejanskih količin, saj sta bili osnovi obeh stopenj dobička različni (prva je bila izračunana na osnovi lastniškega kapitala, druga na osnovi sredstev). Cene so odražale spremembe inflacije.
- (49) Regulirane cene za elektrarne so ostale enake do 31. decembra 2003.
- (50) V tem obdobju uravnavanja cen je madžarski urad za energetiko analiziral sestavo stroškov vsake elektrarne in določil ceno za nakup električne energije s strani MVM v višini, ki je zagotavljala dobičkonosnost.
- (51) Seznam stroškov, ki so vključeni v omenjeni mehanizem za določanje cen, je vključeval naslednje glavne stroškovne postavke ⁽¹⁹⁾:
- fiksni stroški: amortizacija, zavarovanje, določeni fiksni stroški vzdrževanja in operativni stroški, obresti na posojilo [*„hitelkamatok“*], neobratovalje [*„rekultivációs költségek“*], davčni stroški (takse), izdatki za osebje [*„személyi jellegű költségek“*], okoljski stroški, izdatki za Centralni jedrski sklad [*„Központi Nukleáris Alap befizetések“*] za jedrsko elektrarno in izredni stroški [*„rendkívüli ráfordítások“*],
 - variabilni stroški: stroški goriva.
- (52) Madžarski energetski urad je imel nalogo zagotoviti, da so bili plačani stroški upravičeni in nujni.
- (53) Uradna cena je nadomestila ceno, ki je bila postavljena s SNEE.
- (54) Od 1. januarja 2004 so bile cene določene na podlagi cenovnih formul SNEE. Natančen pomen formul je bil pojasnjen v okviru pogajanj glede letne cene med MVM in proizvajalci električne energije.
- (55) Cenovne formule v SNEEh so zelo zapletene, vendar kljub temu sledijo enakim načelom kot metodologija, ki jo je izvajal Madžarski urad za energetiko pred januarjem 2004. V skladu s predloženimi stališči madžarskih organov ⁽²⁰⁾ je bila priloga k SNEE o določitvi cene zasnovana s pomočjo uporabe formul in opredelitev zgoraj omenjene uredbe vlade 1074/1995 o uravnavanju cen električne energije. (V skladu s predloženimi stališči „sporazumi vsebujejo formule in opredelitve iz uredbe“). Zato so načela določanja cen SNEE temeljila na kategorijah upravičenih stroškov, podobno kot mehanizem, ki se uporablja za določanje reguliranih cen.
- (56) Vsak SNEE vključuje dve glavni vrsti pristojbin: pristojbino za zmogljivost (ali pristojbino za omogočanje uporabe zmogljivosti) za rezervirane zmogljivosti (MW), ki pokriva fiksne stroške + dobiček (stroški kapitala), in pristojbino za električno energijo, ki pokriva variabilne stroške. Različni SNEE določajo različne dodatne pristojbine. Glede na SNEE, so lahko omenjene dodatne pristojbine bonus/malus pristojbine, ki se uporabljajo kot spodbuda za proizvajalce električne energije, da delujejo v skladu z načelom najnižjih stroškov, in dopolnilne pristojbine za ohranjanje proizvodnih rezerv, ponovno časovno organiziranje vzdrževanja na zahtevo MVM, povečanje obremenitve v visoki sezoni in zmanjšanje obremenitve pod dogovorjeno mejo v obdobju najmanjšega povpraševanja itd. Periodične spremembe (letne, četrtnete, mesečne) pristojbin za zmogljivost so odvisne od številnih dejavnikov: aktivacije izvajanih projektov naknadnega opremljanja, različnih kategorij obresti, deviznega tečaja, kazalnikov inflacije itd. Pristojbina za zmogljivost in dodatne pristojbine pokrivajo tudi sistemske storitve (vključene v SNEE). Pristojbine za električno energijo so povezane s stroški goriva in posebnimi rabami goriva za kurjavo (*fajlagos tüzelőhő felhasználása*). Izračunane so na podlagi načela *pass-through* variabilnih stroškov.
- (57) Treba je opomniti, da opredelitev, ki vključuje kategorije pokritih stroškov ni bila nujno enaka pri uravnavanju cen pred 1. januarjem 2004 in v SNEE. Podatki, ki jih je predložila Madžarska ⁽²¹⁾, kažejo, da je bila pristojbina za zmogljivost elektrarn [...] in Dunament višja v njihovih SNEE kot pa v okviru uravnavanja cen. Do tega je prišlo, ker so SNEE upoštevali naknadno opremljanje, kar je vodilo do višjih fiksnih stroškov. Omenjeni višji fiksni stroški so se pojavili postopoma (po postopnem naknadnem opremljanju) pri višjih pristojbinah za zmogljivost v okviru SNEE kot v okviru uravnavanja cen. Druge razlike, do katerih je prišlo zaradi dvostranskih pogajanj med MVM in proizvajalci, je moč opaziti med reguliranimi cenami in cenami iz SNEE.

⁽¹⁹⁾ Seznam, ki temelji na informacijah, ki so jih poslali madžarski organi dne 20. oktobra 2004, in o smernicah Madžarskega urada za energetiko za izvajanje revizije stroškov z namenom določitve cen januarja 2001 (*A Magyar Energia Hivatal irányelve a 2001. januári ármegállapítás előkészítését célzó költség-felülvizsgálat végzéséhez*).

⁽²⁰⁾ Dopis z dne 20. julija 2005, evidentiran 25. julija 2005.

⁽²¹⁾ Dopis z dne 28. junija 2006, evidentiran 29. junija 2006.

- (58) Navkljub tovrstnim razlikam je v predloženih podatkih, ki jih je poslala Madžarska dne 20. oktobra 2004 in 20. julija 2005, vsaka elektrarna v okviru SNEE potrdila, da so bile metoda izračuna cen in kategorije stroškov, ki so se uporabljale po zaključku uravnavanja cen, zelo podobne tistim, ki jih je uporabljal Madžarski urad za energetiko pred tem datumom.
- (59) Cene v okviru SNEE, ki se uporabljajo po 1. januarju 2004, torej še naprej temeljijo na izračunu upravičenih (fiksni in variabilni stroškov) stroškov in dobička.
- (60) Iz zgoraj navedenega lahko sklepamo, da se, čeprav se je uravnavanje cen končalo 31. decembra 2003, cene niso dejansko liberalizirale, saj so veleprodajne cene električne energije ostale pod vplivom načela donosnosti naložb v okviru SNEE ⁽²²⁾.
- (61) 6. februarja 2006 je madžarski parlament sprejel Zakon XXXV 2006 ⁽²³⁾, ki je ponovno vzpostavil vladno uravnavanje cen za električno energijo, ki se prodaja MVM v okviru SNEE. Prva uredba o novi ceni je začela veljati 9. decembra 2006. Od tega dne je vladna cenovna formula znova nadomestila uravnavanje cen SNEE za obdobje približno enega leta (do 31. decembra 2007).
- (62) Od 1. januarja 2008 je v okviru liberalizacije trga Zakon o električni energiji III ukinil regulirane proizvodne cene, prav tako pa tudi obstoj dvojnih gospodarskih javnih služb in segmentov prostega trga.
- (63) Od 1. januarja 2008 je bila cena električne energije, ki so jo proizvajalci prodali MVM v okviru SNEE, znova določena s pomočjo cenovne formule SNEE. Temeljna načela omenjenih formul niso bila spremenjena od njihove zadnje uporabe: sledijo torej enakim načelom kot v obdobju med 1. januarjem 2004 in 8. decembrom 2006 (glej zgoraj omenjene uvodne izjave od 54 do 59).
- (64) V skladu s tem na oblikovanje cen v okviru SNEE vpliva načelo donosnosti naložbe.
- Rezervirane zmogljivosti**
- (65) SNEE rezervirajo za MVM vse ali večji del zmogljivosti proizvodnih enot v okviru SNEE.

Tabela 2:

Zmogljivost proizvodnje na Madžarskem ⁽²⁴⁾

(MW)				
Zmogljivost	2004	2005	2006	2007
Skupno število proizvodnih zmogljivosti ⁽¹⁾	8 777	8 595	8 691	8 986
Bruto razpoložljive zmogljivosti ⁽²⁾	8 117	8 189	8 097	8 391
Neto razpoložljive zmogljivosti ⁽³⁾	7 252	7 792	7 186	7 945
Največja obremenitev madžarskega električnega sistema	6 356	6 409	6 432	6 605

⁽¹⁾ Skupne nameščene proizvodne zmogljivosti (*Beépített teljesítőképesség*): nominalna proizvodna zmogljivost strojev v MW v madžarskih elektrarnah. Se lahko spremeni samo z razširitvijo ali odstranitvijo.

⁽²⁾ Bruto razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*): razpoložljiva zmogljivost elektrarne Aktual ob upoštevanju trajne dopustne preobremenitve in trajnih primanjkljajev. Nameščene zmogljivosti po odbitkih trajne narave in dodatku dopustnih preobremenitev.

⁽³⁾ Neto razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*): zmogljivosti, ki so dejansko na voljo po odbitku načrtovanih vzdrževalnih del.

⁽²²⁾ Glej tudi poročilo o raziskavi madžarskega energetskega sektorja, ki jo je izvedel madžarski organ za konkurenco (15. maja 2006).

⁽²³⁾ A villamos energia árszabályozását érintő egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi XXXV. törvény (Akt XXXV iz leta 2006 o spremembah glede uravnavanja cen električne energije).

⁽²⁴⁾ Vrednosti iz tabele temeljijo na statistikah, ki so bile objavljene v letnem statističnem poročilu za električno energijo (*Villamosenergia Statisztikai Évkönyv*). Glej tudi dopis madžarskih organov, predložen 21. aprila 2008.

Tabela 3:

Proizvodna zmogljivost elektrarn v okviru SNEE ⁽²⁵⁾

		(MW)			
Elektrarne	Zmogljivost	2004	2005	2006	2007
Kelenföld	neto razpoložljive zmogljivosti	90,1	97,6	97,2	78,0
	pogodbene zmogljivosti ⁽¹⁾	83,3	89,8	89,4	71,9
Ujpest	neto razpoložljive zmogljivosti	106,3	106,1	106,2	106,0
	pogodbene zmogljivosti	99	98,8	98,9	98,7
Kispest	neto razpoložljive zmogljivosti	46,1	110,2	110,2	109,6
	pogodbene zmogljivosti	43	102,6	102,6	102,3
Dunament F	neto razpoložljive zmogljivosti	1 020	1 020	1 020	1 020
	pogodbene zmogljivosti	928,2	923,1	923,1	923,1
Dunament G2	neto razpoložljive zmogljivosti	187,6	223,1	223,1	223,7
	pogodbene zmogljivosti	178,4	212,4	212,4	213
AES-Tisza	neto razpoložljive zmogljivosti	638,0	824,7	824,7	824,7
	pogodbene zmogljivosti	[...] ^(a)	[...] ^(b)	[...] ^(b)	[...] ^(b)
Csepel	neto razpoložljive zmogljivosti	348,9	331	355	349,5
	pogodbene zmogljivosti	323	307	329	324
Pannon	neto razpoložljive zmogljivosti	25,9	25,9	25,9	25,9
	pogodbene zmogljivosti	20,1	20,1	20,1	20,1
Mátra	neto razpoložljive zmogljivosti	593	552	552	552
	pogodbene zmogljivosti	496	460	460	460
Paks	neto razpoložljive zmogljivosti	1 597	1 596	1 596	1 596
	pogodbene zmogljivosti	1 486	1 486	1 485	1 485
Skupno neto število razpoložljivih zmogljivosti elektrarn v okviru SNEE.		4 652,0	4 886,6	4 910,3	4 885,4
Skupne pogodbene zmogljivosti		[...] ^(c)	[...] ^(d)	[...] ^(e)	[...] ^(f)

⁽¹⁾ Povprečne pogodbene določene razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*).

^(a) Med 400 in 700 MW (opombe, navedene v malih črkah se ne pojavijo pri avtentični verziji Sklepa, a so bile vključene v javno verzijo z namenom prikaza dometa določenih podatkov, ki so ostali anonimni v okviru poslovne skrivnosti).

^(b) Med 600 in 900 MW.

^(c) Med 4 057 in 4 357 MW.

^(d) Med 4 725,9 in 5 025,9 MW.

^(e) Med 4 749,6 in 5 049,6 MW.

^(f) Med 4 724,7 in 5 024,7 MW.

(66) Zgornje številke kažejo, da je bilo v obdobju ocenjevanja za okoli 60 % razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti v madžarski mreži sklenjena pogodba z MVM v okviru SNEE. Če se upoštevajo dejanske zmogljivosti elektrarn („*Ténylegesen igénybevehető teljesítőképesség*“) minus njihova lastna potrošnja („*Önfogyasztás*“), je razmerje višje od zgoraj omenjenega.

(67) Zgornje tabele tudi kažejo, da zmogljivosti, rezervirane za MVM v okviru SNEE, vključujejo vse ali večino zadevnih razpoložljivih zmogljivosti.

⁽²⁵⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na SNEE, kot so jih Komisiji predložili madžarski organi. Glej tudi dopis madžarskih organov, evidentiran 21. aprila 2008.

- (68) MVM plačuje pristojbino za omenjene rezervacije zmogljivosti (uvodna izjava 56 zgoraj), ne glede na dejansko uporabo elektrarne.
- (69) Uvozna zmogljivost na Madžarskem znaša približno 1 000–1 300 MW. Približno 600 MW omenjene uvozne zmogljivosti je rezerviranih za MVM v okviru dolgoročnih sporazumov.

Prodane količine

- (70) Če MVM dejansko uporablja rezervirane zmogljivosti in kupuje električno energijo od elektrarne, plača energetska pristojbino za odvzeto energijo (glej uvodno izjavo 56 zgoraj).
- (71) V okviru SNEE obstaja določena minimalna zagotovljena količina odjema za vsako elektrarno.
- (72) Skupna domača proizvodnja električne energije na Madžarskem znaša med 32 in 36 TWh (= 32–36 000 000 GWh) na leto.

Tabela 4:

Električna energija, proizvedena v okviru SNEE ⁽²⁶⁾

		(GWh)			
Elektrarna	Proizvedena električna energija	2004	2005	2006	2007
Budapest (vključno z Kelenföld, Újpest in Kispest)	celotna proizvedena električna energija	1 228	1 510	1 643	1 742
	lastna poraba	87	89	91	84
	minimalna zagotovljena količina odjema	Kelenföld [...] Újpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]
	dejanska poraba	939	1 302	1 451	1 538
Dunament (*) (F + G2)	celotna proizvedena električna energija	4 622	3 842	3 450	4 300
	lastna poraba	174	148	147	188
	minimalna zagotovljena količina odjema	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]
	dejanska poraba	4 232	2 888	2 495	3 296
AES-Tisza	celotna proizvedena električna energija	1 621	1 504	1 913	2 100
	lastna poraba	96	97	117	116
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	1 525	1 407	1 796	1 984
Csepel	celotna proizvedena električna energija	1 711	1 764	1 710	2 220
	lastna poraba	48	49	48	53
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	1 662	1 715	1 661	2 166
Pannon (*)	celotna proizvedena električna energija	673	266	237	232
	lastna poraba	116	52	34	29
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	361	206	203	203

⁽²⁶⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na SNEE, kot so jih Komisiji predložili madžarski organi, statistiki, ki jo je objavil Madžarski energetski urad na svoji spletni strani: www.eh.gov.hu, in dopisu madžarskih organov z dne 21. aprila 2008. Količine zagotovljenega odjema, določene z letnimi trgovinskimi sporazumi, se lahko razlikujejo od količin v samih SNEE. Dejanske vrednosti odjema vključujejo celotno prodajo zadevne elektrarne MVM.

(GWh)

Elektrarna	Proizvedena električna energija	2004	2005	2006	2007
Mátra (*)	celotna proizvedena električna energija	5 688	5 698	5 621	6 170
	lastna poraba	675	670	667	710
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	3 730	3 762	3 587	4 082
Paks	celotna proizvedena električna energija	11 915	13 833	13 460	14 677
	lastna poraba elektrarne	750	821	800	848
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	11 112	13 012	12 661	13 828

(*) Podatki o celotni proizvedeni električni energiji in lastni porabi vključujejo bloke tistih elektrarn, ki ne sodijo v okvir SNEE.

- (73) Minimalna zagotovljena količina odjema je količina, ki jo mora MVM kupiti ne glede na povpraševanje na trgu. V primeru, da MVM ne kupi določenih minimalnih količin, mora še vedno plačati nastale stroške goriva (Dunament, Kelenfold, Pécs in [...]), vse stroške nadomestil, ki jih je imel proizvajalec na podlagi Sporazuma o dobavi goriva (Csepel) in vse upravičene stroške (Kispest in Ujpest).

3. VZROKI ZA ZAČETEK POSTOPKA

3.1 SNEE

- (74) V Sklepu o začetku postopka je Komisija predhodno sklenila, da so SNEE predstavljali državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES za proizvajalce električne energije, podpisnike SNEE z MVM.
- (75) Izrazila je stališče, da so se SNEE po pristopu izvajali v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Aktu o pristopu ⁽²⁷⁾ in da niso predstavljali obstoječe pomoči, saj se ne uvrščajo v kategorije pomoči, ki se štejejo za pristopno ali obstoječo pomoč v okviru člena 88(1) Pogodbe ES.
- (76) Prvič, nobeden izmed SNEE ni začel veljati pred 10. decembrom 1994. Drugič, nobeden izmed SNEE ni bil vključen na seznam že obstoječe pomoči, ki je priložena Prilogi IV k Aktu o pristopu. Tretjič, Komisija ni prejela obvestila o SNEE v t.i. „začasnem postopku“.

Obstoj državne pomoči

- (77) Komisija je izrazila mnenje, da sta zagotovljena donosnost naložb in visoka nakupna cena, ki jo zagotavlja

SNEE, proizvajalcem električne energije, ki so delovali v okviru SNEE, omogočili prednostni ekonomski položaj v primerjavi z drugimi proizvajalci električne energije, ki niso bili podpisniki SNEE, vključno z možnimi novimi akterji na trgu in podjetji v drugih primerljivih sektorjih, kjer takšni dolgoročni sporazumi sploh niso bili ponujeni tržnim akterjem. Na predhodni osnovi se je torej izkazalo, da ukrep dodeljuje selektivno prednost omenjenim proizvajalcem električne energije.

- (78) Komisija je tudi opozorila, da so bili trgi z električno energijo odprti za konkurenco in da so države članice trgovale z električno energijo vsaj od začetka veljavnosti Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo ⁽²⁸⁾. Ukrepi, ki so delovali v prid določenim podjetjem v energetskega sektorju, so zato potencialno ovirali obseg delovanja ostalih podjetij iz drugih držav članic pri izvozu električne energije v zadevno državo članico, ali pa so dajali prednost izvozu električne energije iz zadevne države članice v drugo državo članico.

- (79) Komisija je hkrati izrazila mnenje, da je ta prednost izhajala iz uporabe državnih sredstev, saj je bila odločitev o podpisu SNEE posledica državne politike, ki se je izvajala preko MVM, trgovca na debelo za javno uporabo, ki je v državni lasti. Če podjetje v državni lasti uporablja svoje sklade tako, da se jih dodeli državi, je treba te sklade v skladu s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti („Sodišče“) šteti za državna sredstva v smislu člena 87(1) Pogodbe ES ⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ Akt o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji Evropska unija; UL L 236, 23.9.2003.

⁽²⁸⁾ UL L 27, 30.1.1997, str. 20.

⁽²⁹⁾ Primer C-482/99 *Francoska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti* [2002] ZOdl. I-04397. Odločitev z dne 16. maja 2002.

- (80) Zato je Komisija predhodno sklenila, da SNEE predstavlja državno pomoč za proizvajalce električne energije v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, tovrstna pomoč pa se „še vedno izvaja“ v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Aktu o pristopu.

Skladnost SNEE s Pogodbo ES

- (81) Komisija je nadalje navedla, da bi bilo treba Metodologijo za naslednje stroške uporabljati za analizo državne pomoči, ki so jo prejeli proizvajalci električne energije. Na podlagi dokumentov, ki jih je posedovala v času Sklepa o začetku postopka, je Komisija podvomila glede skladnosti SNEE z merili iz te metodologije.
- (82) Prvič, Komisija je imela pomisleke, da bi bila načela, ki veljajo za SNEE in predstavljajo oviro svobodni konkurenci na trgu, skladna z osnovnim ciljem te metodologije, tj. prispevanjem k liberalizaciji sektorja s pomočjo državne pomoči in dodelitvijo ustreznega nadomestila tradicionalnim izvajalcem, ki se soočajo z novimi konkurenčnimi pogoji.
- (83) Drugič, Komisija je imela pomisleke glede skladnosti elementa državne pomoči, ki je bil vključen v SNEE, s podrobnimi merili te metodologije, ki se nanašajo na izračun upravičenih naslednjih stroškov in določitev ustreznega nadomestila.

3.2 Uredba vlade št. 183/2002 (VIII.23) o naslednjih stroških

- (84) Da bi omogočili MVM, da spoštuje svoje SNEE in hkrati obdrži maloprodajne cene v segmentu javne porabe približno na ravni cene na prostem trgu, je z Uredbo vlade 183/2002 (VIII.23) določeno plačilo državnega nadomestila MVM v določenih okoliščinah.
- (85) V njihovem začetnem obvestilu glede primera HU 1/2004 (preklicanem 13. aprila 2005) so madžarski organi menili, da to nadomestilo predstavlja državno pomoč MVM.
- (86) V Sklepu o začetku postopka je Komisija sklenila, da plačila nadomestil niso predstavljala državne pomoči MVM, vendar je znesek, ki je bil prejet v okviru Uredbe vlade 183/2002 (VIII.23) predstavljal del nakupne cene energetskih postaj, ki jih je kupil MVM, v okviru SNEE in je torej predstavljal prednost, ki so jo proizvajalci prejeli v okviru SNEE.
- (87) Zato Sklep o začetku postopka sproža postopek uradne preiskave samo glede SNEE in ne glede Uredbe vlade 183/2002 (VIII.23).

4. PRIPOMBE MADŽARSKE GLEDE SKLEPA O ZAČETKU POSTOPKA

- (88) Madžarska je menila, da se zdi individualna ocena SNEE glede na razlike v njihovih natančnih pogojih upravičena.
- (89) Glede odprtja madžarskega trga z električno energijo Madžarska meni, da je bilo uspešno (tj. v skladu z evropskim povprečjem) glede na število potrošnikov, ki so se preusmerili na prosti trg. Madžarska zaključuje, da SNEE niso ustvarili ovire za potrošnike pri njihovi preusmeritvi na prosti trg. Takšna ovira bi veliko verjetneje vključevala madžarske omejene čezmejne zmogljivosti in posledično visoke cene.
- (90) Madžarska nadalje meni, da dolgoročna narava SNEE sama po sebi ne more predstavljati konkurenčne prednosti proizvajalcev, saj so tovrstne dolgoročne pogodbe zelo razširjene v energetskem sektorju tako v Evropi kot tudi na drugih celinah.
- (91) Glede referenčne cene iz Sklepa o začetku postopka madžarski organi predlagajo, naj Komisija pri določanju referenčne cene upošteva regionalne posebnosti Madžarske in nedavno povišanje cen goriva.
- (92) Glede novih akterjev na trgu z električno energijo Madžarska obvešča Komisijo, da jih od 1. maja 2004 ni bilo (datum, ko je Madžarska pristopila k EU, in datum, ko je bil energetski trg liberaliziran). Madžarski organi so izpostavili dolgotrajno naravo vseh takšnih naložb in kot posledico tega nezmožnost delovanja kakršne koli naložbe pred letom 2011.
- (93) V odgovor na dvome Komisije glede skladnosti SNEE s točko 4.6 Metodologije Madžarska potrjuje, da ne bo dodelila nobene državne pomoči za rešitev in rekonstrukcijo podjetij, ki imajo koristi od SNEE, ki se preverjajo.

5. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

- (94) Po objavi odločitve o sprožitvi postopka (21. decembra 2005) in v ustreznem časovnem roku (v večini primerov po podaljšanju časovnega roka, za katerega so zaprosile zainteresirane stranke in ga je Komisija sprejela) je Komisija prejela pripombe:

— naslednjih podjetij, ki proizvajajo električno energijo: AES-Tisza Erőmű Rt., Budapesti Erőmű Zrt., Csepeli Áramtermelő Rt., Dunamenti Erőmű Zrt. in njegov večinski delničar Electrabel S.A. ter Mátrai Erőmű Rt.;

— naslednjih bank, ki so zagotovile financiranje proizvajalcev električne energije: banka [...], ki deluje kot vodilna banka v imenu dvanajstih bank, posojilodajalcev podjetja Csepeli Áramtermelő Kft., in banka [...], ki deluje kot vodilna banka v imenu devetih bank, posojilodajalcev podjetja AES-Tisza Erőmű Kft.; ter

— MVM; in

— tretja stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije.

- (95) Večina pripomb, ki so jih Komisiji poslale stranke, sledi zelo podobnemu toku argumentov. Iz tega razloga je Komisija pripombe razdelila v splošne kategorije (glej točke od 5.1 do 5.7 spodaj), namesto da bi jih opisovala ločeno za vsako zainteresirano stranko.

5.1 Komentarji glede individualne presoje SNEE

- (96) Elekτρarna Mátra in druga zainteresirana stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije, sta izrazili mnenje, da mora Komisija SNEE presojati individualno zaradi razlik, ki obstajajo med njihovimi natančnimi vsebinami. Drugi proizvajalci električne energije so zahtevali individualno presojo njihovega SNEE tako, da so Komisiji predložili natančne podatke glede določenih pogojev njihovega SNEE.

5.2 Komentarji glede obstoja državne pomoči

Zadevni čas presoje

- (97) AES-Tisza Erőmű, Budapesti Erőmű, Csepeli Áramtermelő in Dunamenti Erőmű trdijo, da bi morala biti merila za obstoj državne pomoči v času sklenitve SNEE ocenjena v okviru tržnih pogojev, ki so prevladovali v tistem času. V nekaterih komentarjih je ta zahteva izrecno navedena, medtem ko jo drugi navajajo pri sklicevanju na okoliščine sklenitve SNEE pri njihovi presoji državne pomoči. Gre za sklicevanje na sodno prakso Sodišča ⁽³⁰⁾.

Ni ekonomske prednosti

(i) Napačna referenčna cena/Ni prednostnih cen

- (98) Vsi proizvajalci električne energije trdijo, da SNEE ne prinašajo nikakršne ekonomske prednosti.
- (99) Kritizirajo predhodno ugotovitev Komisije, da so cene, ki so bile določene v okviru SNEE, višje od tržnih cen proizvajalcev.

- (100) Trdijo, da referenčna cena 36 EUR/MWh, ki se uporablja v drugih sklepih in je omenjena v Sklepu o začetku postopka, ni primerna za ta postopek, saj izhaja iz popolnoma drugačnega geografskega in časovnega okvira. Trdijo, da je treba pri presoji cene upoštevati okoliščine, ki so prevladovale v času sklepanja SNEE. Hkrati tudi poudarjajo, da bodo cene v okviru dolgoročnih sporazumov vedno nižje od trenutnih cen na trgu. Nadalje proizvajalci, ki oskrbujejo MVM večinoma z električno energijo ob najvišjih obremenitvah, trdijo, da se njihove cene ne morejo primerjati s cenami ob najnižji obremenitvi. Večina izmed njih meni, da bi morala Komisija upoštevati znatno povišanje cen goriva v zadnjih letih.

- (101) Mnogi izmed proizvajalcev trdijo, da je njihova trenutna stopnja dobička pod stopnjami, ki so omenjene v Sklepu o začetku postopka.

- (102) Proizvajalci poudarjajo, da so izpostavljeni tveganju (nasprotno od tega, kar je navedeno v Sklepu o začetku postopka), še zlasti gradbenemu, regulativnemu, okoljskemu, vzdrževalnemu, davčnemu in finančnemu tveganju. Uravnavanje cen je bila omenjeno kot ena izmed glavnih kategorij regulativnih tveganj. Proizvajalci menijo, da rezervacija večinskega deleža njihovih proizvodnih zmogljivosti s strani MVM predstavlja pomanjkljivost, saj jim onemogoča uporabo omenjenih zmogljivosti za proizvodnjo energije za druge potencialne kupce. SNEE določajo jasne obveznosti za proizvajalce; če proizvajalci teh obveznosti ne izpolnjujejo, vodi to do manjših plačil ali zahtevkov po odškodnini.

- (103) [...] je trdil, da so ena izmed prednosti, ki jo je pridobila Madžarska kot posledico SNEE, zanesljive storitve izravnave, ki jih lahko nudita samo omenjeno podjetje in Dunamenti Erőmű. Ta proizvajalec je trdil, da brez SNEE ne bi vstopil na trg in nudil teh storitev.

- (104) Elekτρarna Mátra trdi, da ima nizke stroške izkopa, ker ima lasten premogovnik, kar ji omogoča zelo konkurenčne cene. Trdi, da so njene cene celo nižje od maloprodajnih cen MVM, v nasprotju z drugimi cenami SNEE.

(ii) Cena privatizacije

- (105) Elekτρarna Dunament trdi, da ni imela nobene prednosti zaradi SNEE, saj je plačala tržno vrednost za privatizacijo elektrarn, pri nabavni ceni pa so bile upoštevane njene pravice in dolžnosti v okviru SNEE. Zato je za SNEE (in za kakršno koli prednost, ki bi iz tega lahko izhajala) plačala v ceni privatizacije.

⁽³⁰⁾ Sklicevanje na primer T-366/00, Scott S.A.

(iii) *Načelo vlagatelja na trgu*

- (106) Elektralne Budapest, AES-Tisza, Mátra in Csepel trdijo, da SNEE v času njihove sklepne ugotovitve odražajo stanje na trgu, tako za MVM kot tudi za proizvajalce. Glede MVM trdijo, da bi se vsak zasebni subjekt na mestu MVM (pravna zavezanost k varnosti dobave kot pooblaščen kupec ipd.) odločil, da vstopi v SNEE. Glede samih proizvajalcev trdijo, da „prednost“ zaradi SNEE ne presega tistega, kar se šteje za običajno trgovsko prednost za vsako podpisnico kakršnega koli trgovskega sporazuma. V času njihove sklenitve so SNEE v zadevnem sektorju odražali običajne tržne pogoje. Nadalje SNEE predstavljajo običajne trgovsko-poslovne metode ter standardno obliko razdelitve tveganj in upravljanja.
- (107) SNEE so bili edini način za zavarovanje naložb, ki so izpolnjevale pogoje energetskega sektorja na Madžarskem (še zlasti modernizacije celotnega sistema, varstva okolja in varnosti dobave). Izvajanje načela zasebnega investitorja naj bi upoštevalo omenjene zahteve in edini način za izpolnjevanje teh zahtev so bili SNEE. Zainteresirane stranke opozarjajo, da SNEE proizvajalcem električne energije nalagajo investicijske obveznosti in obveznosti glede razpoložljivosti.

(iv) *Storitve v splošnem gospodarskem interesu*

- (108) Elektralni Budapest in Csepel trdita, da proizvajalci podpisniki SNEE zagotavljajo storitve, ki so v splošnem gospodarskem interesu („SGI“). Po njihovem mnenju SNEE služijo kot orodje MVM za izpolnitev njihove obveznosti glede varnosti dobave in s tem tudi obveznosti v okviru javnih storitev. Elektralna Budapest trdi, da je dejansko ona sama tista, ki mora opravljati obveznost v okviru javnih storitev, ki ji jo nalagajo SNEE. Obe zainteresirani stranki se sklicujeta na odločitev Komisije z dne 16. decembra 2003 v primeru državne pomoči N475/03 (Irska) ⁽³¹⁾, s katero je Komisija sprejela, da bi se gradnja novih proizvodnih zmogljivosti za zagotovitev varnosti dobave lahko štela za storitev, ki je v splošnem gospodarskem interesu.
- (109) Zainteresirani stranki menita, da mora, tako kot v primeru Irske, državna pomoč v okviru SNEE – če obstaja – izpolnjevati štiri kumulativna merila, ki jih

določa Sodišče v svoji razsodbi v primeru C-280/00 („razsodba Altmark“) ⁽³²⁾. Trdita naslednje:

- (110) Prvič, iz madžarskih energetskih zakonov je razvidno, da je imel MVM več obveznosti v okviru javnih storitev, kot so varnost dobave po najnižjih možnih cenah, okoljska zaščita in učinkovitost. Obveznosti MVM v okviru javnih storitev so torej jasno zakonsko opredeljene in proizvajalci električne energije, ki so podpisniki SNEE, so zadolženi za zagotavljanje SGEI.
- (111) Drugič, nadomestila so bila vnaprej določena z vladnimi odloki o cenah in s cenovnimi formulami SNEE. Nadomestila je bilo torej mogoče izračunati na podlagi objektivnih in preglednih parametrov.
- (112) Tretjič, nadomestilo, ki je bilo izplačano na podlagi SNEE, ne presega stroškov opravljenih SGI. SNEE dosledno temeljijo na stroških in stopnje dobička ne presega običajnih stopenj dobička na trgu. To je zagotovljeno z dejstvom, da, kot trdi elektralna Budapest, je za njene SNEE obstajal odprt in pregleden javni razpis (glej spodaj). Elektralne so bile prodane ponudniku z najvišjo ponudbo in najboljšim poslovnim načrtom. Iz razpisnega postopka je razvidno, da nadomestilo v okviru SNEE ne sme presegati zneska, ki je potreben za kritje vseh nastalih stroškov pri izpolnjevanju obveznosti v okviru javnih storitev in razumne stopnje dobička.
- (113) Četrto, elektralna Budapest trdi, da je za njene SNEE obstajal odprt in pregleden javni razpis, bodisi kot bistveni del privatizacijskega paketa ali posamično. Elektralna Csepel trdi, da čeprav elektralna ni bila izbrana na podlagi javnega razpisa, še vedno prejema nadomestilo, ki je omejeno na kritje stroškov in razumno stopnjo dobička. Mehanizmi za določanje cen preprečujejo prekomerna nadomestila.
- (114) Na podlagi zgoraj navedenega zainteresirane stranke sklenejo, da SNEE izpolnjujejo štiri kumulativna merila iz razsodbe Altmark in zato ne predstavljajo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

⁽³¹⁾ UL C 34, 7.2.2004, str. 8.

⁽³²⁾ Primer C-280/00 *Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, in *Oberbundesamt beim Bundesverwaltungsgericht* [2003] ECR I-07747.

(115) Elekτρarna Budapest tudi trdi, da 4etudi SNEE ne bi izpolnjevali 4tirih kumulativnih meril iz razsodbe Altmark, bi jih 4e vedno lahko razglasili za skladne s skupnim trgov v okviru 4lena 86(2) Pogodbe o EU. Zainteresirana stranka je izrazila svoje mnenje glede vpliva njenih SNEE na domnevno omejevanje mo4nosti dostopa na ma4zarskem trgu z elektri4no energijo, ki naj bi bil zane-marljiv, saj pokrivajo samo 3 % ma4zarske porabe elek-tri4ne energije. Poleg tega je bilo zaradi tehni4nih vzrokov pove4anje uvoza elektri4ne energije neizvedljivo v obdobju sklepanja SNEE. Zato njeni SNEE niso imeli 4kodljivega u4inka na trgovanje. Zainteresirana stranka v svojih opombah tudi poudarja pomembnost svoje tehnolo-gije isto4asne proizvodnje toplote in elektri4ne energije za daljinsko ogrevanje, ki izpolnjuje cilje energetske in okoljske politike EU.

(116) Elekτρarna M4tra trdi, da je morala rezervirati dolo4eno najmanj4o zmogljivost za MVM, da bi zagotovila dobavo elektri4ne energije na ma4zarskem trgu s pomo4jo doma4ih virov premoga. Trdi, da je treba dr4avno pomo4 v skladu s 4lenom 11(4) Direktive o elektri4ni energiji ⁽³³⁾, 4teti za skladno s skupnim trgov, 4e zaradi varnosti dobave financira proizvodnjo elektri4ne energije iz doma4ega premoga.

(v) Ni prednosti zaradi dalj4ega trajanja

(117) Elekτρarne Csepel, M4tra in Budapest trdijo, da se dolgo trajanje pogodbe ne sme 4teti za prednost. Elekτρarna Csepel trdi, da pri dolgoro4nem sporazumu oba podpis-nika pla4ata ceno za gotovost, ki jo sporazum ponuja. Proizvajalci elektri4ne energije se sporazumejo, da bodo nudili ni4je cene od trenutnih tr4nih cen in da bodo vezani na dogovorjeno ceno, ne glede na trenutne tr4ne cene. Sporazumejo se tudi, da bodo rezervirali svoje zmogljivosti za eno podjetje za celotno trajanje sporazuma. Dolgoro4ni sporazumi naj bi torej predsta-vljali izravnavanje gospodarskih tveganj in prilo4nosti za oba podpisnika in jih ni mogo4e 4teti za 4isto prednost.

(118) Na podlagi zgornjih argumentov vsi proizvajalci zaklju4ijo, da jim SNEE ne zagotavljajo gospodarske prednosti in torej ne predstavljajo dr4avne pomo4i v smislu 4lena 87(1) Pogodbe o EU.

Selektivnost

(119) AES-Tisza trdi, da SNEE ne zagotavljajo selektivne pred-nosti. Zainteresirana stranka se sklicuje na obstoj dolgo-ro4nih sporazumov v celotnem energetskem sektorju, ne

samo med proizvajalci in MVM, temve4 tudi med MVM in distribucijskimi podjetji ter dobavitelji goriva in proiz-vajalci elektri4ne energije, prav tako pa tudi na uvoz elektri4ne energije. Glede proizvajalcev Energetski zakon I (od leta 1994) in Uredba vlade 34/1995 izrecno zahte-vata od proizvajalcev, da sklenejo sporazum o nakupu elektri4ne energije z MVM z namenom pridobitve gradbenega in delovnega dovoljenja. Posledi4no so vsi proizvajalci imeli sporazume z MVM, kratkoro4nej4e sporazume pa so lahko imele samo obnovljive elektrarne ter elektrarne za isto4asno proizvodnjo elektri4nega toka in toplote, saj imajo omenjeni proizvajalci druga4na pravna jamstva (npr. obvezen odjem).

Prenos dr4avnih sredstev

(120) Elekτρarna M4tra trdi, da se lahko samo cena 4teje za dr4avno pomo4 v SNEE. Trajanje SNEE in zagotovljen obseg prodaje ne moreta predstavljati dr4avne pomo4i, kajti, 4etudi prina4ata prednost, ne vodita do prenosa dr4avnih sredstev. Tretja stranka ugotavlja, da zaradi zelo konkuren4nih cen elektrarne M4tra (glej (i) zgoraj) njen SNEE ne vsebuje elementa dr4avne pomo4i.

Odgovornost do dr4ave

(121) Podjetje AES-Tisza trdi, da so za cene v okviru SNEE odgovorne podpisnice in ne dr4ava. AES-Tisza kritizira presojo odgovornosti v Sklepu o za4etku postopka, saj naj bi se osredoto4ala samo na odgovornost dr4ave glede dejanskega podpisa SNEE in ne na odgovornost dolo4anja cen, medtem ko Komisija isto4asno trdi, da prednostne cene zagotavljajo nepo4teno prednost. Po obdobju dolo4anja glavnih cen (tj. po januarju 2004 in z izjemo leta 2007) so pogajanja glede cen potekala med MVM in proizvajalci elektri4ne energije, zato jih ni mogo4e pripisati dr4avi.

Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med dr4a-vami 4lanicami

(122) Elekτρarne AES-Tisza, Budapest in Csepel spodbijajo u4inke izkrivljanja SNEE in njihovih potencialnih vplivov na trgovino med dr4avami 4lanicami.

(123) Prvi4, zadevne elektrarne trdijo, da je treba omenjeno merilo oceniti glede na 4as, v katerem so bili SNEE skle-njeni. V tem 4asu Ma4zarska ni bila del EU in njen trg z elektri4no energijo ni bil liberaliziran. Zato trdijo, da SNEE po definiciji ne bi mogli izkrivljati konkurence na skupnem trgu.

⁽³³⁾ Direktiva 2003/54/ES.

(124) Drugič, trdijo, da na konkurenco in trgovino med državami članicami vplivajo drugi dejavniki in ne SNEE. Trdijo, da so madžarske čezmejne zmogljivosti glavni dejavnik, ki vpliva na trgovino med Madžarsko in drugimi državami. Te čezmejne zmogljivosti se uporabljajo v največji možni meri. Jasno je torej, da je trgovanje z električno energijo omejeno zaradi omejenih madžarskih čezmejnih zmogljivosti in ne zaradi SNEE. Drug dejavnik, ki vpliva na trgovino med državami članicami, naj bi bila zakonodaja. V okviru madžarske zakonodaje proizvajalci električne energije v nobenem primeru niso bili pooblašteni za neposredno prodajo električne energije v tujino.

(125) Elektrarna Csepel trdi, da v vsakem primeru prodaja električno energijo samo na Madžarskem, zato njeni SNEE dejansko nimajo učinka na trgovino med državami članicami.

(126) Trdi tudi, da se je madžarski trg z električno energijo začel postopoma odpirati konkurenci v skladu z obveznostmi EU. Velik odstotek potrošnikov se je v zelo kratkem času preusmeril na segment prostega trga. Novi akterji ne bi mogli vstopiti na madžarski trg z električno energijo ali pa ne bi mogli povečati prisotnosti na omenjenem trgu zaradi nepredvidljivosti dobičkov in ne zaradi obstoja SNEE. Elektrarna Csepel trdi, da so v zadnjih letih na Madžarskem gradili elektrarne samo, če je država nudila določeno obliko stabilnosti in predvidljivosti dobička pri projektih s pomočjo dolgoročnih sporazumov ali obveznega odjema oziroma kadar je bila uporaba novih zmogljivosti zagotovljena s povpraševanjem zaradi vertikalno integrirane distribucijske dejavnosti. V vsakem primeru pa obstoječi SNEE niso predstavljali ovire za nov vstop.

(127) Poleg tega se trdi, da na Madžarskem ni tržnega povpraševanja po dodatnih zmogljivostih. To dokazuje dejstvo, da na MVM-jevih avkcijah električne energije velika večina ponujenih zmogljivosti ni bila prodana.

5.3 Uporaba po pristopu

(128) To pripombo je predložila elektrarna Budapest.

(129) Elektrarna Budapest trdi, da SNEE ni mogoče šteti za „še vedno veljavne po pristopu“ v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV Akta o pristopu.

(130) Zainteresirana stranka trdi, da v skladu s splošnim načelom neveljavnosti za nazaj Komisija ne sme preučiti

ukrepov, ki so bili določeni v skladu z zakonodajo, ki se je uporabljala pred pristopom. Ker se predpisi Skupnosti o državni pomoči uporabljajo samo od datuma pristopa naprej, se lahko po pristopu uporabljajo samo ukrepi pomoči, ki zagotavljajo dodatno korist po pristopu. Trdijo, da SNEE niso prinašali dodatne koristi po pristopu, saj so bile njihove cenovne formule določene pred pristopom in je bila zato finančna izpostavljenost države popolnoma znana že pred pristopom.

5.4 Obstoječa pomoč

(131) Ta argument so posredovale elektrarne Budapest, Csepel, AES-Tisza in Mátra ter banka [...].

(132) Zainteresirane stranke trdijo, da četudi bi se kdo strinjal, da SNEE predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, se bi tovrstna državna pomoč štela za veljavno pomoč v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV Akta o pristopu. Menijo, da Komisija ni nasprotovala ukrepu v roku 3 mesecev, določenem v Aktu o pristopu. Madžarski organi so priglasili ukrep 31. marca 2004. Po izmenjavi informacij se Komisija ni, kot to trdijo stranke, odzvala na pismo z dne 19. oktobra 2004 v roku 3 mesecev in s tem ni upoštevala uvrstitve ukrepa med „novo pomoč“.

(133) Elektrarna Budapest meni, da sklep, ki določa, ali se pomoč, ki je bila dodeljena pred pristopom in se nadaljuje po pristopu, šteje za „novo pomoč“ ali „veljavno pomoč“, ne sme temeljiti samo na Prilogi IV Akta o pristopu. Elektrarna Budapest meni, da če se taka pomoč ne šteje za veljavno pomoč v okviru Priloge IV Akta o pristopu, jo je še vedno treba preučiti v smislu člena 1(b)(ii)-(v) Uredbe (ES) št. 659/1999.

(134) Elektrarna Budapest nadalje trdi, da se člen 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999 nanaša na SNEE in da SNEE torej predstavljajo „veljavno pomoč“. Po njenem mnenju se zadnji stavek člena 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999 nanaša na novo pomoč in se ne uporablja za SNEE iz treh razlogov.

(135) Prvič, v razsodbi *Alzetta Mauro* ⁽³⁴⁾ je Sodišče razsodilo, da se pomoč, ki je obstajala na določenem trgu, ki je bil v začetku pred liberalizacijo zaprt za konkurenco, šteje za veljavno pomoč iz obdobja liberalizacije. Zainteresirana stranka trdi, da ta razsodba temelji na razlagi člena 88(1) Pogodbe ES in ima zato prednost pred Uredbo (ES) št. 659/1999.

⁽³⁴⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2000 v združenih primerih T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do T-607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 in T-23/98.

(136) Drugič, ker Uredba (ES) št. 659/1999 še ni začela veljati, ko je bil trg z električno energijo liberaliziran v okviru Direktive 96/92/ES ali ko so bili SNEE podpisani, so se uporabljale določbe, ki so navedene v razsodbi *Alzetta Mauro*, in ne Uredba (ES) št. 659/1999.

(137) Tretjič, primerjava besedila različnih kategorij v členu 1(b) Uredbe (ES) št. 659/1999 vodi do zaključka, da se člen 1(b)(v) uporablja samo za programe državne pomoči, saj posamezna pomoč ni izrecno omenjena.

(138) Nasprotno pa AES-Tisza trdi, da če bi bili SNEE uvrščeni med novo pomoč, bi taka uvrstitev temeljila na členu 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999.

5.5 Veljavno sklenjenih zasebnih sporazumov Komisija ne more razdreti („pacta sunt servanda“) – pravna negotovost

(139) Te argumente sta posredovali elektrarni Budapest in AES-Tisza ter banka [...].

(140) Podpisnice poudarjajo, da so podpisale SNEE v dobri veri in v okoliščinah, ki so takrat prevladovali na trgu. Sprejele so velike investicijske obveznosti, ki so jih krile kreditne ustanove s pomočjo finančnih sporazumov. Po njihovem mnenju raziskave Komisije vodijo do velike pravne negotovosti, čemur bi se morali izogibati. AES-Tisza se sprašuje, ali ima Komisija pravico na podlagi določb o državni pomoči in, v širšem smislu, pravil konkurence Pogodbe ES razveljaviti veljavno sprejete trgovinske sporazume ⁽³⁵⁾.

5.6 Sorazmernost

(141) Elektrarna AES-Tisza je izrazila svojo zaskrbljenost glede sorazmernosti zahteve Komisije po prekinitvi SNEE in se sklicuje na možnost vnovičnega pogajanja podpisnic glede sporazumov.

5.7 Pripombe glede skladnosti SNEE s skupnim trgom

(142) Podjetji Csepel in AES-Tisza trdita, da SNEE niso bili zasnovani kot kompenzacijska shema in jih zato ni primerno primerjati z Metodologijo za nasledle stroške. V času njihovega sklepanja SNEE niso mogli predstavljati nadomestila za nasledle stroške, saj ta metodologija takrat sploh še ni obstajala. Po njihovem mnenju je ta metodologija uporabna samo v primeru, če bi se SNEE končali predčasno.

(143) Nasprotno pa banka [...] glede SNEE podjetja Csepel trdi, da je protivrednost, ki je bila izplačana v okviru SNEE, omejena na kritje stroškov, ki so dejansko upravičeni v okviru te metodologije (tj. fiksni stroški, variabilni stroški in razumna stopnja dobička). Trdi, da SNEE podjetja ne zagotavlja nadomestila, ki bi presegalo upravičene nasledle stroške.

(144) Nadalje Csepel trdi, da SNEE izpolnjujejo merila iz člena 87(3) Pogodbe ES, ker močno prispevajo k varnosti zagotavljanja električne energije na Madžarskem in s tem k splošnemu razvoju madžarskega gospodarstva.

(145) Podjetje AES-Tisza predlaga (brez navedbe natančnih razlogov), da bi morali biti SNEE obravnavani kot varnostna naložba v členu 87(3)(a).

(146) AES-Tisza opozarja na nejasnost Sklepa o začetku postopka glede „primerljive“ tržne cene, ki jo je treba uporabljati, pomena „neučinkovite naložbe“ in ekonomskih scenarijev ter časovnih obdobj, ki so zajeta v presojo Komisije glede skladnosti s skupnim trgom.

6. ODGOVOR MADŽARSKE NA PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

(147) V odgovoru na pripombe elektrarne Csepel Madžarska trdi, da v nasprotju s tistim, kar bi bilo moč razbrati iz pripomb Csepela, SNEE vključuje tudi minimalne zagotovljene količine odjema.

(148) Glede argumenta Dunamenta, da ne more zavrniti proizvodnje v okviru pogojev, ki jih nalaga MVM, pa čeprav na račun Dunamentove prodaje na prostem trgu, madžarski organi poudarjajo, da je leta 2006 MVM začel z ukinjanjem SNEE v zvezi z bloki 4F, ki bi lahko neposredno predstavljali konkurenco na prostem trgu za sistemske storitve. Dunament te priložnosti ni izkoristil.

(149) Glede pripomb AES-Tisze, po katerih so proizvajalci brez SNEE večinoma investirali, če so imeli jamstvo obveznega odjema, madžarski organi trdijo, da pomembne elektrarne in njihovi bloki prodajajo električno energijo na prostem trgu brez SNEE in obveznega odjema (na primer blok G1 elektrarne Dunament, elektrarna Vértés in bloka I-II elektrarne Mátra).

(150) Madžarska tudi poudarja, da je MVM-jev pogajalski položaj, v nasprotju s pripombami AES-Tisze, omejen s samimi SNEE (cenovne formule in zagotovljene količine odjema).

⁽³⁵⁾ Dopis, evidentiran 19. decembra 2006.

7. OCENA KOMISIJE

7.1 Nezakonita pomoč:

- (151) Pomoč iz SNEE ni bila priglašena Komisiji v skladu s postopkovnimi pravili o državni pomoči. Zato predstavlja nezakonito pomoč.

7.2 Splošne pripombe glede individualne presoje SNEE

- (152) V svojih pripombah so nekatere zainteresirane stranke in madžarski organi predlagali, da bi se SNEE zaradi razlik v njihovih natančnih pogojih vrednotili individualno.

- (153) Ta odločba vključuje vse SNEE med MVM in proizvajalci električne energije, ki so veljali, ko se je Madžarska priključila EU (glej uvodni izjavi 44 in 45 zgoraj). Komisija meni, da so si veljavna načela SNEE podobna, kar v postopku državne pomoči upravičuje njihovo skupno presojo. Kot je prikazano spodaj, Komisija meni, da je glavna prednost, ki izhaja iz SNEE, skupna vsem in da odločitev o njihovi sklenitvi v obdobju 1995–2001 temelji na enakih političnih ciljih in enaki vrsti rešitve. Konkretno vsi določajo obveznost nakupa – za čas trajanja, ki vključuje večji del življenjske dobe premoženja – rezerviranih zmogljivosti s strani MVM in zagotovljeno količino z mehanizmom določanja cen, ki omogoča proizvajalcem kritje fiksnih in variabilnih stroškov. Tudi druga merila za obstoj državne pomoči predstavljajo podobne elemente, ki upravičujejo njihovo skupno presojo. Njihova selektivnost temelji na enakih načelih; vprašanje, ali SNEE vodijo do prenosa državnih sredstev, zahteva enako presojo za vsakega izmed njih; njihov vpliv na konkurenco in trgovino pa tudi sledi enaki ekonomski presoji in mora hkrati upoštevati tudi obstoj SNEE na madžarskem trgu. Komisija torej meni, da je treba za namene te odločbe o državni pomoči natančno osvetliti dejanski položaj madžarskega trga z električno energijo in izvesti skupno presojo SNEE z eno samo odločbo, ki bo zaključila ta postopek.

- (154) Ta celostni pristop pa Komisiji ne preprečuje, da bi upoštevala razlike, ki dejansko obstajajo med zadevnimi SNEE. Ta odločba torej opredeljuje razlike med SNEE, če so te razlike pomembne za namene te odločbe.

7.3 Obstoj državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES

- (155) Spodaj Komisija analizira vsakega izmed štirih kumulativnih meril, ki vključujejo opredelitev državne pomoči v

smislu člena 87(1) Pogodbe ES: vključevanje državnih sredstev, obstoj ekonomske prednosti, selektivnost prednosti in vpliv na trgovino.

Zadevni čas presoje

- (156) V svojih pripombah so zainteresirane stranke trdile (s sklicevanjem na več meril presoje), da bi morala Komisija upoštevati samo razmere, ki so prevladovale v času, ko so bili SNEE podpisani. Ugotovitve te analize bi bilo nato treba razširiti na celotno trajanje SNEE. Glede tega se elektrarna Budapest sklicuje na obvestilo Komisije o določitvi veljavnih pravil za oceno nezakonite pomoči ⁽³⁶⁾.

- (157) Pri določanju zadevnega časa presoje mora Komisija najprej upoštevati Akt o pristopu Madžarske k EU, Postopkovno uredbo in sodno prakso Sodišča.

- (158) Zadevni del Priloge IV k Aktu o pristopu se glasi:

„PRILOGA IV

Seznam iz člena 22 Akta o pristopu

[...]

3. Politika konkurence

1. Naslednji programi pomoči in posamična pomoč, ki se jih je v novih državah članicah začelo izvajati pred dnem pristopa in se jih izvaja tudi po tem dnevu, se po pristopu štejejo za obstoječo pomoč v smislu člena 88(1) Pogodbe ES:

- (a) ukrepi pomoči, ki se jih je začelo izvajati pred 10. decembrom 1994;

- (b) ukrepi pomoči, ki so naštet v Dodatku k tej Prilogi;

- (c) ukrepi pomoči, ki jih je pred dnem pristopa ocenil organ za nadzor državnih pomoči nove države članice, in ugotovil, da so združljivi s pravnim redom EU, ter ki jim Komisija ni ugovarjala v skladu s postopkom iz odstavka 2 zaradi resnih dvomov v združljivost ukrepov s skupnim trgovino.

Za uporabo člena 88(3) Pogodbe ES se vse ukrepe, ki se na dan pristopa še vedno uporabljajo in ki predstavljajo državno pomoč in ne izpolnjujejo zgornjih pogojev, od pristopa šteje za novo pomoč.

⁽³⁶⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

Zgornje določbe se ne uporabljajo za pomoči na področju transporta niti za pomoči dejavnostim, povezanim s proizvodnjo, predelavo ali trženjem proizvodov, ki so naštet v Prilogi I Pogodbe ES, z izjemo ribiških proizvodov in iz njih pridobljenih proizvodov.

Zgornje določbe prav tako ne posegajo v prehodne ukrepe glede politike konkurence iz tega akta.“

(159) Zadevni del člena 1 Postopkovne uredbe se glasi:

„(b) ‚veljavna pomoč‘ pomeni:

(i)–(iv) [...]

(v) pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila. Če nekateri ukrepi postanejo pomoč zaradi liberalizacije dejavnosti s pravnimi predpisi Skupnosti, se takšni ukrepi ne štejejo kot veljavna pomoč po datumu, določenem za liberalizacijo;

(c) ‚nova pomoč‘ pomeni vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni veljavna pomoč, vključno s spremembami veljavne pomoči;“

(160) Iz zgornjih določb je razvidno, da lahko ukrepi, ki v času dodelitve niso predstavljali državne pomoči, v določenih okoliščinah *postanejo* državna pomoč v smislu člena 87 Pogodbe EU. To ne vpliva na uvrstitev ukrepa, ki postane državna pomoč, med veljavno ali novo pomoč.

(161) Čeprav je res, da mora Komisija pri analizi obstoja državne pomoči v zadevnem primeru oceniti razmere, ki so prevladovale v času, ko je ukrep začel veljati, to ne pomeni, da mora biti presoja štirih meril pri opredelitvi državne pomoči v vseh okoliščinah omejena samo na čas, v katerem je bila pomoč dodeljena.

(162) Iz člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe je razvidno, da obstajajo izjemne okoliščine, kot so razvoj skupnega trga ali liberalizacija sektorja, v katerih se odvijajo velike ekonomske in pravne spremembe v enem ali več sektorjih gospodarstva in kjer se lahko zaradi omenjenih

sprememb ukrep, ki v začetku ni sodil v okvir člena 87 Pogodbe, prišteva pod nadzor državne pomoči. Pri liberalizaciji gospodarskega sektorja bi ohranitev vseh ukrepov, ki se ne štejejo za državno pomoč zaradi bistveno drugačnih tržnih pogojev v času, ko so bili dodeljeni, vendar od liberalizacije naprej izpolnjujejo vsa merila državne pomoči, dejansko pomenila ohranjanje znatnega dela predkonkurenčnih tržnih okoliščin. To bi bilo v nasprotju z jasno namero odpraviti takšne nekonkurenčne razmere na trgu, tj. s sklepom držav članic o liberalizaciji zadevnega sektorja. Namen posebnih določb, s katerimi lahko ukrep postane državna pomoč, je izogibanje podaljševanju vseh ukrepov, ki lahko škodujejo interesom akterjev v novih tržnih pogojih, čeprav ne predstavljajo pomoči v okviru prejšnjih gospodarskih in pravnih okoliščin ⁽³⁷⁾.

(163) Vprašanje, ali je treba tovrstno pomoč uvrstiti med veljavno ali novo pomoč, je treba obravnavati ločeno po tem, ko bo Komisija določila obstoj državne pomoči ali pa se odločila kako drugače.

(164) Madžarsko gospodarstvo je v 90-tih letih prejšnjega stoletja doživelo korenito spremembo. Država se je odločila, da se bo pridružila Evropski uniji, in je 1. maja 2004 postala polnopravna članica. Dobro se je zavedala svojih obveznosti glede uskladitve svojih že obstoječih ukrepov s pravili konkurence na notranjem trgu, ki se mu je želela pridružiti, saj se Evropski sporazum ⁽³⁸⁾, ki ga je Madžarska podpisala leta 1991, izrecno nanaša na to obveznost.

(165) S tem ko se je pridružila Evropski uniji, se je hkrati pridružila liberaliziranemu notranjemu trgu z električno energijo. Pravila konkurence Akta o pristopu ne določajo izjem glede madžarskega trga z električno energijo. Na podlagi tega in v nasprotju s pripombami zainteresiranih strank Komisija meni, da lahko SNEE, ki so bili sklenjeni v bistveno drugačnih gospodarskih pogojih (kot so to že ugotovile zainteresirane stranke) pred vstopom na liberalizirani notranji trg z električno energijo, v novih pravnih in gospodarskih okoliščinah predstavljajo državno pomoč. Da bi določili obstoj tovrstne pomoči, je treba oceniti štiri merila v okviru ukrepa v novih gospodarskih in pravnih okoliščinah.

⁽³⁷⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2000 v primeru *Alzetta Mauro*, na katero se sklicuje elektrarna Budapest, potrjuje, da je ukrep treba oceniti v okviru okoliščin novega trga po liberalizaciji, ko ukrep, ki pred liberalizacijo morda ni predstavljal državne pomoči, postane (obstoječa ali nova) pomoč.

⁽³⁸⁾ Evropski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Madžarsko na drugi strani, podpisan dne 16. decembra 1991.

- (166) Vprašanje glede zadevnega časa presoje je treba oceniti v skladu z Aktom o pristopu. Za razliko od prejšnjih pristopov so se države članice strinjale, da uvedejo posebne določbe k Aktu o pristopu, po katerih bo treba vse ukrepe pomoči, ki veljajo po pristopu in so bili sklenjeni po 10. decembru 1994, pred pristopom sporočiti Komisiji, ki jih bo pregledala na podlagi pravnega reda Skupnosti.
- (167) Velika večina držav, ki se je EU pridružila 1. maja 2004, je imela zaradi zgodovinskih razlogov močno tradicijo državnega intervencionizma. Kljub temu pa lahko obstajajo ukrepi, ki pred pristopom niso izpolnjevali štirih meril državne pomoči zaradi zelo drugačnih tržnih pogojev, ki so takrat prevladovali. V okviru novih gospodarskih in pravnih pogojev po pristopu so ti pogoji mogoče izpolnjeni.
- (168) Namen zadevnih členov Akta o pristopu je zagotavljanje neizkrivljene konkurence na notranjem trgu za obdobje po dnevu začetka veljavnosti Pogodbe. Posledično je namen zadevnih členov Akta o pristopu preprečevanje izkrivljanja konkurence na skupnem trgu zaradi neskladnih ukrepov državne pomoči po pristopu. V tem pogledu ni pomembno, ali je ukrep v 90-tih letih, ko je bil dodeljen, dejansko izpolnjeval vsa merila za državno pomoč ali ne. Zadevni čas za oceno meril za obstoj pomoči je časovno obdobje, ki je sledilo po dnevu, ko je Madžarska vstopila v EU in na liberalizirani notranji trg z električno energijo.
- (169) Kakršen koli drug pristop bi vodil do položaja, kjer bi se gospodarski pogoji iz obdobja pred pristopom in liberalizacijo (ki je v večini primerov novih držav članic sovpadalo s tranzicijskim obdobjem po komunističnem režimu) ohranili še dolgo po vstopu države v Evropsko unijo. Ukrepi, ki morda niso predstavljali državne pomoči pred pristopom, bi se lahko ohranili in celo podaljšali po želji države članice, četudi bi predstavljali državno pomoč v okviru popristopnih pogojev, saj ne bi bili pod nadzorom državne pomoči Komisije.
- (170) Ravno to je namen pripomb zainteresiranih strank v tem pogledu. Namen vseh argumentov, ki se nanašajo na zadevni čas presoje, je pokazati, da bi morala gospodarska in pravna ocena SNEE v okviru trenutnega postopka glede državne pomoči temeljiti samo na okoliščinah, ki so prevladovale v času sklepanja SNEE (tj. med letoma 1995 in 2001) ter pripeljati do sklepa, da SNEE zaradi omenjenih pravnih in gospodarskih okoliščin ne predstavljajo državne pomoči. Trdijo, da je treba preskus subjektov tržnega gospodarstva, merila izkrivljanja konkurence in učinek na trgovino analizirati v ekonomskem okviru sredine 90-tih let, da mora Komisija upoštevati obveznosti MVM v tem času (varnost dobave) in model energetskega sektorja, ki je prevladoval v tem obdobju („model pooblaščenega kupca“ itd.). Rezultat ocene v okviru teh okoliščin naj bi po njihovem mnenju prevladoval do dneva zaključka SNEE (2024 za najdaljšo pogodbo), ne glede na spremembe, kot so pristop Madžarske k EU in posledična obvezna liberalizacija trga z električno energijo.
- (171) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom. Komisija meni, da je cilj zadevnih členov Akta o pristopu ravno preprečevanje tovrstnih situacij na podlagi zahteve po takojšnjem izvajanju pravil o državni pomoči pri ekonomskih akterjih. Akt o pristopu določa izjeme za določene gospodarske sektorje (npr. uredbe o transportu), vendar za akterje na trgu z električno energijo ne določa izjem. Pravni red Skupnosti, vključno z Direktivo 96/92/ES, se tako od pristopa uporablja za vse pogodbene pogoje madžarskega trga z električno energijo.
- (172) V svoji oceni SNEE Komisija meni, da se je Madžarska ob vstopu na liberalizirani notranji trg z električno energijo strinjala, da bo uporabljala načela zadevnega tržnega gospodarstva pri vseh akterjih na njenem obstoječem trgu, vključno z vsemi obstoječimi trgovinskimi odnosi.
- (173) Komisija mora torej oceniti, ali od dneva, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, ukrep izpolnjuje merila za obstoj državne pomoči.
- Prednost**
- (174) Kot uvod v presojo glede obstoja prednosti je treba poudariti, da večina proizvajalcev električne energije v svojih pripombah priznava, da brez zagotovila, ki so ga nudili SNEE, ne bi mogli investirati v navedene elektrarne. Elektrarna [...] v svojih pripombah trdi, da so „SNEE pomemben element za to, da se banke strinjajo s financiranjem naložbe in predplačilom operativnih stroškov[...] [...] je [...] prosil za mnenje konzorcija [tj. finančnih ustanov] glede možne spremembe SNEE. Vendar pa so banke zavrnilo zmanjšanje tako rezerviranih zmogljivosti kot tudi zagotovljena količina odjema“ ⁽³⁹⁾.

⁽³⁹⁾ Citat iz točke 3 pripomb proizvajalca.

- (175) V zvezi s tem [...] (kot agent za odobrena sredstva v imenu dvanajstih bank, posojilodajalcev skoraj [...] elektrarni Csepel) trdi, da je „stališče bank da SNEE predstavljajo del svežnja tesno povezanih trgovinskih sporazumov, ki so varovali in še vedno varujejo Sporazum o odobrenih sredstvih, ki zagotavlja financiranje projekta po tržnih pogojih. Vsaka sprememba SNEE bi torej samodejno vplivala na banke in zaradi pogodbenih mehanizmov, ki so banki na voljo za zaščito njihovih finančnih interesov, ogrožala celoten projekt Csepel II“.
- (176) [...] (kot agent za odobrena sredstva v imenu devetih bank, posojilodajalcev skoraj [...] AES-Tisza) trdi, da je „bila osnova za tovrstno financiranje obstoj SNEE skupaj z drugimi ustreznimi projektnimi dokumenti (npr. Sporazum o dobavi goriva). [...] SNEE zagotavljajo stabilnost pri tveganju glede povpraševanja (količina prodane električne energije in določanje cen)“ „Element stabilnosti pri povpraševanju [...] je ključen in daje bankam potrebno zagotovilo za omogočanje dolgoročnih financiranja na uveljavljajočem se trgu.“
- (177) Da bi ocenila obstoj prednosti v okviru SNEE, je Komisija najprej izvedla predhodno analizo, da bi ugotovila, katerim smernicam naj sledi pri presoji. Kot rezultat predhodne analize, ki je opisana v uvodnih izjavah od 180 do 190, je Komisija zaključila, da mora za presojo, ali je prednost obstajala, najprej ugotoviti, ali bi v okviru pogojev, ki so prevladovali v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, tržni akter dodelil proizvajalcem podobno zagotovilo kot SNEE, in sicer obveznost nakupa s strani MVM rezerviranih zmogljivosti v okviru SNEE (ki ustrezajo večinskemu deležu in v mnogih primerih vsem razpoložljivim zmogljivostim), zagotovljeno najmanjšo količino proizvedene električne energije v obdobju med 15 do 27 let, ki ustreza povprečni pričakovani življenjski dobi zadevnih sredstev ali njihovi amortizaciji, po ceni, ki pokriva fiksne in variabilne stroške elektrarne (vključno s stroški goriva) ⁽⁴⁰⁾.
- (178) V drugem koraku je Komisija analizirala odgovor na to vprašanje z vidika standardnih poslovnih praks na evropskih trgih z električno energijo.
- (179) Na koncu je Komisija na kratko ocenila vpliv SNEE na trg v obdobju, ki je sledilo pristopu Madžarske k Evropski uniji. Čeprav ta analiza ni nujna za določitev obstoja gospodarske prednosti v okviru SNEE, je uporabna za ustrezno obravnavo določenih pripomb, ki so jih poslale zainteresirane stranke.
1. *Predhodna analiza: argumentiranje, ki mu je treba slediti pri presoji obstoja prednosti*
- (180) V pripombah, ki so bile poslane v teku postopka, so tretje stranke analizirale obstoj prednosti z vidika pogojev, v katerih so bili SNEE podpisani sredi 90-tyh let. Ugotovljeno je bilo, da bi v tem obdobju in v okviru privatizacije proizvodnih podjetij povprečen tržni akter dodelil proizvajalcem podobno zagotovilo, kot je bilo tisto v okviru SNEE, z namenom privabiti investitorjev in s tem zagotoviti varnost dobave na Madžarskem.
- (181) Komisija je analizirala zasluge omenjenega pristopa in prišla do sklepa, da je bil pristop neprimeren zaradi dveh razlogov. Prvič, ne upošteva dejanskih upravičencev ukrepa v okviru presoje. Drugič, obdobje, ki je upoštevano v okviru pristopa, ni pomembno pri ocenjevanju obstoja prednosti.
- Upravičenci do potencialne prednosti**
- (182) Elektrarna Dunament trdi, da ni imela prednosti v okviru SNEE, saj je plačala tržno vrednost za privatizacijo svojih elektrarn, pri nabavni ceni pa so bile upoštevane njene pravice in dolžnosti v okviru SNEE. Tako je torej plačala za vsako prednost, ki bi ji jo lahko dodelil SNEE v privatizacijski ceni.
- (183) Komisija meni, da ta argument v tem primeru ni utemeljen. V zadevnem primeru so upravičenci do pomoči privatizirane elektrarne (tiste, ki so bile zares privatizirane) in ne delničarji omenjenih elektrarn. Privatizacija elektrarn se je izvedla v obliki delniških poslov.
- (184) Sodišče je analiziralo, kako sprememba lastništva podjetja med delniškimi poslom vpliva na obstoj nezakonite pomoči, ki je bila dodeljena podjetju in njenemu prejemniku. Ugotovilo je, da nezakonita pomoč ostaja pri podjetju, ki je pomoč koristilo, kljub temu, da pride do spremembe lastništva ⁽⁴¹⁾. Prenos delnic po tržni ceni zgolj zagotavlja, da sam kupec nima koristi od državne pomoči. Kljub temu pa to ne vpliva na obstoj prednosti za dejavnost upravičene elektrarne.
- (185) V primeru, ki se presoja, so upravičenci do pomoči madžarska podjetja, ki upravljajo z elektrarnami in so podpisali SNEE, in ne delničarji elektrarn. Poleg tega je do spremembe lastništva elektrarn prišlo pred datumom,

⁽⁴⁰⁾ Ne glede na to, ali cena temelji na cenovni formuli iz SNEE ali na uredbah o določanju cen, saj obe temeljita na načelih, ki so podobna uredbi o oblikovanju cen.

⁽⁴¹⁾ Združena primera C-328/99 P in C-399/00 Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji [2003] ECR I-4035, odstavek 83.

ko naj bi bil ocenjen obstoj državne pomoči, in ni pomembna za presojo obstoja državne pomoči podjetjem, ki upravljajo elektrarno. Podjetja, ki so podpisala SNEE, so torej imela korist od prednosti, ki jih prinašajo SNEE, ne glede na njihovo lastniško strukturo.

Obdobje, ki ga je treba upoštevati pri presoji obstoja prednosti

- (186) Komisija se zaveda, da je bilo v tržnih okoliščinah 90-tih let na Madžarskem glavno načelo SNEE, tj. zagotavljanje donosnosti naložb, bistveni pogoj, pod katerim bi se lahko izvedle potrebne naložbe.
- (187) Dejstvo, da je zaradi značilnosti proizvodnega sektorja ter političnega in gospodarskega okvira omenjenega obdobja na Madžarskem obstajala potreba po tem, da država intervenira v skupnem interesu, in je bila najboljša rešitev dodelitev SNEE določenemu številu proizvajalcev, na noben način ne nasprotuje dejstvu, da SNEE prinašajo prednosti proizvajalcem.
- (188) Večina proizvajalcev trdi, da jim SNEE ne dodeljuje nobene prednosti, saj so v skladu z običajnim tržnim obnašanjem katerega koli subjekta tržnega gospodarstva, tako z vidika MVM kot tudi proizvajalcev. Trdijo, da bi vsak zasebni akter na mestu MVM (s pravno obvezo varnosti dobave kot pooblaščen kupec) podpisal SNEE in da ekonomska prednost SNEE ne presega običajne trgovinske prednosti za podpisnike na uveljavljajočem se trgu z električno energijo v sredini 90-tih let na Madžarskem. Poleg tega so bili proizvajalci zakonsko obvezani, da podpišejo sporazum z MVM, da bi dobili dovoljenje za obratovanje. Proizvajalci trdijo, da naj Komisija zaradi uporabe načela zasebnega investitorja upošteva pravne zahteve in ekonomsko realnost časa sklenitve SNEE.
- (189) Ob upoštevanju argumentov zainteresiranih strank glede načela zasebnega investitorja se Komisija sklicuje na uvodne izjave te odločbe glede časa, ki je pomemben za presojo obstoja državne pomoči v okviru SNEE. Komisija ponovno poudarja, da v vprašanje ne namerava vključiti dejstva, da je bilo treba podpisati SNEE v okoliščinah, ki so prevladovale v času, ko so bili omenjeni sporazumi sprejeti. Vendar, kot je pojasnjeno zgoraj, to ne pomeni, da SNEE niso omogočali prednosti proizvajalcem. Zainteresirane stranke pravzaprav trdijo samo, da so omenjeni sporazumi ustrezali pogojem, ki so takrat prevladovali na trgu. Nobena izmed zainteresiranih strank ne trdi, da ustrezajo trenutnim tržnim pogojem na notranjem trgu.

Sklep predhodne analize

- (190) Komisija zaključuje, da je treba za presojo obstoja prednosti v okviru SNEE dognati ali bi v pogojih, ki so prevladovali, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, povprečen tržni akter dodelil podjetjem proizvajalcem podobno jamstvo kot SNEE, kot je to opisano v uvodni izjavi 117.
2. *Presoja obstoja prednosti pri proizvajalcih električne energije v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji*
- (191) Da bi odgovorila na vprašanje iz prejšnje uvodne izjave, je Komisija določila glavne prakse komercialnih akterjev na trgih z električno energijo, ki so pomembne za namene te analize, in ocenila, ali so SNEE v skladu s temi praksami ali pa zagotavljajo proizvajalcem jamstvo, ki ga kupec ne bi sprejel, če bi deloval na povsem komercialni osnovi.
- (192) Najprej je koristno poudariti, da so trgi z električno energijo običajno razdeljeni na štiri trge: (i) proizvodnja/uvoz in dobava na debelo, (ii) prenos/distribucija, (iii) maloprodaja in (iv) storitve izravnave. Zadevna trga za presojo SNEE sta prva in četrta kategorija, saj MVM kupuje električno energijo od domačih proizvajalcev, jo uvaža ter prodaja regionalnim distribucijskim podjetjem in komercialnim dobaviteljem (dobaviteljem na maloprodajnem trgu). MVM zagotavlja tudi rezervirane zmogljivosti upravljavcu prenosnega omrežja z namenom zagotoviti izravnavanje omrežja.
- (193) Na Madžarskem je bil v maloprodajni trg v obdobju ocenjevanja razdeljen na dva segmenta: (i) segment javne porabe, kjer podjetja za regionalno distribucijo dobavljajo električno energijo po reguliranih cenah neupravičenim odjemnikom in odjemnikom, ki ne uveljavljajo svoje upravičenosti; (ii) segment prostega trga, na katerem komercialni dobavitelji dobavljajo električno energijo upravičenim odjemnikom po cenah, ki izhajajo iz tržnih mehanizmov. V okviru režima, ki ga je uvedel Energetski zakon III, je segment javne porabe omejen na gospodinjstva in komercialne uporabnike, ki so del splošne obveznosti dobave.
- (194) V obdobju ocenjevanja je MVM dobavljal električno energijo tako regionalnim distribucijskim podjetjem (dobavitelji za segment javne porabe) kot tudi dobaviteljem v segmentu prostega trga. Kot je navedeno v uvodnih izjavah od 221 do 231, je bila prodaja MVM dobaviteljem v segmentu prostega trga namenjena zgolj sprostitvi presežnih količin, ki so bile dobavljene v okviru SNEE in

jih segment javne porabe ni potreboval. To je posledica samih SNEE in ne avtonomna trgovinska dejavnost. Obstoj prednosti je treba analizirati v okviru primarnega cilja, ki si ga je zadal MVM, ta pa je bil zadostna dobava električne energije regionalnim distribucijskim podjetjem za izpolnjevanje potreb segmenta javne porabe. Zato je treba preveriti, ali bi v odsotnosti SNEE tržni akter, ki bi regionalnim distribucijskim podjetjem dobavljal zadostne količine električne energije in ki bi deloval na povsem komercialni osnovi, nudil enako jamstvo, kot so ga nudili SNEE. To presojo je treba izvesti v smislu delovanja konkurenčnih veleprodajnih trgov. Spodnje uvodne izjave zagotavljajo najprej pregled značilnih poslovnih praks, ki so pomembne za analizo, in nato primerjavo med SNEE in omenjenimi praksami. Z vidika te primerjave je Komisija analizirala posledice SNEE, ki bi jih javni organi lahko pričakovali, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji. Podala je tudi analizo glede tega, ali bi lahko pričakovali večje ravnovesje med negativnimi in pozitivnimi posledicami v okviru drugih vrst sporazumov.

2.a) Kratak opis poslovnih praks na evropskih trgih z električno energijo, ki so pomembne za presojo obstoja prednosti v okviru SNEE

(195) V svoji analizi trgov z električno energijo v Evropi ⁽⁴²⁾ je Komisija natančno preučila pogoje, ki vladajo na področju trgovanja z električno energijo na evropskih veleprodajnih trgih.

(196) Glede na rok dobave se lahko z velikimi količinami električne energije trguje na promptnih in terminskih trgih. Promptni trgi so večinoma dnevni trgi, na katerih se z električno energijo trguje en dan pred fizično dobavo. Trgovanje z električno energijo na promptnem trgu vedno temelji na oblikovanju cen po mejnem načelu, ki zagotavlja, da se krijejo samo kratkoročni mejni stroški ⁽⁴³⁾.

(197) Na terminskih trgih se z električno energijo trguje v okviru dobave, ki se izvede veliko kasneje. Terminski proizvodi vključujejo tedenske, mesečne, četrtletne in

letne proizvode. Tako s promptnimi kot terminskimi proizvodi se lahko trguje na borzi električne energije ali pa na trgih OTC. Kot rezultat stalnih arbitraž prihaja do konvergence cen enakih proizvodov na borzi električne energije in trgih OTC. Zato borze električne energije običajno določajo referenčne cene za vse promptne in terminske proizvode in torej za celoten veleprodajni trg.

(198) Poleg tega cena terminskih proizvodov izhaja iz pričakovanj tržnih akterjev, ob upoštevanju prihodnjega razvoja cen na promptnih trgih. Ker tržni akterji sodelujejo v terminskih pogodbah, saj imajo raje zanesljive cene kot pa neznane promptne cene v prihodnosti, terminske cene vključujejo element tveganja. V praksi cene terminskih proizvodov vključujejo osrednji element, ki odraža pričakovanja tržnih akterjev glede razvoja promptnih cen in, odvisno od tega, ali jim je pomembna zanesljivost cen, premije tržnega tveganja ali popust, čeprav je v praksi to običajno premija. Zato promptne cene predstavljajo reference za vse cene električne energije. Če je vzpostavljena borza promptnega trga, cene na omenjeni borzi predstavljajo referenco za celoten trg. Na mnogih veleprodajnih trgih kupci običajno skušajo pokriti velik delež pričakovanih potreb s terminskimi pogodbami z namenom doseganja preglednosti njihovih stroškov. Ostale potrebe, ki niso izpolnjene s terminskimi pogodbami, se krijejo z nakupi na promptnih trgih.

(199) Analiza energetskega trga je pokazala, da poleg standardizirane borze in OTC trgovanja obstajajo tudi „dvostranske transakcije po meri“. Te pogodbe se lahko zelo razlikujejo v smislu dobavljenih proizvodov ali storitev, cene tovrstnih transakcij pa običajno niso navedene. Kljub temu pa v pogojih konkurenčnih trgov obstoj standardiziranih borz električne energije in OTC trgovanja neizbežno vpliva na tovrstne transakcije, saj se proizvajalec ali uvoznik ne bi hotel obvezati z dvostransko pogodbo po meri, ki bi nudila slabše pogoje kot standardizirana promptna ali terminska pogodba. Zato standardizirane in terminske pogodbe na evropskih veleprodajnih trgih predstavljajo pomembno podlago za primerjavo pri presoji obstoja prednosti, ki naj bi jo proizvajalcem omogočali SNEE.

(200) Na terminskih trgih je najdaljši rok za dobavo eno leto. Najdaljše obdobje od sklenitve pogodbe do začetka dejanskega roka dobave je štiri leta na NordPoolu (skandinavske države), tri leta na Powernextu (Francija), pet let na UKPX-u (Velika Britanija) in šest let na EEX-u (Nemčija). Na nekaterih borzah, kot je OMEL v Španiji, se

⁽⁴²⁾ Junija 2005 je Komisija odprla preiskavo glede delovanja evropskih trgov za plin in električno energijo. Končno poročilo te preiskave energetskega sektorja, ki je bilo izdano 10. januarja 2007, se uporablja v tej odločbi kot vir informacij o poglobljenih trgovinskih smernicah in praksah na evropskih trgih z električno energijo, ki so že prevladovali, ko se je Madžarska dne 1. maja 2004 pridružila Evropski uniji. To poročilo je dostopno na http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/.

⁽⁴³⁾ Kratkoročni mejni stroški so stroški, ki se jim lahko proizvajalci energije izognejo tako, da prenehajo kratkoročno proizvajati električno energijo. Ti stroški so bolj ali manj enaki variabilnim, saj gre pri obeh vrstah stroškov predvsem za stroške goriva.

terminalske pogodbe ne sklepajo. Standardizirana terminalska pogodba nalaga dobavitelju obveznost zagotavljanja določene količine energije po ceni, ki je dogovorjena vnaprej, za obdobje največ enega leta, ki začne teči najkasneje šest let po sklenitvi pogodbe. Ti časovni okviri so veliko krajši kot običajna amortizacija ali življenjska doba katere koli elektrarne. Zato v običajnih tržnih pogojih in tudi v primeru najvišjega donosa v obliki terminskih pogodb proizvajalci nimajo jasne predstave glede cen in obsega prodaje, amortizacije in življenjske dobe sredstev za proizvodnjo električne energije. Ker so cene določene vnaprej, proizvajalci tvegajo, da bodo njihovi stroški preseglji dogovorjene cene. To tveganje ni zanemarljivo, še zlasti zaradi nihanja cen goriva, ki je za mnoge proizvodne tehnologije glavna komponenta variabilnih stroškov. Poleg tega se proizvajalci soočajo s konkurenčnim pritiskom, saj morajo v času življenjske dobe proizvodnih sredstev večkrat obnoviti svoje terminalske pogodbe in tako prilagajati svoje ponudbe konkurenčnim pogojem, ki se stalno spreminjajo.

(201) Pogodbe, ki vključujejo rezervacijo proizvodnih zmogljivosti, obstajajo tudi na veleprodajnih trgih v obliki „posebnih pravic črpanja“, ki se jih lahko primerja s SNEE. Pridobivanje posebnih pravic črpanja je sestavljeno iz rezervacije dela proizvodnih zmogljivosti določene elektrarne, običajno za pričakovano življenjsko dobo elektrarne, in plačila „pristojbine za zmogljivost“ upravljavcu elektrarne, v skladu s stroški investicijskega vzdrževanja in fiksnimi stroški, ki so povezani z rezerviranimi zmogljivostmi. Za tehnična tveganja je odgovoren upravljavec elektrarne. Imetnik posebnih pravic črpanja lahko določi stopnjo uporabe rezerviranih zmogljivosti in plača upravljavcu elektrarne ceno, ki ustreza variabilnim stroškom, nastalim pri proizvodnji energije, ki so jo proizvedle rezervirane zmogljivosti.

(202) Da bi nadalje ocenili obstoj prednosti v okviru SNEE, je treba preučiti stanje pri večjih podjetjih ali končnih industrijskih odjemnikih, četudi ne delujejo na veleprodajnem trgu, temveč na maloprodajnem trgu (nadaljnjih odjemnikov). Ker proizvajalci včasih neposredno dobavljajo energijo večjim podjetjem ali industrijskim odjemnikom, je primerjava s SNEE pomembna.

(203) Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je bila običajna praksa za dobavitelje električne energije podpis pogodb z že določeno ceno z večjimi podjetji ali industrijskimi odjemniki. Trajanje takih pogodb je običajno omejeno na eno ali dve leti. Običajno določajo razpored dobave, ki temelji na pretekli porabi. Cena izhaja iz veleprodajnih cen na terminskih trgih in vključuje druge stroškovne komponente, kot so pričakovani stroški izravnave ali marža dobavitelja. Odmik od razporeda dobave vključuje uporabo klavzule „vzemi ali plačaj“, ki prisili kupca, da plača za energijo, ki je ne potrebuje, ali da

plača presežek. V tem pogledu tovrstne pogodbe temeljijo na minimalni zagotovljeni količini odjema, kombinirani z rezervacijo zmogljivosti ⁽⁴⁴⁾.

(204) Za namene ocenjevanja prednosti v okviru SNEE je treba preučiti še eno vrsto sporazuma, in sicer pogodbe, ki so sklenjene za zagotavljanje storitev izravnave upravljavcem prenosnih omrežij (UPO). Ker električne energije ni mogoče shranjevati, morata biti povpraševanje in dobava v vsakem trenutku usklajena. Če povpraševanje ali dobava odstopata od napovedi in je potrebna dodatna proizvodnja, mora upravljavec prenosnih omrežij v okviru svoje odgovornosti pozvati določene proizvajalce, da v zelo kratkem času povečajo proizvodnjo. Da bi zagotovili razpoložljivost proizvodnih zmogljivosti v takšnih primerih, UPO rezervirajo zmogljivosti v proizvodnih enotah, ki so sposobne v zelo kratkem času spremeniti svojo raven proizvodnje. Ker na Madžarskem ni zmogljivosti za shranjevanje električne energije, imajo elektrarne na zemeljski plin ustrezne tehnične značilnosti za zagotavljanje omenjenih storitev.

(205) Raziskava energetskega sektorja je zagotovila pregled evropske prakse UPO glede pogodb o rezervacijah zmogljivosti za zagotavljanje storitev izravnave. Iz tega pregleda je razvidno, da so zmogljivosti rezervirane s sredstvi ponudnikov. Eno leto se lahko šteje za običajni rok, ki UPO zagotavlja prožnost za prilagoditev količine rezerviranih zmogljivosti njihovim trenutnim potrebam. Pogodbe običajno določajo tehnične značilnosti zahtevane storitve, rezervirano zmogljivost in ceno za dobavljeno energijo ali za energijo in zmogljivost.

2.b) Primerjava SNEE s standardnimi poslovnimi praksami

(206) Komisija je primerjala obveznost nakupa, ki je vključena v SNEE, z glavnimi značilnostmi standardnih terminskih in promptnih pogodb, pogodb o „posebnih pravicah črpanja“, dolgoročnih pogodb, ki so jih sklenili večji končni odjemalci, in pogodb, ki so bile sklenjene med proizvajalci in UPO za zagotovitev storitev izravnave.

Standardne promptne in terminalske pogodbe

(207) Iz opisa iz uvodnih izjav od (195) do (200) je razvidno, da kombinacija dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalne zagotovljene količine odjema in mehanizmov za določanje cen, ki vključujejo fiksne stroške in stroške kapitala, ne sodi med običajne pogodbe na evropskih veleprodajnih trgih in da štiti proizvajalce pred več tveganji kot standardne terminalske in promptne pogodbe.

⁽⁴⁴⁾ Dejstvo, da se dobavitelj obveže k dostavi količine, ki je določena v pogodbi, se lahko šteje za enakovredno rezervaciji zmogljivosti.

(208) Trgovanje z energijo na promptnih borzah vedno temelji na določanju mejnih cen, ki zagotavlja, da bodo kriti samo kratkoročni mejni stroški in ne vsi fiksni stroški in stroški kapitala. Na promptnih trgih podjetje, ki proizvaja energijo, nima zagotovila glede stopnje uporabe njegovih proizvodnih zmogljivosti. To tveganje je veliko večje kot pri večini proizvodnih sektorjev, in sicer zaradi dejstva, da električne energije ni mogoče varčno shranjevati, kar je posebnost te industrije. Če je v določenem trenutku na voljo dovolj energije za zadostitev povpraševanja, in sicer po nižji ceni, kot je tista, ki jo ponuja zadevni proizvajalec za eno izmed svojih proizvodnih enot, ta enota ne bo odpremljena, kar pomeni, da bodo njene proizvodne zmogljivosti za zadevno časovno obdobje izgubljene.

(209) Zato zaradi prodaje na promptnih trgih nastaja določena stopnja negotovosti glede nadomestila fiksnih stroškov in stroškov kapitala ter stopnje uporabe proizvodnih zmogljivosti.

(210) Tudi terminski trgi, na katerih cena izhaja iz promptnih cen, proizvajalcem ne zagotavljajo, da bodo njihovi fiksni stroški in stroški kapitala pokriti z njihovo prodajo, saj so cene določene vnaprej. Če se cene goriva med rokom dobave nepričakovano povečajo, lahko stroški proizvodnje električne energije presežejo ceno, ki je bila določena vnaprej. Na terminskih trgih je zaradi daljšega trajanja terminskih pogodb tveganje glede uporabe proizvodnih zmogljivosti manjše kot v primeru promptnih proizvodov. Čeprav proizvajalcu uspe prodati večino svojih proizvodov s pomočjo terminskih pogodb, lahko predvidi stopnjo uporabe svojih enot za proizvodnjo energije v določenem obdobju v primerjavi z njihovo življenjsko dobo.

(211) Zainteresirane stranke poudarjajo, da so proizvajalci izpostavljeni tveganju v okviru SNEE, zlasti gradbenemu, regulativnemu, okoljskemu, vzdrževalnemu, davčnemu in finančnemu tveganju. Komisija priznava, da SNEE ne odpravijo vseh tveganj, ki so povezana z delovanjem elektrarne. Dejansko so proizvajalci sami izpostavljeni elementom tveganja, ki jih navajajo v svojih pripombah. Kljub temu pa to spada med običajna tveganja, ki jih mora sprejeti vsak tržni akter na trgu proizvodnje električne energije, vključno s prodajo v obliki standardnih terminskih ali promptnih trgov. Poslovna tveganja, ki so povezana z nihanjem stroškov proizvodnje električne energije in zlasti s stroški goriva, tveganje, ki je povezano s nihanjem cen električne energije za končnega odjemalca, in tveganje, ki je povezano z nihanjem povpraševanja končnega odjemalca glede električne energije, delno (ali v celoti) prevzame MVM za obdobje življenjske dobe sredstev v okviru SNEE.

(212) Zainteresirane stranke so v svojih pripombah tudi trdile, da rezervacija zmogljivosti za MVM zanje predstavlja pomanjkljivost, saj ne morejo uporabljati omenjenih zmogljivosti za druge namen kot za prodajo MVM. Sistem minimalne zagotovljene količine odjema v veliki meri zmanjšuje omenjeno omejitev. Vendar pa je treba

sistem zagotovljene najmanjše količine odjema upoštevati kot jamstvo proizvajalcem, da bodo lahko uporabljali svoje zmogljivosti za proizvodnjo električne energije in prodajo v primeru, da MVM ne bo uporabil svojih rezerviranih zmogljivosti. Kot prikazuje spodnja tabela, minimalna zagotovljena količina odjema ustreza stopnji porabe rezerviranih zmogljivosti, ki presega običajno stopnjo porabe skupnih razpoložljivih zmogljivosti na Madžarskem.

Tabela 5:

Minimalna zagotovljena količina odjema in rezervirane zmogljivosti

	2004	2005	2006
Minimalna zagotovljena količina odjema	23 234	23 528	23 516
Rezervirane zmogljivosti (MW)	4 242	4 460	4 481
Razmerje med minimalno zagotovljeno količino odjema in rezerviranimi zmogljivostmi (število ur na leto)	5 477	5 275	5 248
Razmerje med proizvodnjo električne energije in neto razpoložljivimi proizvodnimi zmogljivostmi za vse madžarske proizvodne enote (število ur na leto)	4 272	4 225	4 601

(213) Zato prodaja na promptnih in terminskih trgih predstavlja veliko višjo stopnjo tveganja za proizvajalce kot SNEE, ki zagotavljajo gotovost glede nadomestila fiksnih stroškov in stroškov kapitala ter stopnje uporabe proizvodnih zmogljivosti.

Posebne pravice črpanja

(214) Glede posebnih pravic črpanja je glavna razlika med to obliko sporazuma in SNEE ta, da posebne pravice črpanja običajno niso povezane z minimalno zagotovljeno količino odjema. Imetnik posebnih pravic črpanja je izpostavljen poslovnemu tveganju, ki je povezano s prodajo energije, ki jo proizvajajo rezervirane zmogljivosti. Kljub temu pa ima zagotovilo, da bo lahko prodal energijo po cenah, ki krijejo vsaj variabilne stroške, saj se lahko odloči, da ne bo več proizvajal energije, če cene padejo pod variabilne stroške. SNEE MVM-ju ne nudijo takšnega zagotovila zaradi obstoja obveznosti v okviru minimalne zagotovljene porabe s strani MVM in v korist proizvajalcev.

Dolgoročni sporazumi o nakupu, ki jih sklenejo večji odjemalci

(215) Glede standardnih dolgoročnih pogodb o nakupu, ki jih sklenejo večji odjemalci, je jasno, da prinašajo kupcu veliko več prednosti kot SNEE MVM-ju, saj cena, ki je običajno določena za celotno obdobje trajanja pogodbe, običajno ni indeksirana na parametrih, kot so stroški goriva, katerih razvoj v času trajanja pogodbe je nepredvidljiv, in ni oblikovana tako, da bi krila fiksne stroške in stroške kapitala, saj je odvisna od cenovnih

ponudb na veleprodajnih trgih. Kupci se zanimajo za sklepanje dolgoročnih pogodb samo, če jim pogodbe zagotavljajo zavarovanje za primer nihanja na trgu z električno energijo, še zlasti za primer sprememb, ki so povezane z nihanji cen goriva. Iz tega razloga bi imel kupec ekonomski interes za dolgoročno pogodbo te vrste samo, če bi mu prodajalec ponudil, da prevzame del tveganja, ki je povezano z nihanji cen goriva, ali če bi proizvodna tehnologija zagotavljala stabilne cene goriva, kot je to običajno pri hidroelektrarnah in v določenih primerih tudi pri jedrskih elektrarnah. Poleg tega se take pogodbe običajno sklepajo za veliko krajša obdobja kot SNEE in zato imajo kupci možnost, da zamenjajo dobavitelja, če konkurenca ponuja boljše cene. Za pridobitev najnižjih možnih cen kupci pogosto uporabljajo razpisne postopke.

Pogodbe o storitvah izravnave

- (216) Pogodbe o storitvah izravnave so pomembne pri oceni obstoja prednosti med SNEE, saj je manjši del rezerviranih zmogljivosti, ki so rezervirane v okviru SNEE, dodeljen MVM-ju za zagotavljanje storitev izravnave UPO⁽⁴⁵⁾. V praksi MVM prodaja zmogljivosti UPO na letni ravni v obliki svežnja in uporablja del zmogljivosti, ki so rezervirane v okviru SNEE za te namene. V praksi to pomeni, da proizvajalci niso izpostavljeni tveganju glede letnih ponudnikov⁽⁴⁶⁾ in negotovosti glede količine energije, ki jo morajo zagotoviti. Z njihovega stališča so pogodbeni pogoji, ki so navedeni pri zagotavljanju storitev izravnave enaki kot pri SNEE. Vendar kot je navedeno v uvodni izjavi 204, specifikacij SNEE, še zlasti njihovega dolgega trajanja in obstoja minimalne zagotovljene porabe, ni mogoče upravičiti s poslovnimi razlogi, pa četudi gre za zagotavljanje storitev izravnave. Komisija priznava, da lahko na Madžarskem potrebne storitve izravnave UPO zagotavlja samo nekaj proizvodnih enot, kot to trdijo zainteresirane stranke, vendar je prišla do zaključka, da pogoji, ki jih nudijo SNEE, tudi v takšnih okoliščinah presegajo tisto, kar UPO še šteje za sprejemljivo iz poslovnih razlogov.

Sklep o primerjavi med SNEE in standardnimi poslovnimi praksami

- (217) Ta primerjava kaže, da SNEE strukturno zagotavljajo več jamstev proizvajalcem kot običajne poslovne pogodbe.

Proizvajalci so torej v boljšem položaju, kot bi ga imeli na prostem trgu brez SNEE. Da bi zaključili oceno glede obstoja prednosti, je treba oceniti pozitivne in negativne učinke, ki bi jih javni organi lahko pričakovali od SNEE, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, in preveriti, ali bi lahko pričakovali večje ravnovesje med negativnimi in pozitivnimi posledicami v okviru drugih pristopov, ki temeljijo na standardnih poslovnih praksah.

2.c) Predvidene posledice SNEE za javne organe v primerjavi s standardnimi poslovnimi praksami kupcev na evropskem trgu z električno energijo

- (218) Javni organi bi lahko od SNEE pričakovali, da bo MVM sposoben dobaviti dovolj energije, da bi zadostil potrebam trga javne porabe za daljše časovno obdobje.
- (219) Vendar kljub temu niso imeli nobenega zagotovila glede stopnje cen, ki bi jih moral plačati MVM v enakem obdobju, saj SNEE ne zagotavljajo zavarovanja pred tveganjem nihanja cen, do katerega prihaja zlasti zaradi nihanj cen goriva.
- (220) Poleg tega kombinacija dolgoročne rezervacije zmogljivosti in s tem povezana minimalna zagotovljena količina odjema javnim organom odvzemata možnost pridobitve koristi zaradi ugodnejših cen, ki jih nudijo drugi proizvajalci in uvozniki. Zmogljivosti in minimalna zagotovljena količina odjema SNEE, dolgoročne pogodbe o uvozu, ki jih je sklenil MVM, in kupljene količine v okviru sistema obveznega odjema⁽⁴⁷⁾ so zadostovale za kritje potreb. MVM torej ni mogel diverzificirati svojega portfelja dobave, čeprav so bile na voljo alternativne proizvodne zmogljivosti. Leta 2004 nekaj proizvajalcev energije ni bilo vključenih v dolgoročne sporazume o nakupu energije. SNEE dveh elektrarn, ki predstavljata 470 MW nameščenih zmogljivosti, sta potekla ob koncu leta 2003, kar je občutno povečalo zmogljivost dobave izven okvira SNEE. Okoli 700 MW uvoznih zmogljivosti ni vključenih v dolgoročne pogodbe o uvozu in bi jih MVM lahko uporabljal za uvoz električne energije, če ne bi bil obvezan s sistemom rezerviranih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine odjema.

⁽⁴⁵⁾ 15 % pogodbenih zmogljivosti v letu 2005.

⁽⁴⁶⁾ Zaradi letnih ponudnikov količina zmogljivosti, ki se lahko ponudi UPO, in dosežena cena nihata na letni osnovi in se lahko znižata, če se potrebe UPO zmanjšajo in/ali če drugi dobavitelji ponudijo nižje cene ali večje količine.

⁽⁴⁷⁾ Madžarska zakonodaja od MVM in regionalnih distribucijskih podjetij zahteva, da kupujejo električno energijo, proizvedeno s soproizvodnjo, iz odpadkov ali iz obnovljivih energetskih virov po reguliranih cenah.

(221) Kot je razvidno iz naslednjih uvodnih izjav, je bilo jasno, da ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji leta 2003 in 2004, sistem rezerviranih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine odjema, ki je bil oblikovan v okviru modela pooblaščenega kupca, pri katerem vsa električna energija, ki je porabljena na Madžarskem, potuje preko MVM, prinaša določena tveganja, da bodo SNEE zahtevali, da MVM izvede nakupe električne energije, ki presega njegove potrebe.

(222) Pomemben element, ki ga je v zvezi s tem treba upoštevati, je delno odprtje trga z električno energijo v letu 2003. 18. decembra 2001 je madžarski parlament sprejel Energetski zakon II, ki je omogočal večjim potrošnikom, med katere se prištevajo tisti, ki porabijo več kot 6,5 GW/leto, da postanejo „upravičeni kupci“ in lahko zato sami izberejo svojega dobavitelja električnega toka. Zakonodajni ukrep, ki je začel veljati 1. januarja 2003, je ob prej obstoječem segmentu javne porabe vodil do vzpostavitve prostega trga, kjer so cene izhajale iz primerjave ponudbe in povpraševanja. Predvidena posledica omenjenega ukrepa je bila zmanjšanje količin, ki jih je MVM potreboval za dobavo regionalnim distribucijskim podjetjem za zadostitev povpraševanja v segmentu javne porabe. Sledeča tabela prikazuje stalno rast količin, ki so bile dejansko prodane na prostem trgu med letoma 2003 in 2006, in ustrezen upad količin, ki so bile dejansko prodane v segmentu javne porabe s pomočjo regionalnih distribucijskih podjetij.

Tabela 6:

Prodaja na maloprodajnem trgu (reguliran segment in prosti segment)

	(GWh)			
	2003	2004	2005	2006
Skupna poraba v	33 584	33 836	34 596	35 223
Prodaja v prostem segmentu	3 883	7 212	11 685	13 057
Prodaja v reguliranem segmentu	29 701	26 624	22 911	22 166

Vir: Statistični podatki o madžarskem energetskega sistema 2006 ⁽¹⁾.
⁽¹⁾ Glej med drugim spletno stran <http://www.mvm.hu>

(223) Med letoma 2003 in 2006 so se količine, ki so bile prodane v segmentu javne porabe in so ustrezale MVM-jevim dejanskim potrebam po nakupu, zmanjšale za 25 %. Zmanjšanje MVM-jevih potreb je bilo v veliki meri predvidljivo v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, še zlasti zaradi občutne razlike med uradnimi cenami v segmentu javne porabe (cene, ki so jih plačali odjemalci podjetjem za regionalno distribucijo) in cenami, ki so se pojavile v prostem segmentu v letih 2003 in 2004.

Tabela 7:

Razlike v cenah med reguliranim segmentom in prostim segmentom v letih 2003 in 2004

	(HUF/kWh)	
	2003	2004
Povprečna cena na prostem trgu	11,1	12,7
Povprečna cena v sektorju javne porabe ⁽¹⁾	19	21,1

Vir: Statistični podatki o madžarskem energetskega sistema 2006.

⁽¹⁾ Posledica reguliranih cen, ki so odvisne od ravni porabe.

(224) Cene na prostem trgu so predstavljale jasne spodbude za upravičene odjemalce glede uporabe njihovih pravic. V letih 2003 in 2004 je bilo splošno znano, da bližajoči se pristop Madžarske k Evropski uniji prinaša tudi začetek veljavnosti Druge direktive o električni energiji ⁽⁴⁸⁾, in posledično upravičenost vseh odjemalcev od 1. julija 2007 naprej, kar je povzročilo še dodatno zmanjšanje potreb MVM v veliko krajšem obdobju, kot je bilo obdobje veljavnosti SNEE.

(225) V letih 2003 in 2004 je bilo očitno, da bodo SNEE, ki so bili oblikovani v okviru modela pooblaščenega kupca, pri čemer je bil MVM posrednik za vso električno energijo, ki jo je potreboval madžarski trg, preprečili MVM-ju zagotavljanje raznovrstnosti v njegovem portfelju in pridobitev ugodnejše cene s pomočjo spodbujanja konkurence med njegovimi dobavitelji, obstajala pa je tudi verjetnost, da bi bila MVM-ju naložena obveznost za nakup več energije, kot jo je dejansko potreboval.

(226) Javni organi so prepoznali to tveganje. Leta 2002 je madžarska vlada izdala uredbo ⁽⁴⁹⁾, ki je od MVM-ja zahtevala, da začne z vsemi proizvajalci ponovno pogajanje glede SNEE z namenom prilagoditve količine rezervirane zmogljivosti. Čeprav uredba ni nalagala prekinitve SNEE, je bilo jasno, da so količine zmogljivosti, ki so bile rezervirane v okviru SNEE (in posledično minimalna zagotovljena količina odjema), previsoke z vidika postopne liberalizacije maloprodajnega trga. Ta uredba je uvedla tudi možnost, da MVM v primeru neuspešnega izida pogajanj s proizvajalci proda zmogljivosti in energijo, za katero se izkaže, da predstavlja presežek količine, dejansko potrebne za oskrbovanje reguliranega segmenta, s pomočjo treh „sprostitvenih mehanizmov“: avkcij zmogljivosti, razpisov za podizvajalce in prodajo na virtualni internetni trgovinski platformi, imenovani „trg“ („Piacér“). Čeprav je oblika teh treh mehanizmov

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2003/54/ES.

⁽⁴⁹⁾ Uredba vlade 183/2002.

različna, vsi trije MVM-ju ponujajo prodajo na prostem trgu, v obliki različnih terminskih proizvodov, presežka energije, ki ga ne potrebuje za oskrbo sektorja javne porabe, vendar ga mora kupiti v skladu s pogoji SNEE.

- (227) Spodnja tabela prikazuje podatke, ki se nanašajo na prve tri avkcije, ki jih je izvedel MVM. Videti je, da so bile cene, po katerih je MVM prodajal energijo s pomočjo sprostitvenih mehanizmov, občutno nižje od cen, ki jih je plačal za enako energijo v okviru SNEE,

Tabela 8:

Prve tri avkcije MVM-ja

	Prva avkcija junij 2003	Druga avkcija december 2003	Tretja avkcija junij 2004
Proizvodi pasovne energije:			
Prodane količine električne energije (GWh)	375	240	133
Prodajna cena na avkcijah (HUF/kWh)	8,02	9,5	8,4
Proizvodi pri običajnem obratovanju:			
Prodane količine električne energije (GWh)		259	421
Prodajna cena na avkcijah		5,6	3,5
Povprečne letne cene SNEE			
	2003	2004	
	11,3	11,7	

- (228) Madžarska zakonodaja je pravzaprav predvidela to posledico in zagotovila nadomestilo, ki ga madžarska država izplača MVM-ju za izgube, nastale zaradi razlik med plačano ceno za količine, ki so bile prodane na avkciji zmogljivosti, in prodajnimi cenami na trgu. Leta 2003 je nadomestilo, ki je bilo izplačano MVM-ju, znašalo 3,8 milijarde forintov⁽⁵⁰⁾. Po podatkih iz letnega poročila MVM iz leta 2004 se je nadomestilo leta 2004 povečalo za 2,4 milijarde madžarskih forintov.

- (229) Z vidika javnih organov je jasno, da takšnega sistema ni mogoče upravičiti s poslovnimi razlogi, saj prispeva k subvencioniranju prodaje proizvajalcev za dobavo na segment prostega trga.

- (230) Spodnja tabela prikazuje skupne količine električne energije, ki jih je MVM prodal s pomočjo sprostitvenih kanalov med letoma 2003 in 2004, na podlagi podatkov, ki jih je posredovala Madžarska 24. septembra 2007 in 21. aprila 2008.

⁽⁵⁰⁾ Glej dopis madžarskih organov, evidentiran 4. junija 2004.

Tabela 9:

Količine, ki jih je MVM prodal s pomočjo sprostitvenih mehanizmov

(TWh)				
Leto	2003	2004	2005	2006
Celotna prodaja MVM-ja s pomočjo sprostitvenih mehanizmov ⁽¹⁾	0,6	1,9	6,5	6,5

⁽¹⁾ Avkcije zmogljivosti, javni razpisi za zmogljivosti in trg MVM-ja.

- (231) Jasno je, da v običajnih tržnih pogojih kupci ne sklepajo pogodb, ki prinašajo določena tveganja glede prisilnega nakupa več električne energije, kot jo potrebujejo, in večjih izgub pri ponovni prodaji te energije. To tveganje je teoretično prisotno v terminskih pogodbah in dolgoročnih pogodbah, ki jih sklepajo večji končni odjemalci, vendar v precej manjši meri.

- (232) Terminalske pogodbe trajajo veliko manj časa kot SNEE. Kupec ima veliko boljši pregled nad svojimi potrebami v takšnih časovnih okvirih kot pa v obdobju, ki traja od 15 do 27 let. Kupci težijo k temu, da bi s terminskimi pogodbami pokrivali samo del svojih pričakovanih potreb in kupovali dodatne količine, ki jih potrebujejo, na promptnih trgih.

- (233) Dolgoročne pogodbe, ki jih sklepajo večji končni odjemalci, vključujejo samo omejeno tveganje prevelikega nakupa, saj je njihovo trajanje omejeno, poraba večjih industrijskih in končnih poslovnih odjemalcev, ki podpisujejo take pogodbe, pa je praviloma stabilna in predvidljiva, kar pa iz zgoraj navedenih razlogov ne moremo trditi za MVM.

- (234) Nadalje je treba omeniti, da se v okviru terminskih pogodb ali pogodb o dolgoročnih nakupih, ki jih sklepajo končni odjemalci, kupci obvežejo k nakupu določene količine električne energije več mesecev ali let pred dejansko dobavo, saj njihova pogodba o nakupu vključuje zavarovanje v primeru nihanja cen. Takšna ugodnost ni vključena v SNEE, saj cene pokrivajo variabilne stroške, ki se lahko zaradi sprememb cen goriva povečajo v nepredvidljivem obsegu.

Sklep o obstoju prednosti

- (235) Komisija sklepa, da koristi, ki so jih javni organi pridobili od SNEE, ne zagotavljajo zavarovanja glede cen energije, ki bi ga običajni tržni akter pričakoval v okviru dolgoročne pogodbe, in predstavljajo pomembna tveganja glede prisile k nakupu energije, ki presega dejanske

potrebe in povzroča izgube pri ponovni prodaji odvečnih količin energije. Ta tveganja so bila madžarskim organom dobro znana, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji. Primerjava med SNEE in običajnimi poslovnimi praksami na trgih kaže, da kupec, ki bi deloval iz povsem poslovnih vzgibov, ne bi sprejel tako škodljivih učinkov in bi sprejel druge strategije glede nakupa ter podpisal druge vrste sporazumov v skladu s standardno poslovno prakso.

- (236) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da osnovna načela SNEE za proizvajalce energije predstavljajo prednost, ki presega običajno poslovno prednost. Treba je poudariti, da glavnih načel SNEE, tj. dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalnih zagotovljenih količin odjema in mehanizmov za določanje cen, ki temeljijo na pristojbini za zmogljivost in pristojbini za energijo, ki pokrivata fiksne in variabilne stroške ter stroške kapitala, ni mogoče osamiti in oceniti ločeno. Obstoj prednosti se nahaja v kombinaciji omenjenih elementov. Kot je navedeno zgoraj, dolgo trajanje SNEE v veliki meri prispeva k obstoju prednosti.

3. Vpliv SNEE na trg v obdobju, ki je sledilo pristopu Madžarske k Evropski uniji.

- (237) Zainteresirane stranke v svojih pripombah trdijo, da so cene, ki so bile določene v okviru SNEE, višje od veleprodajnih tržnih cen. Elektrarna Mátra zlasti poudarja, da so njene cene konkurenčne, saj ima nizke stroške izkopa, ker ima lasten premogovnik. Zato zaključujejo, da nimajo nikakršne prednosti.

- (238) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom.

- (239) Prvič, kot je podrobno navedeno zgoraj, je cena, ki je dejansko plačana v okviru SNEE, sicer posledica SNEE, vendar ne predstavlja bistva prednosti, ki jo prinašajo. Pripombe bančnih institucij, ki so omenjene zgoraj (glej zlasti uvodni izjavi 175 in 176), tudi potrjujejo, da vsi elementi SNEE, ki proizvodni enoti zagotavljajo donosnost naložb sredstev in ščitijo proizvajalce pred poslovnimi tveganji pri njihovem delovanju, skupaj predstavljajo bistvo prednosti omenjenih sporazumov.

- (240) Drugič, razlika v ceni v primerjavi s tržnimi cenami je odvisna od velikega števila dejavnikov, ki so povezani z razvojem trga in neodvisni od SNEE ter se jih lahko ocenjuje samo naknadno. Cene SNEE so cene enot v določenem trenutku; ne upoštevajo prednosti, ki jo prinašajo drugi elementi SNEE, kot so zmogljivosti in količine, ki bi jih proizvajalci lahko prodali, če bi bila njihova prodaja odvisna od povpraševanja na trgu. Kot je

navedeno zgoraj, je Komisija mnenja, da gre za ekonomsko prednost pri vseh proizvajalcih v SNEE, ki so predmet ocene, ne glede na to, ali je v zadevnem trenutku dejansko vodila do cen, ki so bile višje od tržnih cen.

- (241) Zaradi popolnosti odgovorov Komisije na prejete pripombe in za boljše razumevanje posledic SNEE v tem smislu je Komisija primerjala cene SNEE, ki so se dejansko uporabljale, s cenami, ki so bile dosežene na delu veleprodajnega trga, ki ga SNEE ne pokrivajo.

- (242) V tej primerjavi Komisija ne upošteva cen iz leta 2007, saj so bile v tem letu (natančneje od 9. decembra 2006 do 31. decembra 2007) cene SNEE nadomeščene z uradnimi cenami. V skladu s tem veljavne cene ne odražajo nujno natančnih cen, ki bi jih pridobili z uporabo cenovnih formul SNEE.

- (243) Komisija je primerjala veljavne cene SNEE s cenami na prostem trgu za obdobje 2004–2006.

Tabela 10:

Povprečna cena električne energije, prodane MVM v okviru SNEE ⁽⁵¹⁾

	HUF/kWh		
Elektrarna v okviru SNEE	2004	2005	2006
Bloki F elektrarne Dunament	[...]	[...]	[...]
Blok G2 elektrarne Dunament	[...]	[...]	[...]
Tisza II	[...]	[...]	[...]
Pécs	[...]	[...]	[...]
Csepel II	[...]	[...]	[...]
Kelenföld	[...]	[...]	[...]
Újpest	[...]	[...]	[...]
Kispest	[...]	[...]	[...]
Mátra	[...]	[...]	[...]
Paks	[...]	[...]	[...]

⁽⁵¹⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na dopisih madžarskih organov, ki sta bila evidentirana 24. septembra 2007 in 16. januarja 2008. Obstajajo manjše razlike (manjše od 5 %) med vrednostmi, zajetimi v dveh dopisih z informacijami glede cen za leto 2006. Ta odločba temelji na najnovejših podatkih (dopis z dne 16. januarja 2008).

Tabela 11:

Količina in povprečna cena električne energije, ki so jo prodali domači proizvajalci brez SNEE na prostem trgu ⁽⁵²⁾

Elektrarna	2004		2005		2006	
	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)
Mátra (bloki [...])	989 097	8,15	972 813	8,33	1 082 699	9,26
Vértes	157 701	8,02	942 999	8,79	1 213 622	10,51
Blok [...] elektrarne Dunamenti	215 647	8,57	805 381	9,85	814 702	13,29
EMA	133 439	11,07	129 252	11,83	101 607	12,92
AES Borsod	[...]	[...]	18 301	11,25	n.a. (*)	
AES Tiszapalkonya	364 869	12,76	86 673	9,87	119 218	14,27

(*) Prodane količine so manjše od 1 000 MWh. Komisija meni, da cena za tako omejene količine ne predstavlja ustrezne osnove za primerjavo s cenami SNEE.

Tabela 12:

Količina in povprečna cena uvožene električne energije, ki jo je nabavilo MVM ⁽⁵³⁾

Uvoz	2004		2005		2006	
	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)
Ukrajinačez Slovaško ([...] (*))	1 715 200	[...] (**)	1 525 600	[...] (**)	1 311 400	[...] (**)
Švica prek Slovaške ([...] (*))	1 768 100	[...] (**)	1 761 700	[...] (**)	1 709 200	[...] (**)
Švica ([...] (*))	631 700	[...] (**)	629 500	[...] (**)	626 200	[...] (**)

(*) Naziv uvoznega partnerskega podjetja.

(**) Povprečna ponderirana cena vseh uvozov električne energije, vključenih v to tabelo, je bila 9,14 HUF/kWh leta 2004, 10,41 HUF/kWh leta 2005 in 11,49 HUF/kWh leta 2006.

(244) Od leta 2003 MVM v skladu z Energetskim zakonom II ⁽⁵⁴⁾ sprošča presežne količine energije (tj. energijo, ki presega potrebe segmenta javne porabe) za dobavo na konkurenčnem trgu s pomočjo treh sprostitevnihih kanalov: (i) avkcij zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, (ii) javnih razpisov za zmogljivosti in (iii) prodaje na virtualni spletni trgovinski platformi, imenovani „PiacTér“. Spodnja tabela prikazuje dosežene povprečne cene pri teh prodajah:

⁽⁵²⁾ Podatki, ki temeljijo na dopisu madžarskih organov, evidentiranim dne 24. septembra 2007. Podjetje E.ON DKCE je tudi prodajalo električno energijo na prosti trg leta 2005 in 2006. Kljub temu pa so bile, glede na informacije, ki so jih predložili madžarski organi z dopisom, evidentiranim dne 22. aprila 2008, prodane količine manjše, zato madžarski organi niso imeli ustreznih podatkov o cenah.

⁽⁵³⁾ Podatki, ki temeljijo na dopisih madžarskih organov evidentiranih 24. septembra 2007 in 16. januarja 2008. Med vrednostmi, ki so zajete v te dveh informativnih dopisih, obstajajo manjše razlike (manjše od 2 %). Ta odločba temelji na najnovejših podatkih (dopis z dne 16. januarja 2008). Uvoz MVM temelji na dolgoročnih sporazumih, ti sporazumi pa niso vključeni v zadevni postopek.

⁽⁵⁴⁾ Glej uvodno izjavo 32 te odločbe.

Tabela 13:

Povprečne cene, dosežene na MVM-jevih avkcijah zmogljivosti, javnih razpisih za zmogljivosti in na trgu ⁽⁵⁵⁾

Leto dobave proizvoda na avkciji (*)	Ponderirana povprečna cena na avkcijah zmogljivosti (HUF/kWh)	Leto prodaje preko javnih razpisov in trga	Povprečna cena pri ponudnikih in na trgu (HUF/kWh)
2004	4,7	2004	6,5
Avkcija z dne 17.6.2004	Nizka obremenitev: 3,48 Osnovna: 8,4		
2005	5,4	2005	8,1
Avkcija z dne 9.12.2004	Nizka obremenitev: 4,54 Osnovna: 8,32		
Avkcija z dne 10.6.2005	Nizka obremenitev: 4,6 Osnovna: 8,5		
Avkcija z dne 21.7.2005	Osnovna: 9,3 Konična: 10,42		
2006	9,9	2006	9,1
Avkcija z dne 9.11.2005	Nizka obremenitev: 6,02 Osnovna: 9,74 Konična: 11,76		
Avkcija z dne 31.5.2006	Osnovna: 11,33		

(*) Prodane količine znašajo med 25 000 in 2 000 000 MWh na vrsto proizvoda (nizka/osnovna/konična).

(245) Zgornje številke kažejo, da so se povprečne cene, po katerih se je na ravni veleprodaje prodajala električna energija na Madžarskem v konkurenčnem sektorju leta 2004, gibale med 4,7 in 12,76 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta jedrski elektrarni Paks in Mátra prodajali MVM-ju po cenah, ki so se gibale v tem razponu. Dunament [...] je prodajal svojo električno energijo v okviru SNEE po [...], najvišji ceni ([...]), ki jo je dosegel brez SNEE. Vsi ostali proizvajalci so MVM-ju v povprečju zaračunali od 13,86 do 25,46 HUF/kWh. Te cene so od 10 % do 100 % višje od *najvišje* cene na prostem trgu.

(246) Leta 2005 so se prodajne cene izven okvira SNEE, ki so predmet ocene, gibale med 5,4 in 12,91 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta samo elektrarni Paks in Mátra prodajali električno energijo v okviru svojih SNEE v tem cenovnem razponu. Vsi ostali proizvajalci so MVM-ju v okviru SNEE v povprečju zaračunali od 13,86 do 25,64 HUF/kWh. Te cene so od 10 % do 100 % višje od *najvišje* cene na prostem trgu.

(247) Leta 2006 so se prodajne cene izven okvira zadevnih SNEE gibale med 9,1 in 14,27 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta samo elektrarni Paks in Mátra prodajali električno energijo v okviru svojih SNEE v tem cenovnem razponu (elektrarna Paks pravzaprav pod najnižjo ceno na prostem trgu). Vsi ostali proizvajalci so za električno energijo v okviru SNEE v povprečju zaračunali od 16,67 do 33,49 HUF/kWh. Te cene so od 15 % do 135 % višje od *najvišje* cene na prostem trgu.

(248) Zgornji izračuni temeljijo na povprečni ceni, tj. ni posebne izračuna za cene ob nizki običajni in visoki obremenitvi. Proizvajalci, ki večinoma prodajajo proizvode ob konični obremenitvi brez SNEE ⁽⁵⁶⁾, trdijo, da se njihovih cen ne bi smelo primerjati s cenami ob običajni obremenitvi. Komisija priznava, da so cene električne energije ob konični obremenitvi običajno višje od cen ob nizki obremenitvi. Pri primerjavi omenjenih cen s prodajnimi cenami na prostem trgu (na primer MVM-jeve avkcije električne energije) so povprečne cene proizvodov ob konični obremenitvi za približno 10–30 % višje od cen proizvodov ob običajni obremenitvi.

⁽⁵⁶⁾ Po mnenju madžarskih organov bi ob odsotnosti SNEE različni proizvajalci, ki so trenutno v okviru SNEE, dosegli največji dobiček na naslednji način: Elektrarna Paks in Pécs bi prodali 100 % svoje proizvodnje v obliki proizvodov osnovne obremenitve, elektrarne Mátra, Dunament G2, Kelenfold, Ujpest in Kispest bi prodale približno 50 % svoje proizvedene električne energije v obliki proizvodov osnovne obremenitve in 50 % v obliki proizvodov konične obremenitve, medtem ko bi elektrarne Csepel, Dunament F blok in Tisza II prodajale večinoma konično električno energijo (približno 70 %).

⁽⁵⁵⁾ Povprečne cene predstavljajo indikativne ponderirane cene.

- (249) Vendar je ob primerjavi cen Csepela, Dunamenta F in [...] s koničnimi cenami, ki so bile dosežene na avkcijah zmožljivosti, razvidno, da so bile njihove cene višje od koničnih cen katerega koli proizvoda na avkcijah v teh letih. Med proizvajalci, ki prodajajo električno energijo na prosti trg brez SNEE in so navedeni v zgornji tabeli 11, so nekateri (npr. elektrarna EMA), ki so prodajali tudi večinoma konične proizvode.
- (250) Zgornja primerjava kaže, da so bile cene SNEE proizvajalcev v okviru SNEE v letih od 2004 do 2006, z izjemo elektrarn Paks in Mátras, dejansko višje od najvišjih cen na prostem trgu.
- (251) V skladu s tem se Komisija ne strinja z argumenti zainteresiranih strank, da njihove cene SNEE niso bile višje od cen na prostem trgu.
- (252) Glede elektrarn Paks in Mátra zgornje tabele kažejo, da so bile njune cene nižje od najvišje cene, dosežene na prostem trgu. Cene elektrarne Mátra so bile med višjimi cenami na prostem trgu. Čeprav so njene cene bolj konkurenčne od večine cen SNEE, Komisija ne more izločiti možnosti, da bi lahko doseгла vsaj enake cene brez SNEE-ja. Komisija poudarja, da so bile cene, ki jih je doseгла Mátra od prodaje svojih blokov brez SNEE-ja, veliko nižje kot njene cene v okviru SNEE-ja.
- (253) Komisija se zaveda, da cen, ki so bile dosežene v sektorju prostega trga (brez SNEE), ni mogoče šteti za enake natančnim tržnim cenam, ki bi jih proizvajalci dosegli brez SNEE, če SNEE v zadevnem obdobju ne bi obstajali. SNEE, ki pokrivajo približno 60 % proizvodnega trga nedvomno vplivajo na cene na ostalem delu trga. Primerjava prikazuje delitev glede na stopnjo razlik med SNEE in dejansko opazovanimi cenami, ki niso v okviru SNEE.
- (256) V okviru zakonodaje Skupnosti imajo države članice določen manevrski prostor za določitev storitev, ki jih štejejo za SGEI. Določanje področja SGEI v državi članici je v okviru meja, ki jih določa zakonodaja Skupnosti, posebne pravice same države in upravičenci do ukrepov pomoči svoje lastne storitve ne morejo opredeliti kot javno storitev.
- (257) Med zadevnim postopkom niso madžarski organi nikoli predložili argumenta, da bi kateri koli proizvajalec zagotavljal SGEI niti niso v tem smislu podprle argumenta proizvajalcev.
- (258) Komisija meni, da SNEE ne izpolnjujejo meril iz razsodbe *Altmark*.
- (259) Prvič, v okviru razsodbe *Altmark* je podjetje prejemnik dejansko razrešeno opravljanja javne storitve, obveznosti, ki izhajajo iz te storitve, pa bi morala jasno določiti država članica.
- (260) MVM je imel obveznost zagotavljanja dobave v okviru madžarske zakonodaje v zadevnem obdobju, vendar je bila ta obveznost splošna obveznost, pri kateri je moral v tem času pooblaščen kupec zagotavljati potrebno dobavo energije za pokrivanje celotnega povpraševanja; vendar pa ne pooblašča nobenega določenega proizvajalca za opravljanje SGEI.
- (261) Cilj zagotavljanja dobave je zelo splošne narave. Do neke mere je navedeno mogoče razlagati tako, da mora vsak proizvajalec v sektorju električne energije prispevati k doseganju tega cilja. Zainteresirane stranke niso poslale nobenega uradnega dokumenta, v katerem bi madžarska država jasno opredelila SGEI in pooblastila določenega proizvajalca za zagotavljanje te posebne storitve.

Storitev v splošnem gospodarskem interesu (SGEI)

- (254) Elektrarni Budapest in Csepel sta trdili, da je treba SNEE upoštevati kot izvajanje SGEI za zagotavljanje dobave električne energije. Menita, da izpolnjujeta pogoje iz razsodbe *Altmark*, kar pomeni, da njuni SNEE ne predstavljajo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.
- (255) Komisija je analizirala omenjene argumente in se ne more strinjati z njimi iz naslednjih razlogov.
- (262) SNEE so v tem pogledu podobni: določajo obveznosti podpisnic, vendar ne opredeljujejo posebne obveznosti glede javnih storitev. Dejstvo, da mora vseh deset elektrarn v okviru SNEE rezervirati svoje zmožljivosti za MVM, samo po sebi še ne pomeni, da jim je izrecno naložena obveznost izvajanja javnih storitev. Tak pristop bi lahko vodil do zaključka, da celotni sektor proizvodnje električne energije izvaja SGEI, kar bi nedvomno pomenilo kršitev smisla, ki naj bi ga zakonodaja in praksa Skupnosti dajali konceptu.

- (263) V tem primeru domnevne obveznosti javnih storitev niso bile jasno določene in noben proizvajalec ni bil potreben za opravljanje takšne konkretno določene obveznosti javnih storitev.
- (264) Zainteresirane stranke trdijo, da so SNEE dokumenti, ki pooblašajo proizvajalce za opravljanje SGEI. SNEE ne vsebujejo posebne opredelitve SGEI in se ne nanašajo na omenjene obveznosti ali na pravne določbe, ki bi služile državi kot podlaga za poveritev SGEI drugim.
- (265) Komisija v svojih dosedanjih sklepih⁽⁵⁷⁾ meni, da je varnost dobave lahko SGEI v okviru omejitev, ki jih določa člen 8(4) Direktive 96/92/ES (ki ustreza členu 11(4) Direktive 2003/54/ES), tj pod pogojem, da zadevni proizvajalci za proizvodnjo energije uporabljajo domače primarne energetske vire in da celotna količina energije v nobenem koledarskem letu ne presega 15 % skupne primarne energije, ki je potrebna za proizvodnjo električne energije, porabljene v zadevni državi članici.
- (266) Edini proizvajalec, ki je sporočil, da je uporabljal domačo primarno energetske gorivo, je elektrarna Mátra. Kljub temu pa elektrarna Mátra ni predložila nobenega uradnega dokumenta, s katerim bi lahko dokazala, da jo je madžarska država izrecno pooblastila za jasno določene SGEI.
- (267) Glede na zgoraj navedeno mora Komisija zavrniti trditev, da SNEE predstavljajo obveznost v okviru javnih storitev na področju varnosti dobave.
- (268) Drugič, parametri na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, bi morali biti vnaprej določeni na objektiven in pregleden način, nadomestilo pa ne bi smelo presegati zneska, ki je potrebna za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali pri opravljanju obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju ustreznega prihodka in primerne dobička za izvajanje omenjenih obveznosti⁽⁵⁸⁾.
- (269) Ker ni jasne opredelitve SGEI, še zlasti take, ki bi jasno določila razliko med storitvami, ki jih je treba izvajati, in običajnimi poslovnimi dejavnostmi elektrarn, ni mogoče vzpostaviti parametrov za nadomestilo in/ali ugotoviti, ali nadomestilo presega znesek, ki je potreben za kritje stroškov, ki so nastali med opravljanjem teh obveznosti. Prav tako ni mogoče niti natančno opredeliti, kaj je nadomestilo.
- (270) Obstoj določenih parametrov za določanje cen SNEE ni enakovreden obstoju natančnih parametrov za izračun nadomestila za SGEI, saj cena ni enaka nadomestilu. Poleg tega dejstvo, da cena vključuje samo stroške proizvodnje električne energije plus stopnjo dobička, še ne pomeni, da ne vključuje previsokih nadomestil, saj veliko stroškov proizvodnje električne energije lahko predstavlja običajne stroške, ki jih krije vsak proizvajalec električne energije, v nasprotju z dodatnimi stroški, povezanimi s SGEI.
- (271) Tretjič, če podjetje, ki bo izvajalo obveznosti javnih storitev, ni bilo izbrano preko postopka javnih naročil, mora biti stopnja potrebnega nadomestila določena na podlagi analize stroškov, ki bi jih pri opravljanju omenjenih obveznosti imelo tipično podjetje, ki dobro posluje in ima zagotovljena ustrezna proizvodna sredstva za izpolnjevanje obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju povezanega dohodka in ustreznega dobička za opravljanje obveznosti.
- (272) Devet izmed desetih SNEE je bilo podpisanih brez razpisnega postopka. V enem razpisnem postopku za elektrarno Kispest ni bilo določenega posebnega namena za SGEI. Zato je težko oceniti, kateri del dejavnosti elektrarne bi ustrezal SGEI in torej kakšna stopnja nadomestila bi bila potrebna, da ne bi presegala zneska, potrebnega za kritje stroškov, ki so nastali med opravljanjem teh obveznosti javnih storitev.
- (273) Niti madžarski organi niti zainteresirane stranke niso predložili analize stroškov zadevnih proizvajalcev, da bi podprli trditev, da imajo enake stroške kot tipično podjetje.
- (274) Komisija poudarja, da so bili z izjemo SNEE-ja elektrarne Kispest vsi ostali SNEE, ki so predmet ocene, podpisani brez razpisnega postopka.
- (275) SNEE ne izpolnjujejo meril iz razsodbe *Altmark*.

⁽⁵⁷⁾ Glej odločbe Komisije v primerih N 34/99 (UL C 5, 8.1.2002, str. 2), NN 49/99 (UL C 268, 22.9.2001, str. 7), N 6/A/2001 (UL C 77, 28.3.2002, str. 25) in C 7/2005 (še ni objavljeno v UL).

⁽⁵⁸⁾ To sta drugo in tretje merilo iz razsodbe *Altmark*.

(276) Zainteresirane stranke trdijo, da se člen 86(2) Pogodbe ES uporablja za SNEE, četudi ne izpolnjujejo meril iz razsodbe *Altmark*. Skladnost ukrepa s členom 86(2) Pogodbe ES je ocenjena pod točko 7.7 te odločbe.

Selektivnost

- (277) SNEE so bili sklenjeni s številnimi podjetji v določenem gospodarskem sektorju. Podjetja, ki so imela korist od zadevnih SNEE, so navedena v zgornji tabeli 1.
- (278) AES-Tisza trdi, da SNEE niso selektivni, saj dolgoročni sporazumi obstajajo v celotnem energetskega sektorju: med MVM in proizvajalci, med MVM in distribucijskimi podjetji ter za uvoz električne energije. Trdi, da so zaradi pravnih ukrepov v zadevnem obdobju na Madžarskem vsi proizvajalci imeli sporazume z MVM ter da so samo elektrarne na obnovljive vire in elektrarne za sočasno proizvodnjo toplote in električne energije imele kratkoročne sporazume.
- (279) Madžarski organi so v svojih stališčih glede pripomb zainteresiranih strank navedli, da pomembne elektrarne in bloki elektrarn prodajajo električno energijo na prostem trgu brez SNEE in obveznega odjema (blok G1 elektrarne Dunament, elektrarna Vértes in bloka I-II elektrarne Mátra).
- (280) Dejansko obstajajo pomembne elektrarne in bloki elektrarn, ki delujejo brez SNEE (glej primere, ki so jih posredovali madžarski organi). Podjetje AES ima dve elektrarni, ki ne delujeta v okviru SNEE.
- (281) Komisija poudarja, da dejstvo, da ukrep pomoči ni osredotočen na enega ali več posebnih prejemnikov, določenih vnaprej, temveč da se upravičenci določajo na podlagi številnih objektivnih meril, ne pomeni, da ta ukrep ne dodeljuje selektivne prednosti upravičencem. Postopek za določanje upravičencev ne vpliva na naravo ukrepa državne pomoči ⁽⁵⁹⁾.
- (282) Poleg tega je bilo s sodno prakso Sodišča potrjeno, da celo ukrep, ki bi dajal prednost celotnemu sektorju v primerjavi z drugimi sektorji gospodarstva v primerljivem položaju, dodeljuje selektivno prednost temu sektorju. ⁽⁶⁰⁾.
- (283) Na podlagi zgornjih trditev Komisija sklepa, da SNEE pomenijo selektivni ukrep.

Državna sredstva in odgovornost do države

- (284) Komisija mora oceniti, ali SNEE vključujejo prenos državnih sredstev.

⁽⁵⁹⁾ Primer T-55/99 Sodišča prve stopnje z dne 29. septembra 2000, CETM proti Komisiji, odstavek 40 in 52.

⁽⁶⁰⁾ Primer 203/82 Sodišča z dne 14. julija 1983, Komisija proti Italijanski republiki, odstavek 4.
Primer 173/73 Sodišča z dne 2. julija 1973, Komisija proti Italijanski republiki, odstavek 18.

- (285) Glavno načelo vseh SNEE, ki so predmet ocene, je obveznost nakupa s strani MVM določenih proizvodnih zmogljivosti in določenih minimalnih količin proizvedene energije po ceni, ki pokriva fiksne in variabilne stroške elektrarne v obdobju od 15 do 27 let. V ekonomskem smislu ta obveza nakupa ustvarja stalno obveznost za MVM, da plačuje določeno ceno za določeno zmogljivost (pristojbina za zmogljivost) in določeno količino energije (pristojbina za energijo) proizvajalcem energije v celotnem obdobju veljavnosti pogodbe. Nadaljnje finančne obveznosti MVM-ja so zapisane v posameznih SNEE, kot je to opisano v zgornjem poglavju 2. Tekoči prenos finančnih sredstev proizvajalcem in plačilo zadevnih pristojbin sta vsebovana v vseh SNEE in se izvajata v celotnem obdobju trajanja pogodbe. Daljše kot je trajanje SNEE, višji je znesek prenesenih sredstev.
- (286) Da bi ugotovili, ali sredstva, ki jih MVM prenese proizvajalcem, predstavljajo državna sredstva, je Komisija ocenila ukrep z upoštevanjem zlasti naslednjega:

Obstoj državnih sredstev – odločitev v primeru PreussenElektra ⁽⁶¹⁾

- (287) Sodišče je v odločitvi v primeru PreussenElektra preučilo mehanizem, v okviru katerega so bila zasebna lastniška podjetja s strani države obvezana, da kupijo električno energijo od določenih proizvajalcev električne energije po fiksni ceni, ki jo je določila država in je bila višja od tržne. Sodišče je odločilo, da v takem primeru ni prišlo do prenosa javnih sredstev in torej državne pomoči.
- (288) Komisija meni, da se madžarski sistem bistveno razlikuje od sistema, ki ga je preučilo Sodišče v prej omenjeni odločitvi, še zlasti zaradi razlike v lastniški strukturi podjetij, ki so imela obveznost nakupa.
- (289) Podjetje, ki mu je država naložila obveznost nakupa, je bilo v primeru PreussenElektra v zasebni lasti, medtem ko je MVM v celoti v lasti države. Uporabljena sredstva so torej sredstva, ki pripadajo podjetju, ki je v celoti v lasti države, in so pod njegovim nadzorom.

- (290) V primeru PreussenElektra se je pri sledenju denarnih sredstev od upravičenca do njegovega vira izkazalo, da nikoli niso bila pod neposrednim ali posrednim nadzorom države. Vendar pa v zadevnem prihaja do državnega nadzora, saj je pri njihovem sledenju do vira očitno, da so namenjena državnemu podjetju.

⁽⁶¹⁾ Primer C-379/98 Sodišča z dne 13. marca 2001.

Odgovornost do države: odločitev v primeru Stardust⁽⁶²⁾

- (291) Komisija meni, da MVM za svoje vedenje odgovarja madžarski državi. Treba je dodati, da madžarski organi med tem postopkom niso nikoli trdili, da SNEE niso bili v pristojnosti države in torej niso vključevali prenosa državnih sredstev.
- (292) Osnovno načelo MVM-jeve obveznosti nakupa, namenjene zagotavljanju sposobnosti preživetja zadevnih elektrarn, je mogoče pripisati madžarski državi. Ker je bilo to temeljno načelo, ki je za SNEE veljalo ves čas njihovega trajanja, vzpostavljeno ob začetku veljavnosti SNEE, mora Komisija proučiti pogoje podpisovanja SNEE (tj. okoliščine vzpostavitve tega osnovnega načela) z namenom razjasnitve, ali ga je moč pripisati madžarski državi.
- (293) Komisija je v svoji presoji vprašanja glede odgovornosti upoštevala še zlasti naslednje okoliščine:
- (294) V času sklepanja SNEE je imel MVM v okviru Energetskega zakona I pravno obvezo zagotavljanja varnosti dobave na Madžarskem po najnižji možni ceni.
- (295) Isti Energetski zakon I je od MVM zahteval, da oceni povpraševanje po električni energiji in začne širiti proizvodne zmogljivosti na podlagi napovedi, ki je izhajala iz ocene. MVM je moral pripraviti nacionalni načrt za gradnjo elektrarn („Országos Erőműépítési Terv“) ter ga poslati vladi in parlamentu v potrditev.
- (296) Madžarska vlada in vse zainteresirane stranke so se v svojih pripombah strinjale, da so SNEE v času njihovega sklepanja predstavljali orodje, ki ga je določila madžarska vlada za zagotavljanje varnosti dobave in drugih vladnih ciljev, kot je posodobitev energetskega sektorja, še zlasti ob upoštevanju prevladujočih standardov okoljevarstva in potrebne obnove energetskega sektorja⁽⁶³⁾. Elektrarna Csepel v svojih pripombah navaja: „SNEE je treba oceniti v smislu tega, kar je sestavni del poskusa madžarske vlade, da bi s pomočjo MVM zgradila raznolik proizvodni portfelj v času, ko država ni imela sredstev, da bi to sama dosegla“⁽⁶⁴⁾.
- (297) Madžarski organi so obvestili Komisijo⁽⁶⁵⁾, da se je priprava za podpis SNEE začela v okviru privatizacijskega postopka za elektrarne, na podlagi Uredbe vlade 1114/1994 (XII.7.). Celotni postopek načrtovanja SNEE in privatizacije je potekal v duhu tesnega sodelovanja med Madžarskim uradom za energetiko (regulator), Ministrstvom za industrijo in trgovino, Ministrstvom za finance, „Allami Vagyongynökség Rt“, tj. vladnim organom, ki je odgovoren za privatizacije, MVM in številnimi mednarodnimi svetovalci.
- (298) V tem okviru je bil ustanovljen delovni odbor s predstavniki iz zgoraj omenjenih organov, ki je sprejel smernice glede osnutkov SNEE in metod določanja cen.
- (299) Na zahtevo madžarske vlade je mednarodno pravno podjetje zasnovalo standardni SNEE. Madžarski organi so potrdili, da so SNEE temeljili na omenjenem standardnem modelu. Potrdili so tudi, da je bil mehanizem za določanje cen SNEE pripravljen na podlagi Uredbe vlade 1074/1995 (III.4) o uravnavanju cen električne energije, ki je vključevala natančne predpise glede izračuna reguliranih cen električne energije. SNEE so prevzeli formule in opredelitve iz vladne odločbe⁽⁶⁶⁾.
- (300) Odločitev o podpisu SNEE je sprejel nadzorni svet MVM-ja, tako v okviru privatizacije kot tudi po njej. Člani nadzornega sveta so bili izvoljeni na skupščini delničarjev. V skladu s podatki, ki jih je posredovala madžarska vlada⁽⁶⁷⁾, „ker je več kot 99 % MVM-ja v državni lasti, so člani nadzornega sveta imenovani, izvoljeni in ponovno vpoklicani, če se zdijo državi primerni.“
- (301) V okviru Uredbe vlade 34/1995 (IV.5) o izvajanju Energetskega zakona I je moral MVM organizirati javni razpis v roku devetdesetih dni po potrditvi načrta za gradnjo elektrarn.
- (302) SNEE elektrarne Kispest je bil podpisan po razpisnem postopku v skladu s pravnim postopkom, ki je opisan spodaj.
- (303) Skupne smernice pristojnega ministrstva in Madžarskega urada za energetiko o postopku odobritve za gradnjo elektrarn in splošnih določbah glede razpisnega postopka so bile objavljene leta 1997.

⁽⁶²⁾ Primer C-482/99 Sodišča z dne 16. marca 2002.

⁽⁶³⁾ Glej tudi dopis madžarskih organov, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁴⁾ Stran 5 opomb.

⁽⁶⁵⁾ Dopis, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁶⁾ „A szerződés mintegy átemelte a Kormányhatározatban szereplő képleteket, meghatározásokat.“ Dopis madžarskih organov, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁷⁾ Dopis z dne 20. julija 2005, evidentiran 25. julija 2005.

- (304) Skupne smernice so določile glavne razloge za potrebo po preureditvi lastniške strukture in vzpostavitvi novih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije. Jasno določajo naslednje cilje: varnost dobave po najnižji možni ceni, posodobitev za namen izpolnjevanja okoljevarstvenih standardov, razvejanje primarnih energetske virov, bolj prilagodljiv park elektrarn za obdelavo potrebnih rezerv in možnost sodelovanja z zahodnoevropskim elektroenergetskim sistemom. Poudarjajo, da bo delovanje bodočega parka elektrarn „omogočalo dobičkonosno delovanje in vzdrževanje, ob razvoju cen, ki bodo v skladu z zakonskimi določbami“ ⁽⁶⁸⁾.
- (305) V točki 2 skupnih smernic ministrstva in madžarskega energetskega urada je dodano, da bo izvajanje zgoraj navedenih ciljev vodilo do „sodobnega električnega sistema, ki bo izpolnjeval zahteve varstva okolja, zagotavljal evropsko sodelovanje, donosnost upravičenih naložb in predvidene stroške učinkovitih imetnikov dovoljenj, prav tako pa tudi cene, ki bodo vključevale dobiček, ki je potreben za dolgotrajno delovanje. Vsi zgoraj navedeni cilji bodo doseženi na način, ki bo zagotavlja ...varnost dobave primarne energije, omogočil tistim, ki nameravajo investirati na tem področju, da izkoristijo svoje naložbe, varno donosnost naložb, ..., varno izpolnjevanje navedenih ciljev vlade.“
- (306) Skupne smernice urejajo natečajni postopek, ki je povezan z vzpostavitvijo zmogljivosti elektrarn.
- (307) Glavni ocenjevalni odbor („Értékelő Főbizottság“) je podal končni predlog zmagovalcu javnega razpisa. Člani tega odbora so bili predstavniki Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za okolje, Madžarskega urada za energetiko, MVM-ja in ERSTE Bank. Končno odločitev je sprejel nadzorni svet MVM. V okviru skupnih smernic je bil uradni rezultat razpisa objavljen (ekskluzivno) v uradnem biltenu Ministrstva.
- (308) Energetski zakon II je bil sestavljen tako, da je predpostavljal obstoj SNEE. Ta parlamentarni akt, ki je glavni pravni okvir za delovanje madžarskega trga za električno energijo v ocenjevanem obdobju, se večkrat nanaša na dolgoročne obveznosti nakupa MVM.
- (309) Člen 5(2) Uredbe vlade št. 183/2002 (VIII.23.) o naslednjih stroških določa obveznost MVM-ja glede začetka ponovnega pogajanja v okviru SNEE z namenom zmanjšanja kupljenih zmogljivosti. Uredba MVM obvezuje, da predlaga spremembo SNEE.
- (310) AES-Tisza v svojih pripombah navaja, da cen v okviru SNEE ni določila država po obdobju uravnavanja cen (tj. po 1. januarju 2004, z izjemo novega uravnavanja cen leta 2007), temveč so bile posledica pogajanj med elektrarno in MVM.
- (311) Komisija potrjuje, da natančen znesek prenesenih sredstev upravičencem ni odvisen samo od klavzul, ki jih vsebuje SNEE in je zanje odgovorna država, ampak tudi od periodičnih dvostranskih pogajanj, ki jih je vodil MVM s proizvajalci. Dejansko SNEE omogočajo določeno svobodo podpisnikom, da lahko izpogajajo količine električne energije, ki jih bo MVM dejansko kupil, prav tako pa tudi določene komponente cene, ob upoštevanju izračuna pristojbin za zmogljivosti, ki so, kot je to navedeno v uvodni izjavi 356, odvisne od številnih dejavnikov in zahtevajo periodične prilagoditve. Kljub temu pa pogajanja glede kupljenih količin nikoli ne morejo voditi do količin, ki bi bile manjše od minimalne zagotovljene količine odjema, določene v SNEE. Podobno se pogajanja glede cen lahko izvajajo samo v okviru mehanizmov za določanje cen, ki izhajajo iz SNEE in je zanje odgovorna država. Pogajanja glede cen torej ne postavljajo pod vprašaj načela obveznosti nakupa, s katerim se pokrijejo upravičeni stroški in stopnja dobička, ki je potrebna za delovanje elektrarne.
- (312) Poleg tega pa dejstvo, da SNEE določajo rezervacijo večje količine zmogljivosti elektrarn v okviru SNEE in plačilo za te zmogljivosti, že samo po sebi vključuje prenos državnih sredstev upravičencem, neodvisno od periodičnih pogajanj med MVM in proizvajalci.
- (313) Vse zainteresirane stranke so se v svojih pripombah ⁽⁶⁹⁾ strinjale, da so glavne formule in opredelitve, ki so se uporabljale na podlagi SNEE po 1. januarju 2004, sledile glavnim pravilom za uravnavanje cen. [...] ⁽⁷⁰⁾, pojasnjuje, tako v zgoraj omenjenih pripombah kot v pripombah glede Sklepa o začetku postopka, da so pogajanja glede cen „razjasnila“ uporabo cenovnih formul in „razložile“ njihovo vsebino (*). Priznava, da so cene SNEE vedno temeljile na stroških in pokrivalo upravičene stroške ter da so od začetka v veliki meri upoštevale metodo izračuna cen, ki se uporablja pri uredbah o cenah.
- (314) [...] nadalje razlaga, da so cenovne formule [...] spremembe SNEE temeljile na vladnih uredbah: „formula v

⁽⁶⁸⁾ Besedilo skupnih smernic je bilo Komisiji predloženo samo v angleškem jeziku.

⁽⁶⁹⁾ Posredovano Komisiji s strani madžarskih organov dne 20. oktobra 2004, v zvezi z elektrarno Dunament, dne 25. julija 2005.

⁽⁷⁰⁾ Priloga 3 pripomb [...].

(*) Naziv proizvajalca energije.

Amadmaju [...] (razpored [...] Prilogi [...]) za izračun pristojbine za razpoložljivost je enaka formuli, ki je vključena v veljavne uredbe (sklicevanje na opombo iz Uredbe 55/1996 ministra za industrijo, trgovino in turizem (IKIM) in Uredbe 46/2000 ministra za gospodarske zadeve (GM), in pred 1. januarjem 2004 zadnja veljavna (vnovični proizvajalci) Uredba 60/2002 ministra za gospodarske zadeve in transport (GKM)), ki določa največjo razpoložljivost (= zmogljivost) in pristojbine za energijo za proizvajalce, ki so navedeni v njej.“

- (315) Zgoraj navedeno kaže, da niti pogajanja glede cen niti spremembe SNEE niso vplivali na osnovno načelo SNEE, kot je bilo določeno v opisanih okoliščinah, ko so bili SNEE podpisani. Enako načelo glede obveznosti nakupa z namenom zagotavljanja donosnosti naložb velja za SNEE tudi danes.
- (316) Iz zgoraj omenjenih okoliščin je razvidno, da je za obstoj MVM-jeve obveznosti nakupa od proizvajalcev električne energije, z načelom kritja upravičenih fiksnih in variabilnih stroškov, odgovorna država.
- (317) Ustaljena sodna praksa je, da ukrep ne predstavlja državne pomoči samo takrat, kadar podjetjem dodeljuje prednost s pomočjo neposredne in jasne mobilizacije državnih sredstev, temveč tudi takrat, ko dodeljevanje prednosti lahko, če so v prihodnosti, izpolnjeni določeni pogoji, vključuje dodatno finančno breme za javne organe, ki jim ga ne bi bilo treba prenašati v primeru, da omenjena prednost ne bi bila dodeljena⁽⁷¹⁾. Leta 2004 je bilo jasno, da bo MVM nosil takšno dodatno breme v primeru, da bi proizvajalci in uvozniki, ki niso podpisniki SNEE, ponudili nižje cene od cen SNEE, saj bi razvoj takih ponudb ustvaril pobude za MVM, da spremeni svoj portfelj dobave in posledično zmanjša količine, ki jih je kupil od proizvajalcev električne energije v okviru SNEE in od katerih je pridobil znižanje cen. Kljub temu pa zaradi obveznosti, ki izhajajo iz SNEE, MVM ne more sprejeti takih sklepov, saj, kot je prikazano zgoraj, MVM ne more zmanjšati količin, ki jih kupuje od proizvajalcev, ki delujejo v okviru SNEE, na količino, ki je nižja od minimalne ravni (zagotovljena količina odjema), in se ne more pogajati za cene na podlagi alternativnih ponudb, ki jih nudijo konkurenčni proizvajalci, temveč samo v okviru mehanizma za oblikovanje cen na podlagi stroškov, ki izhaja iz SNEE. To dejstvo skupaj s sklepom, ki je bil sprejet v uvodnih izjavah 315–316, navaja Komisijo k sklepu, da je pogoj za prenos državnih sredstev prisoten v SNEE od 1. maja 2004 in bo prisoten še toliko časa, dokler bodo veljavni, ne glede na trenutne tržne pogoje, saj MVM-ju onemogočajo izvajanje arbitraž, ki bi se lahko izkazale za ustrezne pri zmanjševanju sredstev, porabljenih za nakup količine električne energije, ki bi zadostila potrebam.

- (318) Iz zgornjih ugotovitev sledi, da SNEE vodijo do prenosa državnih sredstev.

Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami

- (319) Trgi z električno energijo so se odprli za konkurenco in države članice so trgovale z električno energijo zlasti od začetka veljavnosti Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo⁽⁷²⁾.
- (320) Ukrepi, ki dajejo prednost podjetjem v energetske sektorju v eni državi članici, lahko torej ovirajo možnost podjetij v drugih državah članicah, da izvažajo električno energijo v to državo, ali pa dajejo prednost izvozu električne energije iz te države v drugo državo članico. To zlasti velja za Madžarsko, ki je zaradi osrednje lege v Evropi povezana ali pa se lahko zlahka poveže z mrežami številnih sedanjih ali prihodnjih držav članic.
- (321) To še zlasti velja za Madžarsko, ki se nahaja v srednji Evropi in je obdana s sedmimi državami, od katerih štiri pripadajo EU. Izmed držav članic EU je povezana s Slovaško, Avstrijo in Romunijo. Leta 2004 je uvozila skoraj 14 000 GWh in izvozila 6 300 GWh. Od leta 2005 je uvoz narasel na več kot 15 000 GWh, izvoz pa na 8 000 do 10 000 GWh.
- (322) V letih, ki so sledila pristopu Madžarske k EU, je bilo skoraj 60 % madžarskih proizvodnih zmogljivosti predmet pogodbe z MVM v okviru SNEE. SNEE potečejo med koncem leta 2010 in koncem leta 2024. Zgornji pogoji glede obveznosti nakupa MVM ostanejo nespremenjeni do izteka sporazumov.
- (323) Prvi korak k odprtju trga na Madžarskem je bil storjen 1. julija 2004, ko so odjemalci, ki niso bili gospodinjstva, postali upravičeni do preusmeritve na prosti trg. 1. januarja 2008 je segment javne porabe prenehal obstajati in v skladu s tem so vsi odjemalci postali „upravičeni“.
- (324) Kljub odprtju trga leta 2004 pa velik odstotek upravičenih odjemalcev ni izbral segmenta prostega trga. V poročilu Urada za ekonomsko konkurenco o sektorski preiskavi na madžarskem trgu z električno energijo⁽⁷³⁾ je bilo ugotovljeno, da pomanjkanje razpoložljivih zmogljivosti na prostem trgu zaradi večjih količin zmogljivosti, ki so bile rezervirane v obliki SNEE, predstavlja resno oviro pri izbiri prostega trga. S pomočjo SNEE je bilo okoli 60 % madžarskih proizvodnih zmogljivosti vezanih na sektor javne porabe, samo na MVM, in samo preostale zmogljivosti so zares lahko konkurirale za nove odjemalce.

⁽⁷¹⁾ Glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. junija 2000 v združenih primerih T-204/97 in T-270/97 EPAC proti. Komisiji [2000] ECR II-02267.

⁽⁷²⁾ UL L 27, 30.1.1997, str. 20.

⁽⁷³⁾ Objavljeno 15. maja 2006.

- (325) Rezervirane zmogljivosti, tj. zagotovljene količine za daljše časovno obdobje, ustvarjajo oviro za vstop novih proizvajalcev na veleprodajni trg, saj je 60 % vseh zmogljivosti povezanih z enim (državnim) podjetjem z jamstvom nakupa.
- (326) V tem smislu je Komisija upoštevala rezultate sektorske preiskave, ki jo je izvedel madžarski urad za ekonomsko konkurenco, ki je izrecno sklenil, da SNEE vodijo do omejevanja možnosti vstopa na konkurenčni trg s tem, da dejansko omejujejo možnost preusmeritve upravičenih odjemalcev na takšen prosti trg in preprečujejo potencialnim trgovcem na debelo, da bi vstopili na trg ⁽⁷⁴⁾.
- (327) Pomanjkanje zmogljivosti, ki so na voljo izven okvira SNEE, nadalje vodi do povečanja cen na konkurenčnem trgu. Velik del zmogljivosti in količin energije, rezerviranih s SNEE, vpliva tudi na cene na prostem trgu.
- (328) Po kvantitativni raziskavi glede vpliva SNEE na veleprodajne cene električne energije na Madžarskem, ki jo je izvedel Regionalni center za raziskovanje energetske politike ⁽⁷⁵⁾, vodijo SNEE do višjih cen na veleprodajnem trgu, kot bi jih bilo mogoče doseči brez SNEE. Na splošno ta raziskava trdi, da SNEE predstavljajo enega izmed pglavitnih dejavnikov, ki vodijo do tržne strukture, ki ni „*združljiva z načeli prostega konkurenčnega trga*“ ⁽⁷⁶⁾. Ta raziskava predlaga ukinitve SNEE. Kot rešitev za doseganje svobodne konkurence na madžarskem trgu z električno energijo
- (329) V raziskavi energetskega sektorja ⁽⁷⁷⁾ Komisija ocenjuje učinke SNEE na konkurenco in trgovino. V uvodnih izjavah od 467 do 473 ugotavlja, da so „dolgoročni sporazumi o nakupu energije (SNEE) še en dejavnik, ki lahko vpliva količine, s katerimi se običajno trguje na veleprodajnih trgih.“ V zvezi s SNEE na Poljskem trdi, da „lahko predstavljajo večjo oviro pri razvoju poljskega veleprodajnega trga.“ Navaja tudi, da „podobno stanje vlada tudi na Madžarskem, kjer je Magyar Villamos Művek (MVM) trgovec na debelo v sektorju javne porabe in pridobiva električno energijo s pomočjo dolgoročnih SNEE, ki jo nato prodaja lokalnim trgovcem na drobno. Madžarski SNEE pokrivajo večino potreb omenjene države članice, kar lahko vpliva na veleprodajno trgovino na podoben način ali pa še v večji meri, kot je to opisano v primeru poljskega veleprodajnega trga.“
- (330) Razne raziskave, ki se nanašajo na zgoraj navedeno, vse zaključujejo, da SNEE izkrivljajo konkurenco in lahko vplivajo na trgovanje med državami članicami.
- (331) Zainteresirane stranke nadalje trdijo, da ni res, da pomanjkanje razpoložljivih prostih zmogljivosti povzroča izkrivljanje konkurence, saj MVM-jeve avkcije zmogljivosti kažejo, da vseh svojih predlaganih proizvodov električne energije sploh ne bi mogel prodati.
- (332) Vendar pa primerjava med ponujenimi količinami in uspešno prodanimi proizvodi na avkcijah ⁽⁷⁸⁾ kaže, da je MVM skoraj na vsaki avkciji prodal vse ponujene proizvode V večini primerov je moral uporabiti celo do 10 % več proizvodov, kot jih je zakonsko dovoljeno ponuditi.
- (333) Zainteresirane stranke so posredovale tudi pripombe, v katerih so poudarile, da so na trgovino in s tem na uspeh razvoja svobodne konkurence na veleprodajnem trgu z električno energijo na Madžarskem vplivali številni drugi dejavniki. Komisija se zelo očitno strinja, da SNEE niso edini dejavnik, ki vpliva na konkurenco in trgovino. Vse zgoraj omenjene raziskave tudi navajajo, da številni drugi elementi (zakonodaja, omejen dostop do čezmejnih zmogljivosti, pomemben vpliv razvoja cen na mednarodne energetske trge ipd.) enako vplivajo na celoten uspeh odpiranja trga in dejansko raven cen. Kljub temu pa vse raziskave, ki so bile posredovane Komisiji med zadevnim postopkom in ki so ji sicer dostopne, razen tiste, ki jo je posredovala in naročila AES-Tizsa ⁽⁷⁹⁾, jasno ugotavljajo, da imajo SNEE pomemben vpliv na konkurenco in trgovino.
- (334) Rezervirane zmogljivosti, zagotovljena poraba in mehanizem za določanje cen, ki ga zagotavljajo SNEE, ščitijo proizvajalce električne energije ves čas trajanja SNEE pred poslovnim tveganjem, ki je povezano z elektrarnami. Kot je navedeno v zgornji uvodni izjavi 211, to vključuje tveganje, ki je povezano z nihanji stroškov proizvodnje elektrike in zlasti stroškov goriva, tveganje, ki je povezano z nihanjem cen električne energije za končnega odjemalca, in tveganje, ki je povezano z nihanjem povpraševanja končnega odjemalca glede električne energije. Ker so vsa ta tveganja značilna tveganja, katerim so izpostavljeni proizvajalci električne energije brez SNEE, SNEE predstavljajo oviro za enake konkurenčne pogoje v energetske sektorju in izkrivljajo konkurenco, ki temelji na uspešnosti.

⁽⁷⁴⁾ Točka 24 sklepov (Összefoglalás) poročila.

⁽⁷⁵⁾ Objavljeno novembra 2006. Originalen naslov je „A hosszú távú áramvásárlási szerződés megkötésének hatása a villamos energia nagykereskedelmi árara“.

⁽⁷⁶⁾ Citat iz točke 2 raziskave: „összegegyeztetetteten a versenypiaci működés elveivel.“

⁽⁷⁷⁾ 10. januarja 2007; http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/.

⁽⁷⁸⁾ Informacije so na voljo na spletni strani Madžarskega energetskega urada: www.eh.gov.hu

⁽⁷⁹⁾ Raziskava Dr. Theona van Dijka, marec 2006.

(335) Komisija ugotavlja, da večina proizvajalcev, ki imajo korist od SNEE, pripada večjim mednarodnim skupinam, ki so prisotne v več državah članicah. Dodeljevanje konkurenčne prednosti omenjenim skupinam nedvomno vpliva na trgovino in možnost izkrivljanja konkurence na skupnem trgu.

(336) Večina ocen zainteresiranih strank za merila za vpliv na trgovanje in izkrivljanje konkurence se nanaša na tržne pogoje ob času sklenitve SNEE in v vsakem primeru na tržne okoliščine v času pred priključitvijo Madžarske k EU. Komisija tovrstnih argumentov ne more sprejeti in se v zvezi s tem sklicuje na zgornje uvodne izjave od 156 do 172.

(337) Nekatere zainteresirane stranke tudi trdijo, da njihov SNEE, obravnavan individualno, ne vpliva na trgovino, saj je proizvodna zmogljivost njihove elektrarne v primerjavi s skupnimi proizvodnimi zmogljivostmi države majhna. Ker je glavno načelo vseh SNEE za vse enako (obveznost nakupa določenih minimalnih količin proizvedene energije, rezervacija proizvodnih zmogljivosti, cena, ki pokriva upravičene fiksne in variabilne stroške elektrarne za obdobje od 15 do 27 let), ima vsak SNEE vpliv na trg. Vendar pa je v skladu z opredelitvijo obseg učinka večji, če na madžarskem trgu istočasno obstaja deset SNEE. Več zmogljivosti kot pokriva vajo SNEE, večji so zgornji učinki.

(338) V skladu z zgoraj navedenim Komisija sklepa, da zgoraj opisani pogoji SNEE vplivajo na trgovino in lahko izkrivljajo konkurenco.

(339) V točki 3.1 Sklepa o začetku postopka je Komisija izrazila svoje dvome glede državne pomoči in značaja elektrarne Paks zaradi razlik, ki lahko obstajajo med SNEE te elektrarne in SNEE ostalih elektrarn glede veljavnih načel. Kot rezultat njene raziskave je Komisija sklenila, da se zgornja ocena meril za oceno državne pomoči uporablja enakovredno tudi za SNEE elektrarne Paks, saj so v njem vsebovana enaka osnovna načela s posebnostmi, ki so navedene v okviru zadevnih meril.

(340) Na podlagi zgornje ocene je Komisija mnenja, da glavni pogoji obveznosti nakupa, ki so opredeljeni v SNEE, tj. rezervacija proizvodnih zmogljivosti, minimalna zagotovljena količina odjema s strani MVM v pogojih, ki zagotavljajo donosnost naložb elektrarn tako, da jih ščitijo pred poslovnim tveganjem glede obratovanja elektrarne, predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe EU. Ta državna pomoč je dosežena s kombinacijo dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalne zagotovljene količine odjema in mehanizmov za

določanje cen, ki temeljijo na pristojbini za zmogljivost in pristojbini za energijo, ki pokrivata fiksne in variabilne stroške ter stroške kapitala, za daljše obdobje, ki presega običajne poslovne prakse.

7.4 Veljavnost SNEE po pristopu

(341) Zainteresirane stranke trdijo, da v skladu s splošnim načelom neveljavnosti za nazaj, Komisija ne sme revidirati ukrepov, ki so bili določeni v skladu z zakonodajo, ki se je uporabljala pred pristopom.

(342) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom. Vsi ukrepi, ne glede na njihovo zakonitost v okviru nacionalnih določb pred pristopom, so podvrženi pravilom pravnega reda Skupnosti na dan pristopa. Posebna pravila za ukrepe glede državne pomoči, ki so določena v Prilogi IV Akta o pristopu, se uporabljajo za ukrepe glede državne pomoči, četudi so bila določena v skladu z nacionalnimi pravnimi predpisi pred pristopom.

(343) Priloga IV.3(1) Akta o pristopu določa kot veljavno pomoč samo tri kategorije ukrepov: (i) tiste, ki so začeli veljati pred 10. decembrom 1994; (ii) tiste, ki so bili potem, ko jih je preučila Komisija, vključeni na seznam v Prilogi IV pristopne pogodbe; in (iii) tiste, ki jih je Komisija potrdila s t. i. začasnim mehanizmom. Vsi ukrepi, ki se še vedno uporabljajo po pristopu in predstavljajo državno pomoč ter ne spadajo v nobeno izmed navedenih kategorij, se štejejo za novo pomoč po pristopu; Komisija ima torej vsa pooblastila, da prepove te ukrepe, če niso združljivi s skupnim trgom. Ta uporaba pravil glede državne pomoči za prihodnje učinke ukrepov, ki se izvajajo tudi po pristopu, ne vključuje veljavnosti za nazaj pravil ES glede državne pomoči in je v vsakem primeru določena z Aktom o pristopu.

(344) Priloga IV.3(2) Akta o pristopu določa „začasni mehanizem“. Določa pravni okvir za oceno programov pomoči in individualne ukrepe pomoči, ki so začeli veljati v novi državi članici pred dnevom pristopa in se uporabljajo tudi po pristopu.

(345) Zainteresirane stranke trdijo, da ker se pravila Skupnosti glede državne pomoči uporabljajo samo od datuma pristopa, se lahko po pristopu za veljavne opredeli samo tiste ukrepe pomoči, ki po pristopu zagotavljajo dodatno korist. Trdijo, da SNEE po pristopu niso ustvarili dodatnih koristi, saj so bile njihove cenovne formule določene pred pristopom, zato je bila finančna izpostavljenost države v celoti znana pred pristopom.

(346) Komisija je podala naslednje pripombe. SNEE potečejo med letoma 2010 in 2024, tj. po pristopu. Samo v izjemnih okoliščinah je Komisija menila, da ukrep pomoči, ki se je po pristopu še vedno uporabljal, ne predstavlja pomoči, ki se uporablja tudi po pristopu v smislu Akta o pristopu. Vendar pa se take izjemne prakse ne sme, tako kot vseh izjem v okviru zakonodaje, ne sme razlagati dobesedno, da se prepreči ukinitve nadzora državne pomoči s strani Komisije za ukrepe, za katere so podpisniki Akta o pristopu določili, da bodo podvrženi tovrstnemu nadzoru.

(347) V zvezi s tem je Komisija v svoji praksi ⁽⁸⁰⁾ upoštevala, da se ukrepi pomoči, za katere je bila natančna ekonomska izpostavljenost države znana že pred pristopom, ne uporabljajo po pristopu v smislu Priloge IV Akta o pristopu.

„Natančna ekonomska izpostavljenost države“

(348) SNEE ne omejujejo finančne izpostavljenosti države do najvišje možne vrednosti, hkrati pa je pred pristopom tudi ni bilo mogoče natančno izračunati za celotno obdobje trajanja SNEE.

(349) Nasprotno pa je ekonomska izpostavljenost države v okviru SNEE odvisna od parametrov, katerih prihodnji razvoj je bil v času pristopa neznan. Poleg tega so SNEE zagotavljali proizvajalcem zaščito pred nihanji stroškov, ki niso bili povezani s transakcijami ali dogodki v obdobju pred pristopom, vendar so se nanašali na prihodnji razvoj in so bili torej na dan pristopa neznani.

(350) Dejstvo, da izpostavljenost države v okviru SNEE ni bila znana na datum pristopa in da so SNEE nalagali državi obveznosti po pristopu, je prikazano zlasti z naslednjimi okoliščinami.

(351) Prvič, natančne cene energije, po katerih proizvajalci energije prodajajo električno energijo MVM-ju, niso določene v posameznih SNEEh. Cene so posledica izračunov, narejenih z uporabo formule, ki vključuje vrsto parametrov, ki nihajo na nepredvidljiv način.

(352) Cenovne formule SNEE vključujejo pristojbino za zmogljivosti in pristojbino za električno energijo, skupaj z drugimi dodatnimi pristojbinami, ki so odvisne od proizvajalcev.

(353) Formule določajo samo dopustne stroške in dajatve v okviru vsake kategorije pristojbin ter stopnjo pomembnosti zadevne kategorije pristojbin v okviru cene.

(354) Proizvajalci sami kot tudi MVM so v svojih pripombah priznali, da je treba natančen pomen določenih kategorij pristojbin dodatno pojasniti v pogajanjih z MVM.

(355) Veliko kategorij stroškov, ki jih priznavajo SNEE, je spremenljivih in niso bile znane pred pristopom. Na primer:

(356) Pristojbina za zmogljivosti

Ta kategorija stroškov upošteva tako zagotovljene zmogljivosti kot tudi zmogljivosti, ki so dejansko porabljene za MVM. Ta kategorija stroškov je med drugim odvisna od letnega, mesečnega in tedenskega načrtovanja. Vsak izmed SNEE se sklicuje na pravila periodičnega načrtovanja, natančna končna cena pa je odvisna od vsakega SNEE ter njegovih letnih, mesečnih in tedenskih načrtov. Po definiciji se teh kategorij stroškov ne da natančno vnaprej določiti. Podpisnice lahko na primer predvidijo presežek zmogljivosti za določeno obdobje v njihovem načrtu. Skupna cena, ki jo plača MVM, bo nujno odvisna od drugih parametrov, npr. vremena, povpraševanja po električni energiji.

Ta kategorija stroškov je odvisna od menjalnega tečaja forinta.

(357) Pristojbina za energijo

Ta kategorija stroškov je odvisna predvsem od stroškov goriva. Ti stroški nihajo v skladu s pravili trga, ki jih stranke ne morejo nadzorovati. Stroški, ki so povezani s prihodnjim razvojem cen goriva, niso predmet kakršnih koli omejitev v okviru SNEE.

Natančna višina pristojbine za energijo, ki se plačuje za določeno obdobje, je nadalje odvisna od natančnega obsega prodaje MVM –ju, ki se lahko izračuna samo naknadno.

(358) Dodatne pristojbine (če se uporabljajo)

Nekateri SNEE določajo dodatne pristojbine za zmogljivosti, ki so bile rezervirane, vendar na koncu niso bile porabljene. Njihovega natančnega zneska ni mogoče določiti vnaprej.

(359) Pri večini SNEE obstaja sistem olajšav/kazni, kjer so proizvajalci električne energije upravičeni do olajšav, če v koničnih obdobjih obratujejo z več zmogljivostmi, kot to določa SNEE, ali proizvedejo več energije. Kazni se določijo, če proizvajalec električne energije zagotavlja manj zmogljivosti, kot je predvideno v SNEE in letnih/mesečnih načrtih.

(360) Ti izračuni, tako kot ostali zgoraj navedeni, temeljijo na periodičnih delovnih načrtih in so odvisni tudi od samega delovanja proizvajalca. Pod nobenimi pogoji jih ni mogoče določiti vnaprej.

⁽⁸⁰⁾ Glej odločbo Komisije z dne 28. januarja 2004 o državni pomoči, CZ 14/2003 – Češka republika „Česka spořitelna, a.s.“.

- (361) Zgoraj navedena dejstva kažejo, da je določanje natančne cene za nakup električne energije pri pogodbah z obdobjem trajanja od 15 do 27 let, praktično nemogoče. Natančna cena upošteva periodične proizvodne načrte in je odvisna od povpraševanja po električni energiji, vedenja pogodbenih strank, cen goriva ipd.
- (362) Četudi vsi izmed teh argumentov ne veljajo za vse SNEE (saj se kategorije dopustnih stroškov do določene mere spreminjajo glede na SNEE), vsi SNEE vključujejo elemente cene, ki jih ni mogoče natančno določiti vnaprej.
- (363) Na podlagi tega Komisija meni, da obstoj formule za določanje cen ne predstavlja zadostne omejitve pri ekonomski izpostavljenosti države. Že sam obstoj velikega števila spreminjajočih se parametrov pri formuli onemogoča natančno določitev prihodnje stopnje izpostavljenosti države.
- (364) Kot dodatni argument se navaja, da je MVM-jeva finančna izpostavljenost v okviru SNEE zelo odvisna od povpraševanja. Enaka je razliki med nabavno ceno v okviru SNEE in prihodkom, ki ga MVM lahko ustvari s pomočjo prodaje električne energije. Kljub temu pa cene, po kateri MVM prodaja svojo električno energijo, ni mogoče predvideti. Odvisna je od natančnih prihodkov, ki jih ustvari MVM s prodajo v okviru svojih sporazumov z regionalnimi distributerji, izkupička od avkcij, ponudnikov in njihove prodaje na trgu („*Piactér*“). Na te cene vplivata tudi periodično uravnavanje cen in nihanje povpraševanja na trgu. To povečuje nepredvidljivost izpostavljenosti države v okviru SNEE. Lahko se zgodi, da zagotovljena količina odjema, ki jo določajo SNEE, vedno bolj presega resnične potrebe MVM-ja, še zlasti po dokončni liberalizaciji trga z električno energijo v januarju 2008. Presežek električne energije lahko vodi do še višjih neopredeljenih stroškov, kar povečuje nepredvidljivost izpostavljenosti države v okviru SNEE.
- (365) Zato plačila MVM proizvajalcem električne energije po pristopu niso zgolj izplačilo obrokov v okviru splošne fiksne omejitve, ki je bila določena pred pristopom.
- (366) Zato so SNEE, ki so predmet ocene iz te odločbe, veljavni po pristopu v smislu člena točke 3 Priloge IV Akta o pristopu.
- 7.5 SNEE kot „nova pomoč“ v nasprotju z „obstoječo pomočjo“**
- (367) V skladu s točko 3 Priloge IV Akta o pristopu, „če Komisija v 3 mesecih od prejema popolnih informacij o ukrepu nima pripomb zaradi resnih dvomov glede združljivosti ukrepa s skupnim trgom glede obstoječega ukrepa pomoči ali od prejema izjave nove države članice, v kateri ta obvešča Komisijo, da šteje predložene informacije za popolne, ker dodatne zahtevane informacije niso dostopne ali so že bile predložene, se šteje, da mu Komisija ni ugovarjala.“
- (368) Na podlagi tega člena nekatere zainteresirane stranke trdijo, da je Komisija po obvestilu Madžarske z dne 31. marca 2004 zamudila rok 3 mesecev, kar implicitno vključuje njeno potrditev ukrepa v okviru začasnega postopka.
- (369) V zvezi s tem Komisija trdi, da je predmet obvestila z dne 31. marca 2004 v okviru začasnega postopka uredba o nadomestilih, ki so bila dodeljena MVM-ju, in ne SNEE. Madžarska je obvestilo preklicala in kasneje je Komisija odprla NN primer glede samih SNEE (glej zgornje poglavje 1).
- (370) Treba je poudariti, da kot prikazuje spodnja tabela, Komisija ni zamudila trimesečnega roka, na katerega se sklicujejo zainteresirane stranke:

Dogodek	Datum	Rok po prejemu informacij
Obvestilo Madžarske	31.3.2004	
Vprašanja Komisije	29.4.2004	29 dni
Odgovori Madžarske	4.6.2004	
Vprašanja Komisije	10.8.2004	2 meseca in 6 dni
Odgovori Madžarske	21.10.2004	
Vprašanja Komisije	17.1.2005	2 meseca in 27 dni
Odgovori Madžarske	7.4.2005	
Preklic obvestila s strani Madžarske	15.4.2005	8 dni

- (371) Poleg zgoraj omenjene pisne korespondence so se 15. julija 2004, 30. novembra 2004 in 12. januarja 2005 odvijala tudi zasebna srečanja med Komisijo in madžarskimi organi.

- (372) Glede zadevnega postopka Komisija v tej odločbi ocenjuje, ali SNEE vsebujejo veljavno ali novo pomoč na podlagi določb Akta o pristopu in Postopkovne uredbe.
- (373) V skladu s poglavjem 3 Priloge IV Akta o pristopu se vsi ukrepi državne pomoči, ki so bili veljavni pred pristopom in so še vedno veljavni po tem datumu ter ne spadajo v nobeno izmed spodaj navedenih kategorij obstoječe pomoči, od pristopa naprej štejejo za novo pomoč v smislu člena 88(3) Pogodbe ES.
- (374) SNEE, na katere se nanaša ta odločba, so začeli veljati med letoma 1995 in 2001, tj. pred vstopom Madžarske v EU dne 1. maja 2004. Ta odločba se nanaša samo na SNEE, ki so bili veljavni na datum pristopa. Ne nanaša se na SNEE, ki so bili zaključeni pred tem datumom. Zaradi vseh dodatnih razlogov, omenjenih v zgornji točki 7.4., je ukrep veljaven po pristopu v smislu Akta o pristopu.
- (375) Tri kategorije veljavne pomoči iz Akta o pristopu obsegajo:
1. Ukrepe pomoči, ki so začeli veljati pred 10. decembrom 1994.
- Vsi SNEE so bili podpisani in so začeli veljati po 10. decembru 1994.
2. Ukrepe pomoči, ki so bili vključeni na seznam veljavnih ukrepov državne pomoči, ki je bil priložen Aktu o pristopu.
- Niti SNEE na splošno niti kateri koli izmed posameznih SNEE niso bili vključeni v Dodatek k Prilogi IV Akta o pristopu iz točke 1(b), poglavja 3, Priloge IV, ki vsebuje seznam obstoječih ukrepov pomoči.
3. Ukrepi pomoči, ki jih je pred dnem pristopa ocenil organ za nadzor državnih pomoči države članice in za katere je bilo ugotovljeno, da so združljivi s pravom Skupnosti, ter jim Komisija ni ugovarjala v skladu s postopkom iz odstavka 2, zaradi resnih dvomov v združljivost ukrepov s skupnim trgom na podlagi postopka, ki je opisan v Aktu o pristopu, t. i. „začasnim postopkom“ (cf. drugi odstavek, poglavje 3 Priloge k Aktu o pristopu).
- Komisija med t. i. začasnim postopkom ni prejela nobenih SNEE.
- (376) Ker SNEE ne spadajo v nobeno izmed kategorij obstoječe pomoči, ki so našteje v Aktu o pristopu, predstavljajo od dneva pristopa novo pomoč.
- (377) Komisija poudarja, da je ta kategorizacija tudi v skladu z zadnjim stavkom člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe. Ta člen navaja, da če ukrepi postanejo pomoč po liberalizaciji v okviru zakonodaje Skupnosti (v tem primeru liberalizacije trga z električno energijo v skladu z Direktivo 96/92/ES, ki je na Madžarskem začela veljati, ko je Madžarska vstopila v Evropsko unijo), se taki ukrepi ne štejejo za obstoječo pomoč po datumu, ki je bil določen za liberalizacijo, tj. treba jih je obravnavati kot novo pomoč.
- (378) Elektrarna Budapest trdi, da se zadnjega stavka člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe ne sme uporabljati. Elektrarna se sklicuje na razsodbo *Alzetta Mauro* ⁽⁸¹⁾ in trdi, da je treba pomoč, ki je bila dodeljena na trgu, ki je bil zaprt za konkurenco, pred njegovo liberalizacijo, šteti za obstoječo pomoč od dneva liberalizacije naprej.
- (379) Komisija tega argumenta ne more sprejeti. Kot je bilo že omenjeno zgoraj, je Komisija mnenja, da je namen določb glede državne pomoči, ki jih vsebuje Akt o pristopu, zagotoviti, da Komisija od dneva pristopa naprej pregleda vse ukrepe, ki bi lahko izkrivljali konkurenco med državami članicami. V nasprotju s pristopnimi pogodbami pred 1. majem 2004 je Akt o pristopu, ki je začel veljati 1. maja 2004, zasnovan tako, da omejuje ukrepe, za katere se šteje, da predstavljajo obstoječo pomoč v treh posebnih primerih, ki so bili opisani zgoraj. Razsodba *Alzetta Mauro* se ne nanaša na ukrep, ki sodi v področje uporabe Akta o pristopu, in je zato v tem smislu ni mogoče šteti za veljavno v smislu SNEE, ki so predmet ocene. Poleg tega se razsodba *Alzetta Mauro* nanaša na stanje pred začetkom veljavnosti Uredbe (ES) št. 659/1999.
- (380) Elektrarna Budapest med drugim trdi, da člen 1(b)(v) ne velja za ukrepe individualne pomoči, saj „individualni ukrepi pomoči niso izrecno omenjeni“. Komisija se ne more strinjati s to pripombo. Ni razloga, da se sklicevanje na „pomoč“ in „določene ukrepe“ ne bi nanašalo tako na individualno pomoč kot tudi na programe pomoči. Člen 4 Uredbe 659/1999 se nanaša na priglašene „ukrepe“, vendar Komisija predvideva, da zainteresirana stranka ne bi trdila, da se člen 4 nanaša izključno na predhodno raziskavo glede priglašenih programov pomoči.
- (381) Zato Komisija na podlagi Akta o pristopu in Postopkovne uredbe sklepa, da SNEE predstavljajo novo pomoč.

⁽⁸¹⁾ Glej sprotno opombo 32.

7.6 Veljavno sklenjenih zasebnih sporazumov Komisija ne more razdreti („pacta sunt servanda“) – pravna negotovost – sorazmernost

(382) Komisija želi odgovoriti na pripombe, ki so jih poslale zainteresirane stranke glede tega, da Komisija ne more razdreti pogodb v okviru zasebnega prava, saj bi bilo to, po mnenju zainteresiranih strank, v nasprotju s pravili glede državne pomoči iz Pogodbe ES, z načelom pravne gotovosti in z zahtevo po sorazmernosti.

(383) Komisija torej zavrača te argumente. Oblika pomoči (pogodba v okviru zasebnega prava v primeru SNEE) z vidika državne pomoči ni pomembna; za analizo Skupnosti je pomemben samo učinek ukrepa. Če bi pogoji iz pogodbe v okviru zasebnega prava zagotavljali nezakonito in neskladno državno pomoč eni izmed podpisnic, mora država članica take pogoje ukiniti. Ukinitve nezakonitega in neskladnega ukrepa državne pomoči mora odrediti Komisija, četudi državna pomoč predstavlja tako bistven del sporazuma, da bi njena ukinitve dejansko vplivala na veljavnost samega sporazuma.

(384) V zvezi s pravno gotovostjo je Komisija podala naslednje pripombe. Evropski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Madžarsko na drugi strani, ki je utrl pot pristopu, je bil podpisan 16. decembra 1991 in je začel veljati 1. februarja 1994, tj. pred sklenitvijo SNEE. Madžarska je uradno zaprosila za pristop 31. marca 1994. V času, ko so podpisnice sklepale SNEE (od leta 1995 do leta 2001), je morala Madžarska v skladu s členom 62 Evropskega sporazuma že uskladiti pravila konkurence s Pogodbo ES. Jasno je bilo tudi, da so bili SNEE podpisani za tako dolgo obdobje, da se ne bi končali pred pristopom Madžarske k EU.

(385) Republika Madžarska je podpisala Pristopno pogodbo 16. aprila 2003⁽⁸²⁾. Pristopna pogodba je začela veljati 1. maja 2004. Od datuma pristopa so določbe originalnih osnovnih pogodb in tiste v okviru sekundarne zakonodaje postale zavezujoče na Madžarskem, v skladu s členom 2 Akta o pristopu. Zato se t. i. *acquis communautaire* uporablja za vse pogodbene odnose v novih državah članicah, vse izjeme od tega pravila pa lahko izhajajo samo iz samega Akta o pristopu. Akt o pristopu, priložen Pogodbi, in njegove priloge ne določajo izjem v okviru pravil glede državne pomoči, s katerimi bi bili SNEE ali energetski sektor na splošno izvzeti iz neposredne uporabe zakonodaje EU o državni pomoči.

(386) Komisija je tako obvezana k izvajanju zakona EU o konkurenci na Madžarskem na isti način, kot ga izvaja v vseh drugih državah članicah. V nasprotju z argumenti zainteresiranih strank Komisija meni, da je pravzaprav neizvajanje pravil glede državne pomoči pri SNEE tisto, kar bi lahko povzročilo pravno negotovost na skupnem trgu z električno energijo. Pristop držav članic lahko dejansko privede do situacij, v katerih se ukrep, ki pred pristopom ni kršil nobene nacionalne zakonodaje, po pristopu šteje za državno pomoč in kot tak spada pod nadzor državne pomoči Komisije.

(387) Komisija torej v pripombah zainteresiranih strank ni našla trdnih argumentov glede tega zakaj zadevni postopek ni skladen z načelom pravne gotovosti.

7.7 Ocena skladnosti

(388) Člen 87(1) Pogodbe ES določa splošno prepoved glede državne pomoči znotraj Skupnosti.

(389) Člena 87(2) in 87(3) Pogodbe ES določata izjeme od splošnega pravila, da takšna pomoč ni skladna s skupnim trgov, kot je navedeno v členu 87(1).

(390) Izjeme v členu 87(2) Pogodbe ES ne veljajo v zadevnem primeru, saj ukrep ni socialne narave, ni bil dodeljen individualnim potrošnikom, ni namenjen za nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne katastrofe ali izjemne okoliščine, in ni bil dodeljen gospodarstvu določenih območij Zvezne republike Nemčije, ki jih je prizadela delitev države.

(391) Nadaljnje izjeme so določene v členu 87(3) Pogodbe ES.

(392) Člen 87 (3)(a) navaja, da se „pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka, ali kjer je podzaposlenost velika“, lahko razglasi za skladno s skupnim trgov. V času pristopa bi se za tako lahko štelo celotno področje Madžarske in večina njenih regij še vedno prejema takšno pomoč⁽⁸³⁾.

⁽⁸²⁾ UL L 236, 23.9.2003.

⁽⁸³⁾ Zemljevid regionalne pomoči Madžarske, ki ga je odobrila Komisija dne 13. septembra 2006 in je bil objavljen v UL C 256, 24.10.2006, str. 7.

- (393) Komisija je sprejela smernice za oceno take pomoči. Ko se je Madžarska pridružila EU, so veljale smernice o nacionalni regionalni pomoči ⁽⁸⁴⁾ („prejšnje smernice Skupnosti o regionalni pomoči“). Te smernice so veljale tudi za oceno regionalne pomoči v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES. Za obdobje po 1. januarju 2007 je Komisija sprejela nove smernice o regionalni pomoči ⁽⁸⁵⁾ („nove smernice o regionalni pomoči“).
- (394) V okviru obeh svežnjev smernic o regionalni pomoči bi bila državna pomoč načeloma lahko odobrena samo v primeru investicijskih stroškov ⁽⁸⁶⁾. Oba svežnja smernic navajata:
- (395) „Regionalna pomoč, namenjena zmanjševanju tekočih izdatkov podjetja (pomoč za tekoče poslovanje), je praviloma prepovedana. Izjemoma pa se ta pomoč lahko odobri v regijah, ki izpolnjujejo pogoje za odstopanje iz člena 87(3)(a), če (i) je upravičena zaradi njenega prispevka k regionalnemu razvoju ter če sta njena narava in (ii) višina sorazmerna pomanjkljivostim, ki jih skuša zmanjšati. Država članica mora izkazati obstoj katerih koli pomanjkljivosti in oceniti njihov pomen“ ⁽⁸⁷⁾.
- (396) Pomoči ni mogoče šteti za investicijsko pomoč. Investicijska pomoč je določena s pomočjo seznama potencialnih upravičenih stroškov v obeh svežnjih smernic o regionalni pomoči. Plačila v okviru SNEE nedvomno pokrivajo tudi druge stroške. Najočitnejši primer je, da SNEE zagotavljajo stroške goriva, povezane z obratovanjem elektrarn. Izdatke za osebje prav tako krijejo SNEE. Nedvomno ti stroški niso upravičeni v okviru investicijske pomoči. Nasprotno, sodijo v okvir tekočih stroškov upravljavca in morajo biti kot taki vključeni v operativne stroške, kot to določata oba svežnja smernic za regionalno pomoč.
- (397) V zvezi s pomočjo za tekoče poslovanje niti madžarski organi niti zainteresirane stranke med postopkom niso dokazali kakršnih koli regijskih pomanjkljivosti, ki se nanašajo na določene regije, ki jih pokrivajo SNEE, niti niso dokazali sorazmernosti višine pomoči ob takih pomanjkljivostih.
- (398) Nadalje oba svežnja smernic za regionalno pomoč določata, da bi bilo treba pomoč za tekoče poslovanje v vsakem primeru postopoma zmanjšati in časovno omejiti. Pomoč, ki se dodeljuje v okviru SNEE, se ne zmanjšuje postopoma, trajanje od 15 do 27 let pa je veliko več, kot je dovoljeno v okviru obeh svežnjev smernic. SNEE ne sodijo v okvir nobene posebne izjeme iz smernic za regionalno pomoč, sicer pa niti madžarski organi niti zainteresirane stranke tega nikoli niso trdili.
- (399) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da pomoč ni upravičena do odstopanja iz člena 87(3)(a) Pogodbe ES.
- (400) Člen 87(3)(b) Pogodbe ES navaja, da je „pomoč za pospeševanje izvajanja projektov, ki so v skupnem evropskem interesu, ali za odpravo resnih motenj v gospodarstvu države članice“ skladna s skupnim trgom.
- (401) Komisija opozarja, da zadevna pomoč ni namenjena pospeševanju izvajanja pomembnega projekta skupnega evropskega interesa.
- (402) Komisija tudi ni našla nobenih dokazov, da je pomoč namenjena odpravi resnih motenj v madžarskem gospodarstvu. Komisija priznava, da je električna energija pomemben proizvod v gospodarstvu vseh držav članic in da se je na Madžarskem v 90-tih letih pojavila potreba po posodobitvi tega sektorja.
- (403) Kljub temu pa Komisija meni, da se pojem „resnih motenj v gospodarstvu države članice“ nanaša na veliko bolj resne primere in ga ni mogoče uporabljati za sporazume, ki zagotavljajo običajno dobavo električne energije. Nadalje Komisija navaja, da ta pojem vključuje vidik nujnosti, ki pa ni v skladu s SNEE.
- (404) Niti madžarski organi niti zainteresirane stranke niso trdili, da so SNEE skladni s členom 87(3)(b) Pogodbe ES.
- (405) V skladu z zgoraj navedenim Komisija sklepa, da pomoči ni mogoče šteti za odstopanje iz člena 87(3)(b) Pogodbe ES.
- (406) Člen 87(3)(d) Pogodbe ES navaja, da je pomoč za pospeševanje ohranjanja kulturne dediščine v skladu s Pogodbo ES, če takšna pomoč ne vpliva na pogoje trgovanja in konkurenco v Skupnosti v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Ta člen očitno ne velja za SNEE.
- (407) Člen 87(3)(c) določa odobritev pomoči za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali gospodarskih območij, kjer takšna pomoč nima negativnega učinka na pogoje trgovanja v takem obsegu, da je v nasprotju s skupnim interesom. Komisija je razvila več smernic in obvestil, ki razlagajo, kako se uporablja odstopanje iz tega člena.

⁽⁸⁴⁾ UL C 74, 10.3.1998, str. 9.

⁽⁸⁵⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

⁽⁸⁶⁾ Točka 4.15 starih in točka 5 novih smernic o regionalni pomoči.

⁽⁸⁷⁾ Citat je iz točke 5 novih smernic o regionalni pomoči.

- (408) V zvezi s starimi in novimi smernicami za regionalno pomoč je neskladnost SNEE s temi smernicami prikazana v uvodnih izjavah od 393 do 398 zgoraj.
- (409) Komisija navaja, da Okoljske smernice, ki so se uporabljale v času pristopa Madžarske k EU ⁽⁸⁸⁾, tako kot smernice za regionalno pomoč, načeloma dopuščajo investicijsko pomoč. Pomoč za tekoče poslovanje je omejena na posebne cilje. Prvi je pomoč za upravljanje z odpadki in varčevanje z energijo (oddelek E.3.1), ki je omejena na najdaljše obdobje 5 let. Drugi je pomoč v obliki znižanja davkov ali izvzetij (oddelek E.3.2). Tretji je pomoč za obnovljive energetske vire (oddelek E.3.3). Jasno je, da se nobena izmed teh določb ne uporablja v zadevnem primeru.
- (410) Četrta in zadnja vrsta pomoči za tekoče poslovanje, ki se jo lahko odobri, je pomoč za kombinirano proizvodnjo energije in toplote, v nadaljevanju „soproizvodnja“ (oddelek E.3.4.). Nekateri izmed zadevnih proizvajalcev proizvajajo toploto in energijo. Vendar kljub temu SNEE niso izpolnjevali pogojev iz točke 66 in torej pogojev možnosti iz točk 58 do 65 Okoljskih smernic. Eden izmed pogojev, določenih v točki 66, je, da je podporni ukrep koristen zaradi varstva okolja, saj je pretvorbena učinkovitost izjemno visoka, in bo omogočal, da se bo poraba energije zmanjšala ali da bo proizvodni postopek manj škodljiv za okolje. Iz informacij, ki jih ima na voljo Komisija, ni razvidno, da je ta pogoj izpolnjen.
- (411) Tri možnosti, ki jih države članice lahko uporabljajo pri dodelitvi pomoči za tekoče poslovanje za soproizvodnjo, so naslednje:
- možnost 1: pomoč za nadomestilo razlike med proizvodnimi stroški elektrarne za soproizvodnjo in tržno ceno proizvedene energije;
 - možnost 2: uvedba tržnih mehanizmov, kot so zeleni certifikati ali javni razpisi;
 - možnost 3: pomoč za nadomestilo za preprečevanje zunanjih stroškov, ki so okoljski stroški, ki bi jih morala plačati družba, če enaka količina energije ne bi bila proizvedena s soproizvodnjo;
 - možnost 4: pomoč, ki je omejena na 5 let in je padajoča ali pa omejena na 50 % upravičenih stroškov.
- (412) Jasno je, SNEE ne izpolnjujejo pogojev možnosti 2 in možnosti 3. Ne izpolnjujejo niti pogojev možnosti 1, saj se tržna cena proizvedene energije ne uporablja pri izračunu višine pomoči. Zneski pomoči, preneseni v okviru zadevnega SNEE, niso odvisni od cen, ki jih nudi kateri koli drug proizvajalec, temveč samo od investicijskih stroškov in stroškov za tekoče poslovanje, ki jih je imel zadevni proizvajalec.
- (413) Poleg tega se niti Madžarska niti nihče od zadevnih proizvajalcev ni skliceval na skladnost na podlagi teh členov ali kadar koli dokazal, da elektrarne izpolnjujejo merila Okoljskih smernic za pomoč za tekoče poslovanje za soproizvodnjo.
- (414) Dne 23. januarja 2008 je Komisija sprejela nove smernice glede državne pomoči za varstvo okolja ⁽⁸⁹⁾. Te nove smernice dopuščajo pomoč za tekoče poslovanje samo v primerih varčevanja z energijo, soproizvodnje, uporabe obnovljivih virov in zmanjšanja davkov ter izjem. Kot je navedeno zgoraj, se nobeden izmed primerov ne nanaša na SNEE.
- (415) V zvezi s soproizvodnjo lahko države članice izbirajo med tremi možnimi načini dodeljevanja takšne pomoči:
- možnost 1: pomoč za nadomestilo razlike med proizvodnimi stroški elektrarne za soproizvodnjo in tržno ceno proizvedene energije;
 - možnost 2: uvedba tržnih mehanizmov, kot so zeleni certifikati ali javni razpisi;
 - možnost 3: pomoč, ki je omejena na 5 let in je padajoča ali pa omejena na 50 % upravičenih stroškov.
- SNEE ne izpolnjujejo nobenega izmed pogojev v okviru teh možnosti. Niti madžarski organi niti proizvajalci energije niso predložili nikakršnih dokazov glede izpolnjevanja teh meril novih okoljskih smernic.
- (416) Izmed smernic in obvestil, ki jih je Komisija razvila za pojasnitev, kako se bo natančno izvajalo odstopanje iz člena 87(3)(c), je edina, ki bi se v zadevnem primeru lahko uporabljala, Metodologija za nasledle stroške (glej zgornjo uvodno izjavo 26).

⁽⁸⁸⁾ Smernice Skupnosti o državni pomoči za varovanje okolja, UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

⁽⁸⁹⁾ UL C 82, 1.4.2008, str. 1.

- (417) Metodologija za nasledle stroške se nanaša na pomoč, dodeljeno prvotnim podjetjem, ki so pred liberalizacijo sektorja električne energije investirali v elektrarne in ki so morda imela težave pri povračilu investicijskih stroškov na liberaliziranem trgu. Ker je ena izmed poglavitnih lastnosti SNEE ta, da določenim podjetjem, ki so investirali v sredstva za proizvodnjo energije pred liberalizacijo sektorja električne energije, omogoča, da imajo še naprej koristi od zjamčenih prihodkov, ki zagotavljajo donosnost naložb, je treba to metodologijo šteti za pomembno osnovo pri oceni skladnosti SNEE.
- (418) Komisija poudarja, da niti madžarski organi niti nihče izmed zadevnih proizvajalcev energije ni v svojih pripombah navedel, da so bili SNEE skladni z merili te metodologije. Večina proizvajalcev pravzaprav meni, da so SNEE trgovinski sporazumi, ki so bili vzpostavljeni veliko pred obstojem te metodologije, in da so merila mehanizma nadomestil enostavno neprimerna za oceno SNEE.
- (419) Glavni namen Metodologije za nasledle stroške je pomoč pri prehodu energetskega sektorja na liberaliziran trg z omogočanjem prvotnim podjetjem z električno energijo, da se prilagodijo na uvedbo konkurence ⁽⁹⁰⁾.
- (420) Ta metodologija določa načela, ki jih uporablja Komisija pri ocenjevanju ukrepov pomoči, ki so bili zasnovani za nadomestilo stroškov obveznosti ali jamstev, ki morda ne bo več dolgo možno zaradi liberalizacije trga z električno energijo. Take obveznosti ali jamstva se imenujejo „nasledli stroški“ in se lahko pojavljajo v različnih oblikah, predvsem kot naložbe, ki se izvajajo v okviru brezpogojnega ali izrecnega jamstva prodaje.
- (421) Ker sami SNEE predstavljajo izrecno jamstvo prodaje pred liberalizacijo, se lahko šteje, da elektrarne v okviru SNEE sodijo v področje uporabe te metodologije.
- (422) Vendar pa Komisija ugotavlja, da nekateri elementi glavnih načel, vsebovanih v SNEEh, ne izpolnjujejo pogojev, določenih v poglavju 4 Metodologije. Prvič, ne izpolnjujejo pogoja, določenega v odstavku 4.2 Metodologije, ki zahteva, da morajo ureditve za plačilo pomoči upoštevati prihodnji razvoj v konkurenci. Mehanizmi določanja cen iz SNEE so oblikovani tako, da za določitev cene upoštevajo samo določene parametre zadevne elektrarne. Cen, ki jih ponujajo konkurenčni proizvajalci in njihove proizvodne zmogljivosti, ni treba upoštevati.
- (423) V skladu s točko 4.9 Metodologije ima Komisija najbolj resne pomisleke, kadar znesek pomoči verjetno ne bo prilagojen, da se ustrezno upošteva razlike med ekonomskimi in tržnimi predpostavkami, ki so bile prvotno oblikovane pri ocenjevanju nasledlih stroškov in kasnejših resničnih sprememb v teh naložbah. SNEE spadajo v omenjeno kategorijo, saj za oblikovanje ukrepa pomoči ni bila uporabljena nobena tržna predpostavka. Poleg tega dejstvo, da so temeljna načela SNEE ostala nespremenjena kljub postopnemu odpiranju trga z električno energijo in zato MVM-ju nalagajo obveznost nakupa energije v obsegu, ki presega njegove potrebe, in njene sprostitev na prostem trgu, jasno kaže, da SNEE ne upoštevajo trenutnega razvoja trga.
- (424) Poleg tega je za proizvajalce energije, kot je prikazano v zgornjem poglavju 3, ena izmed glavnih prednosti SNEE obveznost nakupa s strani MVM določenih zmogljivosti in zagotovljenih količin po ceni, ki pokriva fiksne, variabilne stroške in stroške kapitala za čas trajanja, ki vključuje večji del življenjske dobe ali amortizacijsko dobo premoženja. Zato SNEE obvežejo eno izmed strank, da kupi električno energijo od druge stranke, ne glede na dejanski razvoj ponudb konkurentov.
- (425) Več držav članic je uvedlo mehanizme nadomestil, pri katerih se vnaprej določi najvišji znesek pomoči na podlagi analize bodočega konkurenčnega trga in zlasti bodočih tržnih cen, ki izhajajo iz primerjave ponudbe in povpraševanja. Če bi se izkazalo, da so dejanski prihodki zadevnih proizvajalcev višji od predvidenih, je treba dejanske dodelitve znova izračunati in določiti zneske, ki so nižji od najvišjega zneska. Vpliv nadomestil na trg se torej omeji na najnižjo možno raven, saj upravičencem ne zagotavlja minimalne ravni proizvodnje in prodaje.
- (426) V tem smislu SNEE, namesto da bi pripomogli k prehodu na konkurenčni trg, dejansko ustvarjajo oviro pri razvoju resnične konkurence na velikem delu trga za proizvodnjo energije. To pomeni, da ureditve za plačilo pomoči ne upoštevajo prihodnjega razvoja konkurence in da znesek pomoči ni pogojen z razvojem prave konkurence.
- (427) Zato so tudi v nasprotju z načeli, določenimi v oddelku 5 Metodologije, po katerih finančne ureditve ne smejo biti v nasprotju z interesom Skupnosti, še zlasti s konkurenco. V skladu s poglavjem 5 finančne ureditve ne smejo ovirati zunanjih podjetij ali novih akterjev pri vstopu na določene nacionalne ali regionalne trge. Vendar kljub temu, kot je to med drugim navedeno v uvodni izjavi 220, sistem rezervacij zmogljivosti in pristojbina za zmogljivost običajno ovirata MVM – ki je

⁽⁹⁰⁾ Glej uvodne določbe Metodologije.

daleč največji kupec na veleprodajnem trgu – pri preusmeritvi na proizvajalce, ki ne delujejo v okviru SNEE. Odrptje trga in pogoji, ki jih določajo SNEE, obvezujejo MVM, da kupuje več električne energije, kot jo potrebuje, in jo ponovno proda na prostem trgu s pomočjo mehanizmov za sprostitev. To samo po sebi ovira nove vstopa na veleprodajni trg. Komisija meni, da SNEE vodijo do izkrivljanja konkurence na madžarskem veleprodajnem trgu z električno energijo v časovnem obdobju, ki je veliko daljše od časa, ki je potreben za običajen prehod na konkurenčni trg.

(428) Pravila, ki jih vključujejo SNEE, ne izpolnjujejo meril, določenih v odstavku 4.5 Metodologije, saj največji znesek pomoči, ki ga je treba plačati proizvajalcem med 1. majem 2004 in datumom poteka veljavnosti SNEE, ni vnaprej določen.

(429) Točka 4.8 Metodologije navaja, da ima Komisija zelo resne pomisleke glede pomoči, ki je namenjena zaščiti celotnega ali delnega prihodka pred začetkom veljavnosti Direktive 96/26/ES⁽⁹¹⁾, brez strogega upoštevanja upravičenih naslednjih stroškov, ki bi bili lahko posledica odpiranja trga.

(430) Dejstvo, da so se SNEE ohranili, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, je bilo oblikovano ravno za zaščito večine prihodkov, ki so jih zadevni proizvajalci prejeli pred začetkom veljavnosti Direktive 96/92/ES. Poleg tega elektrarne v okviru SNEE pokrivajo zelo pomemben delež trga, in sicer za obdobje, ki močno presega čas, ki je potreben za običajen prehod na konkurenčni trg.

(431) Poleg tega Komisija v okviru glavnih določb, ki so del SNEE, ne more osamiti niza elementov, za katerega meni, da je po Metodologiji skladen s skupnim trgom. Še zlasti skrajšanje trajanja SNEE ne bi pripomoglo k skladnosti SNEE, saj bi finančna metoda, ki temelji na rezerviranih zmogljivostih in zagotovljenih količinah odjema, še vedno ovirala razvoj prave konkurence. Mehanizmi za določanje cen bi bili še vedno v nasprotju s ciljem spodbujanja resnično konkurenčnega trga, kjer cene izhajajo iz razmerja med ponudbo in povpraševanjem.

(432) V skladu z zgornjimi trditvami Komisija sklepa, da so SNEE nezdržljivi z merili, določenimi v Metodologiji.

⁽⁹¹⁾ Datum liberalizacije trga z električno energijo, ki je bil za Madžarsko 1. maja 2004.

(433) Nekatere zainteresirane stranke so trdile, da se člen 86 (2) Pogodbe ES lahko uporablja za SNEE, četudi ne izpolnjuje meril iz razsodbe *Altmark*.

(434) Komisija meni, da trditve, navedene v uvodnih izjavah od 255 do 275, ob upoštevanju meril razsodbe *Altmark* vodijo do sklepa, da se člen 86 (2) ne more uporabljati za SNEE.

(435) Člen 86 (2) se lahko uporablja samo za podjetja, ki zagotavljajo natančno določene storitve, ki so v splošnem ekonomskem interesu, kar pa ne velja za ta primer, kot je pojasnjeno v zgornjih uvodnih izjavah od 256 do 267. Nadomestilo za zagotavljanje SGEL mora biti sorazmerno z dodatnimi nastalimi stroški; z drugimi besedami, da bi lahko izračunali dodatne stroške, mora biti mogoča opredelitev področja SGEL. To ne velja za ta primer, kot je to pojasnjeno v zgornjih uvodnih izjavah od 268 do 270.

(436) Pomoč v okviru ocene torej predstavlja neskladno državno pomoč.

7.8 Vračilo

(437) V skladu s Pogodbo ES in uveljavljeno prakso Sodišča je Komisija pristojna za odločitev, da mora zadevna država ukiniti ali pa spremeniti pomoč⁽⁹²⁾, če je ugotovljeno, da ni skladna s skupnim trgom. Tudi Sodišče je dosledno trdilo, da se obveznost države, da ukini pomoč v primeru, če Komisija meni, da ni skladna s skupnim trgom, določi z namenom ponovne vzpostavitve prej obstoječega stanja⁽⁹³⁾. V tem okviru je Sodišče določilo, da je cilj dosežen takoj, ko prejemnik odplača zneske, ki so mu bili dodeljeni v obliki nezakonite pomoči, in izgubi prednost, ki mu je bila dodeljena pred konkurenti na trgu, ter se povrne stanje, ki je vladalo pred izplačilom pomoči⁽⁹⁴⁾.

(438) V skladu s sodno prakso člen 14 Uredbe (ES) št. 659/99 določa, da „v primeru sprejetja negativnih odločb glede nezakonite pomoči, Komisija sklone, da mora zadevna država članica izvesti vse potrebne ukrepe za vračilo pomoči s strani upravičenca. Komisija ne bo zahtevala vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom zakonodaje Skupnosti.“

⁽⁹²⁾ Primer C-70/72, *Komisija proti Nemčiji*, [1973] ECR 00813, točka 13.

⁽⁹³⁾ Združeni primeri C-278/92, C-279/92 in C-280/92 *Španija proti Komisiji*, [1994] ECR I-4103, točka 75.

⁽⁹⁴⁾ Primer C-75/97, *Belgija proti Komisiji*, [1999] ECR I-030671, točke 64-65.

(439) Nekatere zainteresirane stranke so trdile, da prekinitve pogodb zasebnega prava na podlagi sklepa Komisije ni v skladu z načelom pravne gotovosti, saj so SNEE pogodbe zasebnega prava, ki so jih proizvajalci sklenili v dobri veri in v tržnih okoliščinah, ki so takrat prevladovali. Trdijo tudi, da bi bil takšen sklep v nasprotju z načelom sorazmernosti. Komisija zavrača te argumente iz razlogov, ki so navedeni v uvodnih izjavah od 382 do 387.

(440) Ob upoštevanju sorazmernosti je Sodišče odločilo, da vračila nezakonito dodeljene državne pomoči za namene obnovitve prejšnjega stanja načeloma ni mogoče šteti za nesorazmerno s cilji določb o državni pomoči⁽⁹⁵⁾ Pogodbe.

(441) Zato Komisija meni, da obstaja zadostno število razlogov za vračilo pomoči, ki je bilo dodeljeno v okviru SNEE za ponovno vzpostavitev konkurenčnih pogojev.

Opredelitev zneska pomoči, ki ga je treba vrniti

(442) Iz uvodnih izjav od 176 do 236 je razvidno, da prednost, ki izhaja iz SNEE, močno presega vse pozitivne razlike med cenami SNEE in cenami, ki bi jih bilo mogoče doseči na trgu brez SNEE.

(443) Kljub temu Komisija meni, da splošna vrednost vseh pogojev dolgoročnih obveznosti nakupa s strani MVM, kot to določajo uvodne izjave od 174 do 236, za obdobje med 1. majem 2004 in prenehanjem SNEE, ne more biti natančno izračunana. Zato bo Komisija, ko bo odredila vračilo nezakonite pomoči, omejila zahtevek za vračilo na razliko, ki bi lahko nastala med prihodki proizvajalcev energije v okviru SNEE in prihodki, ki bi jih bilo v zadevnem obdobju na trgu mogoče pridobiti brez SNEE.

(444) Pri določanju zneska, ki ga morajo proizvajalci vrniti, Komisija navaja, da je natančen izračun zneska državne pomoči, ki je upravičencem dejansko prinesel koristi, zelo zapleten, saj je odvisen od tega, kakšne bi bile cene in količine proizvedene in prodane energije na madžarskem veleprodajnem trgu med 1. majem 2004 in dnevom prekinitve SNEE, če nobeden izmed SNEE v

zadevnem obdobju ne bi bil veljaven. Ker SNEE pokrivajo velik del madžarskih proizvodnih zmogljivosti, bi bil trg v okviru „obratnega scenarija“⁽⁹⁶⁾ precej drugačen, kot je bil v resnici.

(445) Posebna lastnost električne energije je, da je potem, ko je proizvedena, ni mogoče ekonomično shranjevati. Da bi zagotovili stabilnost omrežja, morata biti dobava in poraba električne energije v vsakem trenutku uravnoteženi. Iz navedenih razlogov količina energije, ki jo proizvajalci energije in uvozniki na veleprodajnem trgu lahko prodajo v določenem obdobju, in cena, ki jo lahko dobijo za omenjeno energijo, nista odvisni od skupne količine energije, ki jo zahtevajo kupci v zadevnem obdobju, temveč od količine energije, ki jo zahtevajo v določenem trenutku⁽⁹⁷⁾. Poleg tega povpraševanje po električni energiji čez dan in med letom močno niha, kar pomeni, da nihajo tudi proizvodne in uvozne zmogljivosti, ki morajo zadovoljiti povpraševanju v vsakem trenutku, in da nekatere proizvodne enote proizvajajo energijo samo v sezoni, ko je povpraševanje višje⁽⁹⁸⁾. Zato se delovanja trga ne da popolnoma natančno oceniti na podlagi letne porabe, proizvodnje in podatkov o cenah, ki so na voljo Komisiji.

(446) Vendar pa Komisija v skladu s sodno prakso Sodišča pri odredbi za vračilo pomoči, ki je bila razglašena za neskladno s skupnim trgom, ni obvezana z nobeno zakonodajo Skupnosti, da določi natančen znesek pomoči, ki ga je treba vrniti. Zadošča, da sklep Komisije vključuje informacije, ki prejemniku omogočajo, da sam brez velikih težav izračuna znesek⁽⁹⁹⁾.

(447) V skladu s tem Komisija zagotovi smernice glede količinske opredelitve zneska vračila. Kot je navedeno zgoraj, SNEE pokrivajo tako pomemben delež madžarskega proizvodnega trga, da bi se cene brez SNEE razlikovale od cen, ki so dejansko prisotne na delu trga brez SNEE. Cena, ki bi jo proizvajalci lahko dosegli brez SNEE, se lahko izračuna na podlagi simulacije trga, ki sestoji iz analize delovanja veleprodajnega trga z električno

⁽⁹⁵⁾ Primer C-75/97, *Belgija proti Komisiji*, [1999] ECR I-030671, točka 68, Primer C-142/87 *Belgija proti Komisiji*, ECR I-00959 [1990], točka 66, in združeni primeri C-278/92 to C-280/92 *Španija proti Komisiji*, [1994] ECR I-04103, točka 75.

⁽⁹⁶⁾ Opredeljen kot fiktivni scenarij, pri katerem nobeden izmed SNEE ne bi veljal med 1. majem 2004 in datumom razveljavitve SNEE. „Dejanski scenarij“ je, kar se je dejansko zgodilo zaradi obstoja SNEE.

⁽⁹⁷⁾ Ta parameter je izražen v MW in se običajno imenuje „obremenitev sistema“.

⁽⁹⁸⁾ Obdobja visokega povpraševanja so imenovana „konična“ obdobja v nasprotju z „obdobji osnovne obremenitve“ obdobji.

⁽⁹⁹⁾ Glej zlasti primer C-480/98 *Španija proti Komisiji* [2000] ECR I-8717, točka 25, in primer C-415/03, *Komisija proti Grčiji*, [2005] ECR I-3875, točka 39.

energijo v okviru „obratnega scenarija“. Namen simulacije je oceniti, do kakšnih cen in prodaje bi prišlo v okviru omenjenega scenarija, z namenom določiti zanesljive ocene zneskov, ki bi jih MVM moral plačati zadevnim proizvajalcem za energijo, ki jo je kupil od njih v okviru tega scenarija. Simulacija mora izpolnjevati pogoje, ki so navedeni v naslednjih uvodnih izjavah.

(448) Prvič, ker ima električna energija zelo majhno cenovno elastičnost povpraševanja, je treba simulacijo izvesti v okviru predpostavke, da je obremenitev sistema v obratnem scenariju v vsaki časovni točki enaka dejanski obremenitvi v zadevnem času.

(449) Drugič, kot je navedeno v uvodni izjavi 196, se večina električne energije na konkurenčnih veleprodajnih trgih prodaja preko promptnih in terminskih pogodb. Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je bila raven terminskih cen odvisna od individualnih pričakovanj glede razvoja promptnih tržnih cen. Za razliko od promptnih trgov, za katere ekonomska teorija trdi, da je na njih v popolnih konkurenčnih pogojih cena v vsakem trenutku najvišji kratkoročni mejni strošek vseh proizvodnih enot, ki so potrebne, da zadostijo povpraševanju⁽¹⁰⁰⁾, za terminske trge ni posebnega merila za določanje cen, ki se lahko oceni s pomočjo ekonomske teorije. Poleg tega simulacija vpliva strategij, ki jih razvijajo tako prodajalci kot kupci ob upoštevanju arbitraže med promptnimi in terminskimi pogodbami, ni možna. To dejstvo je ponazorjeno s številnimi različnimi primeri na veleprodajnih trgih po vsej Evropi. Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je razmerje med obsegom prodajanih proizvodov v obliki promptnih proizvodov in nacionalno potrošnjo električne energije v vseh državah članicah zelo različno⁽¹⁰¹⁾.

(450) Kot je navedeno v uvodni izjavi 198, promptne cene, zlasti tiste, ki se pojavljajo na promptnih borzah električne energije, določajo reference za celoten veleprodajni trg, vključno s terminskimi proizvodi. Zato Komisija meni, da je treba za določitev zneskov pomoči, ki jih je treba vrniti, veleprodajni trg simulirati ob predpostavki, da bi se s celotno električno energijo trgovalo prek promptnih pogodb, z izjemo posebnih elementov iz uvodnih izjav od 453 do 456.

⁽¹⁰⁰⁾ V popolnih konkurenčnih pogojih so vse proizvodne enote, ki so potrebne za zadostitev povpraševanja v vsakem trenutku, tiste enote, ki imajo najnižji kratkoročni mejni strošek in so sposobne oskrbovati mrežo z vso potrebno energijo, da zadostijo povpraševanju. Enote za proizvodnjo električne energije lahko razvrstimo glede na njihove kratkoročne mejne stroške. Njihov dostop do trga v vsakem trenutku je odvisen od njihove razvrstitve v „vrstnem redu zasluga“, sistemske obremenitve in od energije, ki jo proizvedejo proizvodne enote, ki so glede na vrstni red zasluga višje uvrščene.

⁽¹⁰¹⁾ Npr. razmerje je 5 % v Franciji, 11 % v Veliki Britaniji, 44 % v Italiji in 84 % v Španiji.

(451) Simulacijo je treba izvesti na podlagi kratkoročnih mejnih stroškov zadevnih proizvodnih enot. Simulacija mora upoštevati zadevne podatke, ki so povezani z vsako posamezno proizvodno enoto, ki je obratovala na Madžarskem⁽¹⁰²⁾ med 1. majem 2004 in dejanskim datumom prekinitve SNEE, ob upoštevanju nameščenih zmogljivosti, toplotne učinkovitosti, stroškov goriva in drugih glavnih komponent variabilnih stroškov ter načrtovanih in nenačrtovanih začnih prekinitev. Simulacijo je treba izvesti ob temeljni predpostavki, da na simuliranem promptnem trgu v vsakem trenutku obstaja ena enotna cena, ki izhaja iz mehanizmov ponudbe in povpraševanja. Ta enotna cena se nenehno spreminja zaradi sprememb v povpraševanju in variabilnih stroškov.

(452) Simulacija mora upoštevati dejstvo, da v primeru obratnega scenarija MVM-ju ne bi bilo treba kupiti več energije, kot jo potrebuje za zadovoljitev potreb segmenta javne porabe⁽¹⁰³⁾. Mehanizmi za sprostitev iz uvodne izjave 226 zato ne bi obstajali v okviru obratnega scenarija in potrebe MVM-ja bi bile omejene na količine, potrebne za zadovoljitev potreb segmenta javne porabe.

(453) Simulacija mora upoštevati tudi nekatere posebne primere, ki lahko vključujejo odstopanje od načela mejnih stroškov, ki je osnova simulacije. Do takšnih posebnih primerov prihaja v enotah za soproizvodnjo. Glede na njihove pogodbene ali zakonske obveznosti glede dobave toplote morajo te enote prodajati energijo po ceni, ki je nižja od njihovih kratkoročnih mejnih stroškov.

(454) Takšni primeri se lahko nanašajo tudi na proizvodne enote, ki imajo korist od javnih programov pomoči, ker temeljijo na okolju prijaznih tehnologijah. Na Madžarskem zakonodaja MVM-ju in regionalnim distribucijskim podjetjem nalaga obvezen odjem električne energije, proizvedene s soproizvodnjo ali pa iz odpadkov ali obnovljive energije po uradno reguliranih cenah, ki so običajno višje od cen v konkurenčnem sektorju na veleprodajnem trgu. Simulacija mora upoštevati, da bi se v okviru obratnega scenarija prav tako izvajal program obveznega odjema. Zato bi bile količine, ki bi jih MVM kupil v okviru programa obveznega odjema, in cene, ki bi bile plačale za to energijo, enake tistim v okviru sedanjega scenarija⁽¹⁰⁴⁾.

⁽¹⁰²⁾ V okviru SNEE ali izven okvira SNEE.

⁽¹⁰³⁾ Odvzem zaradi izgube prenosnih in distribucijskih omrežij.

⁽¹⁰⁴⁾ Sedanji scenarij ustreza trgu, kot se je oblikoval od 1. maja 2004 naprej, vključno z obstojem SNEE.

(455) Simulacija mora upoštevati tudi dejstvo, da določene fizično razpoložljive zmogljivosti niso na voljo za dobavo električne energije na veleprodajnem trgu, ker so rezervirane za zagotavljanje storitev upravljavca prenosnega omrežja. V okviru sedanjega scenarija so storitve izravnave izvajali tako proizvajalci v okviru SNEE kot tudi ostali proizvajalci. Simulacijo je treba izvesti ob upoštevanju predpostavke, da bi bile v okviru „obratnega scenarija“ zmogljivosti, ki so rezervirane za zagotavljanje storitev izravnave za TSO, energija, zagotovljena na podlagi teh zmogljivosti, in njihova cena enake kot v okviru sedanjega scenarija.

(456) V okviru obratnega scenarija bi bile morda količine uvožene in izvožene električne energije ter njihova cena drugačne kot v sedanjem scenariju. Kljub temu pa ni možno natančno oceniti tega učinka brez razširitve področja uporabe simulacije na trge držav izvoznic in uvoznic, saj na odločitve tržnih akterjev glede izvoza ali uvoza iz ene države v drugo vplivajo tržni pogoji, ki prevladujejo v državi izvoznici in državi uvoznici. Ob upoštevanju, da so količine, ki so bile uvožene v in izvožene iz Madžarske, v primerjavi s tistimi, ki so bile proizvedene in porabljene na domačem trgu, omejene, in ob upoštevanju, da tretjino celotnega uvoza pokrivajo dolgoročne pogodbe ⁽¹⁰⁵⁾, Komisija meni, da taka širitev področja uporabe simulacije lahko zahteva nesorazmerne napore. Madžarska lahko zato meni, da bi bile v okviru obratnega scenarija uvožene in izvožene količine ter zadevne cene enake kot v okviru sedanjega scenarija.

(457) Komisija se zaveda, da so določeni proizvajalci, ki niso podpisali SNEE z MVM, sklenili dolgoročne ali srednjeročne pogodbe o dobavi energije z drugimi odjemalci. Vendar pa Komisija meni, da se takih pogodb ne sme upoštevati pri simulaciji, saj bi prekinitev SNEE 1. maja 2004 ali pred tem, kar je osnovna predpostavka obratnega scenarija, nujno spremenila tržne strategije vseh proizvajalcev zaradi velikega deleža nameščenih zmogljivosti, ki so bile rezervirane v okviru SNEE. Kot je navedeno v uvodni izjavi 449, ocena deleža električne energije, ki je bila prodana v obliki promptnih in terminskih proizvodov, ni možna. Zato je smiselno sklepati, da bi vsi proizvajalci prodali vse svoje proizvode v obliki promptnih proizvodov, razen če bi se znašli v eni izmed situacij iz uvodnih izjav od 453 do 456.

(458) Najbolj natančen način simuliranja veleprodajnega trga z električno energijo je izvajanje simulacije vsako uro, ob upoštevanju vseh parametrov, ki so značilni za vsako posamično uro. Kljub temu pa bo Komisija sprejela, da

bo simulacija omejena na reprezentativne časovne vzorce in da bodo rezultati simulacij, ki bodo izvedene na vsakem reprezentativnem časovnem vzorcu, ekstrapolirani za celotno obdobje, ki je predmet ocene.

(459) Simulacija naj bi zagotovila zanesljive ocene količine energije, ki jo dobavlja vsaka proizvodna enota, in njeno ceno v okviru obratnega scenarija. Razmerje med energijo, ki jo potrebuje MVM za izpolnjevanje potreb reguliranega segmenta ⁽¹⁰⁶⁾, in skupno količino dobavljene energije na veleprodajnem trgu v vsakem trenutku je treba oceniti na podlagi zgodovinskih podatkov, ki se nanašajo na skupno potrošnjo končnih uporabnikov v okviru trenutnega scenarija.

(460) To razmerje je treba uporabiti pri oceni količine energije, ki bi jo vsak proizvajalec prodal MVM-ju v vsakem trenutku v okviru obratnega scenarija. Na podlagi teh ocen bi morali biti skupni zneski, ki bi jih moral MVM plačati vsakemu proizvajalcu za energijo, ki jo je dobavil za potrebe v reguliranem segmentu, v okviru obratnega scenarija ocenjeni za celotno obdobje, ki je predmet ocene ⁽¹⁰⁷⁾.

(461) V zadnjem koraku izračuna zneskov vračila bi moralo biti upoštevano dejstvo, da v okviru sedanjega scenarija proizvajalci niso prodali vseh proizvodov proizvodnih blokov, ki jih pokrivajo SNEE, MVM-ju, temveč so uporabili njihove neporabljene zmogljivosti za prodajo drugim odjemalcem. Za vsak proizvodni blok je treba zadevno višino pomoči, ki jo je treba vrniti, izračunati na letni osnovi, v skladu z razliko med prihodki, prejetimi od prodaje energije MVM-ju v okviru SNEE ⁽¹⁰⁸⁾ po sedanjem scenariju, in zneski, ki bi jih MVM plačal po obratnem scenariju v skladu z zgoraj navedenimi načeli.

(462) Vendar Komisija priznava, da bi v okviru obratnega scenarija zadevni proizvajalci lahko prejeli višje prihodke od odjemalcev, ki niso bili MVM, kot so bili tisti, ki so jih prejeli od odjemalcev v okviru sedanjega scenarija. Razlog je v tem, da po obratnem scenariju ni rezerviranih zmogljivosti s strani MVM, kar nudi proizvajalcem

⁽¹⁰⁵⁾ Ki bi ostali veljavni v primeru obratnega scenarija.

⁽¹⁰⁶⁾ Ta količina ustreza energiji, ki so jo potrošniki dejansko porabili v reguliranem segmentu, in dodatni količini, ki je bila potrebna zaradi izgube na prenosnih in distribucijskih omrežjih.

⁽¹⁰⁷⁾ Med 1. majem 2004 in dejanskim prenehanjem SNEE.

⁽¹⁰⁸⁾ Te prihodke je treba izračunati na podlagi cen, ki jih je dejansko plačalo MVM. Za obdobje, ko so regulirane cene nadomestile cenovne formule SNEE (med 9. decembrom 2006 in 31. decembrom 2007), je treba pri izračunu upoštevati regulirane cene.

dodatne možnosti za prodajo svojih proizvodov drugim odjemalcem. Zato lahko Madžarska od izračunanih zneskov v skladu z uvodno izjavo 461 odšteje razliko med prihodki, ki bi jih proizvajalci prejeli od drugih odjemalcev, v okviru obratnega scenarija, in prihodki, ki so jih proizvajalci prejeli od drugih odjemalcev v okviru sedanjega scenarija, če je razlika pozitivna.

(463) Obresti, ki jih je treba vrniti v skladu s členom 14(2) Uredbe (ES) št. 659/1999, je treba izračunati na letni osnovi.

(464) Da bi Komisija ocenila točnost in zanesljivost simulacije, ki jo bo izvedla Madžarska, ji mora slednja predložiti natančen opis osnovne metodologije in niz podatkov, ki so bili uporabljeni za simulacijo.

(465) Komisija se zaveda obstoja ustreznih orodij, s katerimi se lahko izvaja potrebno simulacijo. Tako orodje je Komisija pravzaprav že uporabila v okviru raziskave energetskega sektorja za ocenitev zgradbe in zmogljivosti šestih evropskih veleprodajnih trgov⁽¹⁰⁹⁾. Takšna orodja uporabljajo številni proizvajalci električne energije in trgovci za dolgoročne napovedi glede električne energije, izvajanje raziskav za načrtovanje virov in optimizacijo proizvodne odpreme. Kot je navedeno zgoraj, je Komisija pripravljena sprejeti določene poenostavitve, npr. uporabo reprezentativnih časovnih vzorcev namesto simulacije, ki se izvaja vsako uro. Na podlagi načela lojalnega sodelovanja iz člena 10 Pogodbe mora Madžarska izvesti simulacijo v skladu z zgornjimi načeli in na podlagi te simulacije v razumnem roku izračunati znesek pomoči, ki ga je treba vrniti.

Izvajanje Odločbe

(466) Sodišče meni, da država članica, ki naleti na nepredvidene ali nepredvidljive težave, ali pa jo doletijo posledice, ki jih je Komisija spregledala, lahko te težave predloži v preučitev Komisiji, skupaj s predlogi za ustrezne spremembe. V takem primeru morata Komisija in zadevna država članica sodelovati v dobri veri in s ciljem premagati težave, pri tem pa upoštevati določbe Pogodbe ES⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Zadevne države članice so bile Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Španija in Velika Britanija, ki so med največjimi veleprodajnimi trgi v Evropi.

⁽¹¹⁰⁾ Glej primer C-94/87 *Komisija proti Nemčiji* [1989] ECR -175, točka 9, in primer C-348/93, *Komisija proti Italiji*, [1995] ECR-673, točka 17.

(467) Zato Komisija poziva Madžarsko, naj ji preloži v preučitev kakršno koli težavo, na katero naleti pri izvajanju tega sklepa.

8. SKLEP

(468) Komisija sklene, da SNEE dodeljujejo nezakonito državno pomoč proizvajalcem energije v smislu člena 87(1) Pogodbe ES in da je ta ukrep državne pomoči nezdržljiv s skupnim trgov.

(469) Kot je pojasnjeno v točki 7.3, je element državne pomoči iz SNEE sestavljen iz obveznosti nakupa s strani MVM določenih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine električne energije po ceni, ki krije stroške kapitala, fiksne in variabilne stroške za velik del življenjske dobe proizvodnih enot in s tem zagotavlja donosnost naložb.

(470) Ker je ta državna pomoč nezdržljiva s Pogodbo ES, se mora zaključiti –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

1. Obveznosti nakupa, kot so določene v Sporazumu o nakupu energije med Magyar Villamos Művek Rt. in Budapesti Erőmű Rt., Dunamenti Erőmű Rt., Mátrai Erőmű Rt., AES-Tisza Erőmű Kft, Csepeli Áramtermelő Kft., Paksi Atomerőmű Rt. in Pécsi Erőmű Rt. (podpisnik prvotnega SNEE in predhodnik Pannon Hőerőmű Rt.)⁽¹¹¹⁾, predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES za proizvajalce električne energije.

2. Državna pomoč iz člena 1(1) ni združljiva s skupnim trgov.

3. Madžarska se vzdrži dodeljevanja državne pomoči iz odstavka 1 v roku šestih mesecev po datumu priglasitve te odločbe.

Člen 2

1. Madžarska bo od upravičencev zahtevala vračilo pomoči iz člena 1.

2. Zneski vračil bodo vsebovali obresti od datuma, ko so bili dani na voljo upravičencem, do njihovega dejanskega povračila.

⁽¹¹¹⁾ Našteta podjetja so tista, ki so se prijavila v času podpisa SNEE.

3. Obresti se izračuna na proporcionalni osnovi v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹¹²⁾, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽¹¹³⁾.

Člen 3

1. V roku dveh mesecih po objavi te odločbe bo Madžarska posredovala Komisiji informacije glede ukrepov, ki se že izvajajo, in ukrepov, ki se bodo izvajali v skladu s to odločbo, ter vseh korakov, ki jih je treba narediti za izvedbo ustrezne simulacije na veleprodajnem trgu za določitev zneskov, ki jih je treba vrniti, natančno metodologijo, ki naj bi se uporabljala, in natančen opis niza podatkov, ki ga namerava uporabiti v ta namen.

2. Madžarska bo Komisijo obveščala o napredku glede nacionalnih ukrepov, ki se bodo izvajali v okviru te odločbe, dokler se ne zaključi vračilo pomoči iz člena 1. Na preprosto zahtevo Komisije bo nemudoma predložila informacije o sprejetih in načrtovanih ukrepih za usklajitev s to odločbo. Zagotovila bo tudi natančne informacije glede zneskov pomoči in obresti vračila, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 4

1. Natančen znesek vračila bo Madžarska izračunala na podlagi ustrezne simulacije veleprodajnega trga z električno

energijo, kakršen bi bil, če od 1. maja 2004 ne bi veljal nobeden izmed sporazumov o nakupu energije iz člena 1(1).

2. V roku šestih mesecev po priglasitvi te odločbe bo Madžarska izračunala zneske, ki jih je treba vrniti, na podlagi metode iz odstavka 1 in posredovala Komisiji vse zadevne informacije glede simulacije, zlasti njene rezultate, natančen opis uporabljene metodologije in niz podatkov, ki so se uporabljali pri izvajanju simulacije.

Člen 5

Madžarska bo zagotovila, da se vračilo pomoči iz člena 1 izvede v desetih mesecih po datumu priglasitve te odločbe.

Člen 6

Ta odločba je naslovljena na Republiko Madžarsko.

V Bruslju, 4. junija 2008

Za Komisijo

Neelie KROES

Članica Komisije

⁽¹¹²⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

⁽¹¹³⁾ UL L 82, 25.3.2008, str. 1.